

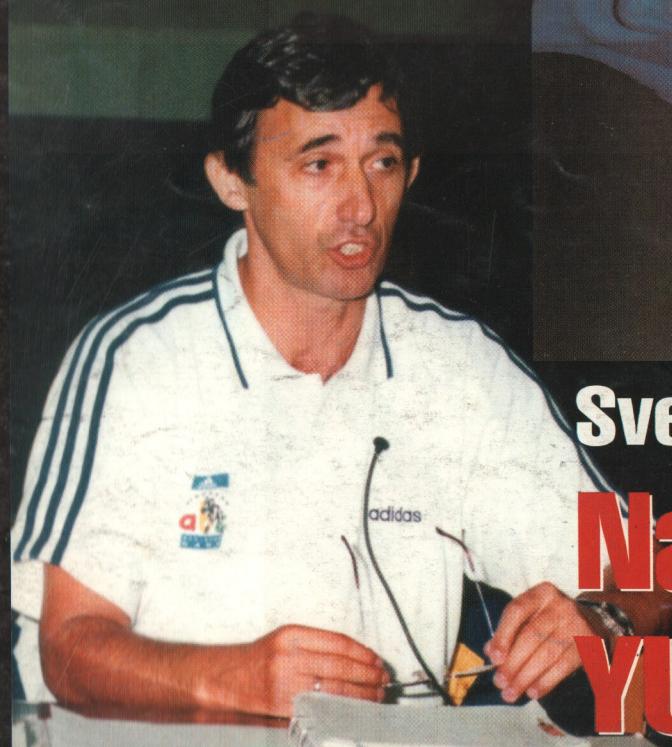
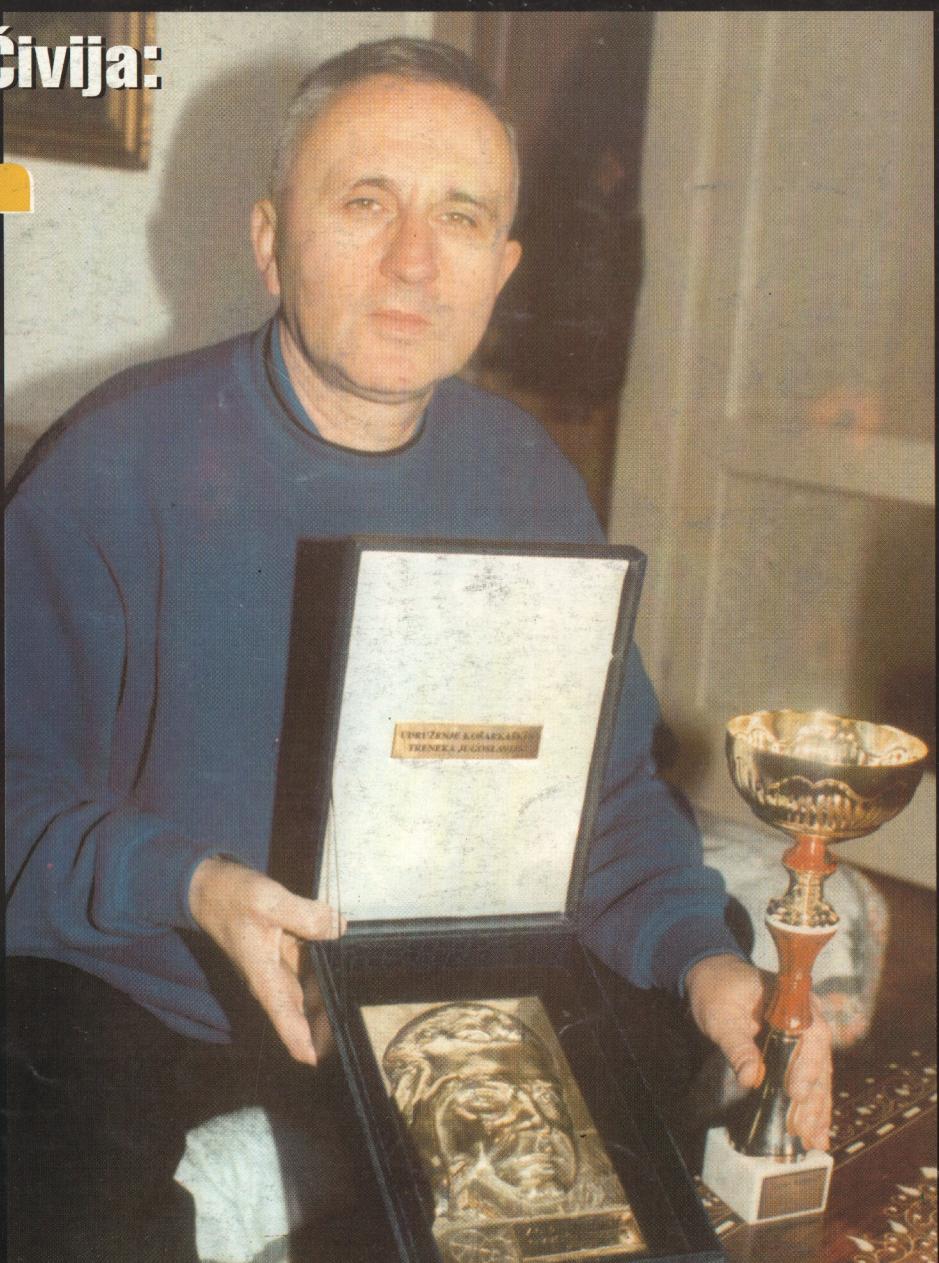
# TRENER



ČASOPIS UDRUŽENJA KOŠARKAŠKIH TRENERA JUGOSLAVIJE

Zoran Kovačić - Čivija:

**Trener  
godine  
- kao  
navika**



Svetislav Pešić:

**Na čelu struke  
YU košarke?**



11000 Beograd  
Maksima Gorkog 153

Tel: (011) 344-3754  
344-3769  
Tel./faks 344-3820

INTERNACIONAL

# TRENER



ČASOPIS UDRUŽENJA KOŠARKAŠKIH TRENERA JUGOSLAVIJE

KSJ

## Sa Pešićem u novi milenijum?

Kako stvari stoje na isteku 2000. godine može se slobodno reći da je Svetislav Pešić novi savezni trener jugoslovenske reprezentacije, naslednik trofejnih stručnjaka Dušana Ivkovića i Željka Obradovića. Naime, Košarkaški savez Jugoslavije je izdao zvanično saopštenje u kome se kaže da će razgovori sa Pešićem biti nastavljeni posle Nove, 2001. godine. Tada se istaknuti trener, osvajač zlatne medalje sa juniorskom reprezentacijom Jugoslavije predvođenom nenađmašnim Draženom Petrovićem, pa zlatnog odličja za najbolju selekciju nemačke na Evropskom šampionatu 1993. (istina bez Jugoslavije zbog dobro poznatih sankcija) i za kraj brojnih titula sa berlinskom Albom, vraća sa studijskog putovanja po Americi. Pešić bi trebalo da „svrati“ prvo u Berlin, 2. ili 3. januara, spakuje stvari i negde između Božića i Srpske nove godine, dode u Beograd na zvaničnu promociju.

U međuvremenu, Pešić bi u saradnji sa KSJ trebalo da pripremi koncept budućeg rada i definiše uslove koje bi nacionalni Savez morao da obezbedi kako bi se planirani programi uspešno realizovali.

U KSJ se tvrdi da su pre izbijanja



Pešića u prvi plan obavljene konsultacije sa brojnim eminentnim stručnjacima iz raznih košarkaških struktura. U cilju pronaalaženja najboljeg rešenja predloženo je više naših vrhunskih stručnjaka, ali je „gotovo potpuni konsenzus“ postignut samo u slučaju dvojice trenera, Svetislava Pešića i Božidara Maljkovića.

Maljković se, kako se ističe i u zvaničnom saopštenju KSJ, odmah zahvalio na poverenju, za razliku od Pešića, koji je već u prvim kontaktima pokazao interes za ponudu (predlog) jugoslovenske „kuće košarke“. Zbog toga su nastavljeni razgovori sa Pešićem i vrlo brzo su mu dostavljene sve neophodne informacije kako bi se upoznao sa organizacionom strukturom KSJ, dosadašnjim stručnim radom na svim nivoima i planovima za naredni period.

Bez obzira što iz KSJ nisu hteli da do dolaska u Beograd na konkretizaciju dogovora i promociju ozvanice da je Svetislav Pešić novi savezni selektor-trener najboljih jugoslovenskih košarkaša, jasno je da je stvar završena. Zbog toga Pešiću prve čestitke na izboru baš od kolega iz „Trenera“.

D. Nikodijević

Broj 13, januar 2001.

### IZ SADRŽAJA

Plećaš u Beogradu:

Legenda čeka šansu

Str. 11

Tema broja:

Znanje bez granica

Str. 12 - 15

M. Miljanović - Budućnost:

Skokom do brzine

Str. 17 - 20

UKTOG

Kritike i pohvale

Str. 23 - 24

Jovica Arsić:

Neću biti pomoćnik

Str. 30 - 31

Milivoje Jovčić:

Pritisak deo takteke

Str. 35

# TRENER

Osnivač i izdavač:

Udruženje košarkaških trenera Jugoslavije Beograd,  
Ul. Sazonova, br. 83

Za izdavača

Milan Opačić

Glavni i odgovorni urednik  
Mirko Polovina

Urednik fotografije

Miroslav Todorović

Uređivački odbor

Jovo Malešević (predsednik), Milan Opačić,  
Milutin Luta Pavlović, Mirko Polovina,  
Zoran Radović, Mirko Stojaković,  
Jovan Maksimović

Tehnička priprema:

DAN GRAF, Beograd, Alekse Nenadovića 19-21

Adresa redakcije:

Beograd, Ul. Sazonova, br. 83

E-mail:

uktj@EUnet.yu

Telefon:

34-00-851

Fax:

403-864

Štampa:

Standard 2, Beograd

Tiraž

1000 primeraka

List izlazi tromesečno

Srećna nova 2001.

Zoran Kovačić - Čivija

# Trener godine - kao navika

Četvrti put u poslednjoj deceniji XX veka za naj trenera godine u jugoslovenskoj ženskoj košarki proglašen je Zoran Kovačić - Čivija.

Prvi put laskavo priznanje trenerske organizacije Čivija je zasluzio 1992. kada je sa košarkašicama Crvene zvezde osvojio „dublu krunu“.

Struka se nije dvoumila ni godinu dana kasnije, pošto je Čivija sa crveno-belim damama osvojio novu šampionsku titulu, baš kao i 1995, kada je, proglašavajući ga za trenera godine, jasno stavila do znanja tadašnjim čelnicima Crvene zvezde koliko poznaju materiju, pošto su ovi, prethodno, u polufinalu plej-ofa smenili čoveka čije su učenice kasnije u vitrine kluba sa Malog Kalemeđdانا donele još jedan trofej.

Covek koji je do tada doneo 27 titula crveno-belim u svim kategorijama (pionirke, kadetkinje, juniorke i seniorke) nije mogao da dobije bolju satisfakciju. Te godine pisalo je da: „Od šampionske, dobijamo zvezdu padalici“.

Bilo je to vreme kada su u košarku počeli da dolaze „neki novi ljudi“ sa svojim, pričali su, revolucionarnim idejama koje će našu košarku podići na znatno viši nivo. Kako je to izgledalo u slučaju Crvene zvezde znaju u tom klubu, baš kao što se zna da je Čivija nastavio da bere plodove svog rada.

Ni na izmaku poslednje decenije XX veka trenerska organizacija se nije mno-

Čivija je rođen 13. 10. 1948. godine u Šapcu. Diplomirao je na Fakultetu za fizičko vaspitanje - nastavljao sa sticanjem Više stručne spreme kod profesora Aleksandra Nikolića. Ima zvanje Viši košarkaški trener.

U KK Crvena zvezda došao je 1. 9. 1972. godine kao trener svih ženskih selekcija. Od 1976. uključen je kao trener u rad svih selekcija jugoslovenske reprezentacije.

Sve Čivijine titule:

KK Crvena zvezda

- Pionirke:

prvaci Srbije: 1973, 1974 i 1975.

- Kadetkinje:

prvaci Jugoslavije: 1976, 1977, 1978, 1979, 1982. i 1988.

- Juniorke: prvaci Jugoslavije 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1983, 1986, 1989 i 1991.

Seniorke:

sezona 1991/1992 - Kup i prvenstvo Jugoslavije



Dušan Ivković, predsednik UKTJ promovisao je Zorana Kovačića - Čiviju u prvog trenera 2000. godine

go dvoumila u izboru najboljeg. Osvajajući Kup Jugoslavije u ŽKK Kovin, koje egzistira tek deset godina, Čivija je još u

martu mogao da „računa“ na izbor najboljeg. Njegov rad „overen“ je na završetku ligaškog dela prvenstva kada je

## Karijera

sezona 1992/1993 - Prvenstvo Jugoslavije

sezona 1994/1995 - Kup Jugoslavije

sezona 1995/1996 - prvenstvo Jugoslavije (smenjen u polufinalu plej-ofa)

KK Levski total - Sofija

sezona 1993/1994 - Kup i prvenstvo Bugarske

ŽKK Kovin

sezona 1999/2000 - Kup Jugoslavije

Rezultati sa reprezentativnim selekcijama:

1979, 1982, 1984. i 1985. - juniorke

prvakinja Balkana

1985 - juniorke 3. mesto na Svetkom prvenstvu

1987 - kadetkinje 3. mesto na Evropskom prvenstvu

1988 - juniorke 3. mesto na Evropskom prvenstvu

1989 - juniorke 2. mesto na Svetkom prvenstvu

1990 - seniorke 1. mesto na Balkanu

1991 - seniorke 2. mesto na EP (pomoći trener)

1992 - izabaran za selektora Olimpijske reprezentacije u Barseloni. Zbog sankcija naša reprezentacija nije učestvovala

**Priznanja:**

Proglašen za najboljeg trenera u Srbiji 1979, 1981. i 1985. godine

Proglašen za najboljeg trenera u Jugoslaviji 1992, 1993, 1995 i 2000. godine

Povelja SD Crvena zvezda

Zlatna plaketa SD Crvena zvezda

Zlatna značka SD Crvena zvezda

## NAŠ INTERVJU

Kovin zauzeo drugo mesto, što je predstavljalo senzaciju, imajući na umu da su znatno veći rejting, zbog igračkog kada, imali Vojvodina i Partizan, Crvena zvezda, Spartak i, pogotovo Hemofarm.

Pošto je u međuvremenu došlo do nedovoljno argumentovane smene selektora seniorske reprezentacije Jugoslavije Miodraga Veskovica, a Čivija preuzeo ulogu koju je svojevremeno imao pokojni Ciga Vasojević (nadzor nad svim ženskim selekcijama). Stručni savet KSJ odlučio je da mu, privremeno, ukaže povjerenje i na klupi seniori koje su igrale kvalifikacije za EP 2001. godine.

Spletom srećnih okolnosti taj cilj je ostvaren, pa je Čivija kraj XX veka krunisao na najbolji mogući način.

### Čivija i Stepi

**Roden sam i mladost proveo u Šapcu. Kada sam 1962. došao u Beograd prirodno je bilo da Šapčaninu nadenu nadimak Čivija. Ostao sam to do danas i više me niko i ne zove pravim imenom.**

Inače, rođen sam mnogo bliže centru grada nego moj prijatelj i zemljak Milovan Stepandić kojem često kažem da je imao sreće što sam se ja preselio. U suprotnom, da sam ostao, tvrdim da bi mi on bio odličan pomoćnik.

Bio bi to, u najkraćem, samo jedan mali izvod iz trenerske biografije stručnjaka koji će za dve godine proslaviti tri decenije radnog staža u ženskoj košarci. Kuriozitet zašto isključivo u ženskoj, Čivija objašnjava na sledeći način:

- Ja sam jedan od osnivača KK „Kraburme“, a u to vreme u klubu su radi-

li Mile Protić i Pera Zimonjić. Juniori Kraburme, koje sam vodio, igrali su protiv vršnjaka iz Crvene zvezde na čijoj klupi je sedeo Zdravko Kubat. Odmah posle te utakmice Kubat je predložio legendi jugoslovenske ženske košarke Strahinji Braci Alagiću da me angažuje za trenera mlađih selekcija cevenobelih. To vam je život. Na Kalemeđan sam otiašao 1. septembra 1972, ne razmišljajući da će ženska košarka postati moje doživotno opredeljenje. Nisam se nikada pokajao.

Istina, bilo je prilika da počnem da radim i sa muškarcima, ali, kako po pridori nisam hazarder produžio sam uhođanim stazama i nisam pogrešio. Ispravnost takve odluke potvrđive priznaja koja sam kasnije dobijao.

### Vaš prvi klub, bio je pravi - Crvena zvezda?

- Prepostavljam da je san svakog igrača i trenera da bude član tog kolektiva. Ja sam imao sreću da pune 24 godine, kao trener svih ženskih selekcija, budem član te porodice. Tu sam sazreo i kao ličnost pod budnim okom mog košarkaškog oca Brace Alagića. Nesebično me je uvodio u sve tajne ovog teškog, ali meni i najlepšeg posla. Posle gotovo tri decenije rada sebe ne bih mogao da zamislim u drugom svetu. Doduše, imao sam sreću da su u Zvezdi, u periodu koji sam proveo tamo, radili pokojni profesor Aca Nikolić, zatim Ranko Žeravica, Vlada Đurović, Dragoljub Pljakić i da ne nabrajam dalje. Od svakog od njih „krao“ sam ponešto, i na taj način izgrađivao svoju trenersku filozofiju. Bila su to lepa vremena, a ja uveren da će Zvezda ostati večno moja druga kuća.

Ali, kako to obično biva u životu, sve

ima svoj kraj. U proleće '95 na Kalemeđanu s počeli da duvaju neki novi vetrovi. Puno ljudi koji su na ovaj ili onaj način ugradili sebe u Zvezdu i po kojima je Zvezda bila prepoznatljiva širom sveta, Kapičić, Vučanić, Slavnić, Sneška Zorić, pa među njima i ja, nisu više bili potrebni Zvezdi. Dobio sam otkaz pred polufinalne plej ofa. Srećom po klub, igračice su bila na visini zadatka i donele mu 27. šampionsku „zvezdicu“.

Bila je to, nažalost, labudova pesma najboljeg kolektiva u istoriji Sportskog društva koji je bio, kako ja imam običaj da kažem, „prava mašina za osvajanje trofeja“.

Na finalnoj utakmici plej-ofa, protiv Hemofarma, doživeo sam možda i najšrećniji trenutak u trenerskoj karijeri koja, priznaćete, nije baš kratka. Posle pobjede u odlučujućoj finalnoj utakmici, koja im je donela titulu, sve košarkašice Crvene zvezde su, pre prijema medalja, došle do mene, iznele me iz publike na teren. Dok sam živ, Mensuri, Goci, Lari, Nini, Sanji, Daliborki... to neću zaboraviti. Bio je to melem koji je izlečio sve moje rane.

### Pre nego što Vam se dogodilo to sa Crvenom zvezdom, izvesno vreme proveli ste u Bugarskoj. Idući „trbuhom za kruhom“ doživeli ste razočarenje?

- Levskom iz Sofije preporučio me je Mile Protić koji je u to vreme sa dosta uspeha radio u muškom klubu. U početku je sve bilo u redu. Ekipa je igrala dobro na sva tri fronta (Kup, prvenstvo i Kup Ljiljane Ronketi), a novac, zbog čega sam i otiašao, stizao je redovno. Kako sam ja, izgleda maler, med i mleko nisu tekli dugo. U januaru, sponsor je ostao bez para i počeo je sunovrat. Najpre rasprodaja igračica, zatim neplaćanje stanova, pa čak i susreti sa pojedincima koji nisu bili nimalo prijatni. Znao sam da sedim u stanu po sedam dana bez struje, jer računi nisu bili izmireni. Kada sam osetio da mi je porodica ugrožena, od Srđana Dabića sam pozajmio 100 maraka za benzин, seo u auto, i pobegao glamom bez obzira. Moj trbuhan je, dakle, „napolju“ bio prazan jer je kruh bio mnogo tvrd.

### U dosadašnjoj karijeri, prepostavljam, držali ste se određenih principa. Kojih?

- Moj moto bio je uvek: Rad, rad, red i disciplina. Ali, gde god sam radio uvek sam se trudio da pravim i porodičnu atmosferu, koja je preko potrebna svim ženama, samim



Čivija prvi put trener prvog tima ŽKK Crvena zvezda, sezona 81/82 god.

## NAŠ INTERVJU

tim i košarkašicama. Kada osetim da su prezasićene, jer profesionalizam je surov, kroz šalu umem da im vratim osmeh na lice stvarajući na taj način međusobno poverenje. To međusobno poverenje je jedan od bitnih uslova za usaćivanje pobedničkog mentaliteta. Kada osetim da sam uspeo u tome onda znam da moje igračice smeju da stazu pred ogledalo i posle poraza. Pružile su maksimum, ali je protivnik tog momenta bio bolji.

**Kada govorimo o porazima, stiče se utisak da je jugoslovenska ženska košarka u silaznoj putanji. Da li je takvo stanje uslovljeno raspadom prethodne Jugoslavije, ili ulaskom pogrešnih ljudi u košarku?**

- Poslednju medalju u seniorskoj konkurenciji osvojili smo na EP u Izraelu 1991. godine. Reprezentacija je bila saставljena od igračica iz cele bivše Jugoslavije. Cinjenica da je samo Andelija Arbutina sa ovih današnjih prostora bila član prve petorke govori mnogo. Jasno je, dakle, da je smanjenjem prostora sažen i izbor kvalitetnog igračkog kadra. Dalje, embargo na sport je takođe učinio svoje. Nekoliko generacija nija imalo prirodan razvoj. Bilo im je onemogućeno učešće na kadetskim i juniorskim šampionatima gde bi, igrajući 25 - 30 međunarodnih utakmica, sticali neophodno iskustvo. Moje mišljenje je da je šteta i što su ukinuti balkanski šampionati, koji su bili prvi pravi filter u selektiranju najmladih. I na kraju, neoboriva je cinjenica da su pojedinci naneli dosta zla ženskoj košarci. Ljudi koji su preko noći ušli u sport, praveći svoj imidž preko tog segmenta društvenog života, obećavanjem brda i dolina i prekomernim plaćanjem svega i svačega, potpuno su poremetili košarkaško težište. Trajali bi kratko, a onda za sobom ostavliali pravi haos. Malo je njih koji su razumevali zakonitosti sportsa - da uspeha nema bez mukotrpнog, dugog i studioznog rada. Na sreću, čini mi se da se klima polako menja i da je takvih sve manje. Jednostavno, „pročitani su“!

**Za razliku od muške košarke, gde je sav kvalitet koncentrisan u prestonicama, u ženskoj se kvalitet seli u manje sredine. Vi ste, na primer, iz Crvene zvezde otišli u Profikolor (Pančevo), a zatim i u Kovin. Kako je došlo do toga da ženska košarka ide suprotnim pravcем od muške?**

- U Profikoloru sam bio zadužen za dovođenje igrača. Bio je to period u kojem nisam bio vezan za teren. Trener je bio Miroslav Kanjević i svi rezultati (dupla kruna) su proizvod isključivo njegovog rada. U Kovinu sam, pak, če-



**Stan pun priznanja i trofeja - Čivija sa sinom Igorom**

tvrtu sezonu. Kada sa ove distance pokušam da sagledam zašto ženska košarka ide u suprotnom pravcu od muške dolazim do samo jednog zaključka. U manjim sredinama uslovi za rad su mnogo bolji. Dvorane su uvek pune. Ljudi žive za klub i njegove rezultate. Navešću vam samo primer mog sadašnjeg kluba. Još se nije desilo da kada igramo prijateljsku utakmicu da dvorana nije puna. Osvajanje Kupa i drugog mesta u prvenstvu još su tema razgovora Kovinjana. Izgrađena je Kuća košarke kakvu bu pozele i mnoge muške ekipe. Jednom rečju, u manjim sredinama vlada prodična atmosfera, a upravo je to ono što nedostaje, recimo, Beogradu.

**Prošle godine ste sa Kovinom osvojili Kup Jugoslavije. Kakvi su planovi u klubu za ovu sezonu?**

- Želja svih je da Kovin bude standardni član „gornjeg doma“. Pokušaćemo, dakle, da i ove godine budemo među četiri najbolja tima, kako u Kupu, tako i u prvenstvu. Ako se ukaže i najmanja prilika za nešto više, bogami...

**S obzirom da ste prvi čovek naše ženske košarke kako vidite nastavak ovogodišnjeg šampionata?**

- Nema sumnje da će biti znatno neizvesniji nego prošle sezone. Crvena zvezda, Vojvodina i Budućnost imaju kvalitetne sastave. Hemofarm je već nekoliko godina nepričekan, što će, bez sumnje, pokušati i da ostane. Trio Stanković - Marković - Pavlović, uz saigrače, naučio je kako se igra za rezultat. U, uslovno rečeno, drugoj kategoriji klubova iz prijelaka su Beopetrol, Spartak, Partizan i moje Kovinke koje bi da

opravdaju prošlogodišnji rezultat. Bez ambicija nisu ni Majevica, Epsons i Gradac, tako da nigde više ne možete da računate na bodove sa sigurnošću. Siguran sam da u poslednjih pet godina neće biti neizvesnijeg prvenstva.

**Da se vratimo reprezentaciji. Kvalifikacije su završene uspešno. Jugoslavija će igrati na EP 2001. Šta se može očekivati od te selekcije?**

- Mogućnosti našeg tima su, po mom mišljenju, dosta velike. Radi se o igračicama koje su kompletno sazrele, što povrđuje njihovo višegodišnje prisustvo u najjačim evropskim klubovima. Mislim da su svesne da bi medalja na EP 2001 predstavljala krunu njihove karijere, jer će se veći broj njih, verovatno posle toga oprostiti od državnog dresa.

**Da li će od rezultata reprezentacije na EP 2001. zavisiti budućnost ženske košarke kod nas. Odnosno, koliko će uspeh doprineti jačanju, a eventualni neuspeh slabljenju kvaliteta te igre na našim prostorima?**

- Ako se sećate i muška košarka je kod nas doživela procvat tek 1970., kada je reprezentacija osvojila titulu svetskog prvaka u Ljubljani. Dakle, rekli su to mnogi pre mene, ništa ne uspeva kao uspeh. Eventualnim osvajanjem medalje na EP ženska košarka bi postala i medijski eksplorativacija. Interesovanje devojčica bi se znatno povećalo, a garantujem da bi oživeli stari košarkaški centri. O neuspehu ne želim ni da razmišljam.

**M. Tomašević**

# Bez velikih rezova

Postizborne promene u Srbiji nisu imalošle ni „Kuću košarke“. Međutim, niti je išta urađeno na prečac, niti je bilo što se desilo, zasluzilo da se nazove spektakularnim. Jednostavno, neki ljudi su zamjenjeni nekim drugim ljudima, bližim košarcima. Ali, kao što obično i biva, više bure izazvale su kuloarske glasine, nego epizodi sednica.

Hronološki gledano, do promena sastava Predsedništva, kao i delegacije u Skupštini KSJ, najpre je došlo u Košarkaškom savezu Srbije.

Novi sastav Predsedništva KSS broji 13 članova, a predsednik Saveza ostao je Blažo Stojanović. Osim njega, u Predsedništvu su Ćeda Miletin, Jovan Malešević, Milan Cvrkota, Goran Dajović, Dragan Sušašić, Jovan Maksimović, Žarko Paspalj, Slobodan Babić, Zoran Biorac, Goran Čirić, Goran Vukadinović i novi predsednik KSB, Miroljub Damjanović.

Novih imena ima i među članovima

delegacije KSS u Skupštini KSJ. Devetnaestorica izabranih su: dr Lazar Pantelić, Branko Lozanov, Miodrag Babić, Dragan Civrić, Dragan Todorović, Ratko Radovanović, Milun Marović, Jovan Domazet, Bogoljub Đurić, Sreten Đurić, Dušan Proivoj, Miketa Đurić, Žarko Koprivica, Blažo Stojanović, Dragiša Vučinić, Dragan Kapićić, Veselin Marjanović, Žarko Zečević i Miroljub Damjanović.

Kao predstavnici republičkog Saveza, direktno u Predsedništvo KSJ, imenovani su Žarko Varajić i Predrag Danilović. Prvi operativac saveza, generalni sekretar i daje je Peđa Bojić.

U organima Košarkaškog saveza Jugoslavije promjenjeni su pojedini predstavnici KSS, dok je sa crnogorske strane, lista ostala nepromjenjena. Po statutu KSJ, predsednik saveza Želimir Cerović je i predsednik Skupštine, koju osim 19 članova delegacije KSS, čine i 12 članova iz Crne Gore. Miroslav Ivanišević, Veselin Baro-

vić, Milorad Jovanović, Nebojša Milošević, Milun Krstajić, Dragan Miković, Milivoj Brkuljan, Vladimir Komnenić, Jakov Blažević, Milorad Matijević, Željko Šturović. Dvanaesti član je Želimir Cerović.

Predsedništvo KSJ čine 15 članova. U ime Crne Gore, predsednik Želimir Cerović, Veselin Barović, Milivoj Brkuljan, Dragan Miković, Miroslav Ivanišević i Vladimir Komnenić. KSS ima devet predstavnika: Blaža Stojanovića, Dragišu Vučinića, Miodraga Babića, Dragana Kapićića, Ratka Radovanovića, Žarka Zečevića, Miluna Marovića, Predraga Danilovića i Žarka Varajića. Generalni sekretar KSJ je Predrag Bogosavljev. Najzad, Stručni savet KSJ čine, osim (starog) predsednikom Dragoslava Ražnatovića i Dušanom Ivkovićem, Žarkom Varajićem, Dragišom Vučinićem, Ratkom Radovanovićem, Miodragom Baletićem i Zoranom Kovačićem.

Dobro bi bilo da ova rešenja budu osnov nekog budućeg, dinamičnijeg razvoja naše košarke.

N. R.

## Međunarodna saradnja

### Došli da uče

Udruženje košarkaških trenera Jugoslavije nedavno je ugostilo delegaciju libijske košarkaške federacije, koja je boravila u našoj zemlji sa ciljem uspostavljanja odnosa između dve nacionalne federacije, ali i strukovnih udruženja Jugoslavije i Libije.

Libijci su prisustvovali treninzima KK Crvena zvezda i KK FMP i treninzima juniorskih selekcija OKK Beograda i KK Beokoš. Ipak, pravi doživljaj za njih bila je utakmica između Partizana i Radničkog JP u beogradskom „Pioniru“.

Generalni sekretar libijske košarkaške federacije, gospodin Nuri i predsednik libijskog trenera komiteta Himali pokazali su interesovanje za saradnju u nekoliko vidova:

- Angažovanje dvojice trenera za rad u seniorskoj ekipi muške profesionalne prve lige.

- Angažovanje naših sudija za plej-of i turska takmičenja u Libiji.

- Angažovanje naše Više škole (VKŠ) u edukaciji libijskih trenera - studenata.

- Eventualno angažovanje juniorskih i kondicionih trenera za rad u Libiji.

- Dolazak libijskih košarkaša na naše letnje i zimske kampove.

Veoma zadovoljni posetom, Libijci su generalnom sekretaru KSJ Predragu Bogosavljevu predali nacrt predloga ugovora o saradnji, a potpisivanje možemo očekivati po utvrđivanju prioriteta u saradnji između dve federacije.

Domaćin delegaciji Libije bio je generalni sekretar UKTJ, Vladimir Bošnjak.

Nenad Radosavljević

### Mini basket - maksi zabava

Iza ovog slogana krive se, i po stažu i po akterima, najmlađi košarkaški pokret u Srbiji. Zahvaljujući Udruženju minibasket lige pri KSS, sa predsednikom Rajkom Žižićem na čelu, dečaci i devojčice mlađi od deset godina, dobili su priliku da organizovano igraju svoju „malu“ košarku, ali i da se zabavljaju i druže.

O ideji mini basketa, govori sekretar Udruženja Rade Georgievski.

- Želimo da se minibasket igra u svim većim gradovima u našoj zemlji. Prošle godine obišli smo Niš, Leskovac, Prokuplje, Zaječar, Gornji Milanovac, Kragujevac i Novi Sad, a u Beogradu je zaživila i mini basket liga za dečake i devojčice od šest do deset godina. Veoma nam je draga što će isto takmičenje uskoro početi i u niškom regionu.

Osamdesetih godina, mini basket nije uspeo da uhvati koren. Ovoga puta, dileme nema. Sve ide po planu.

- Poklonili smo klubovima 16 koš konstrukcija. U Beogradu je završen prvi deo lige (četiri grupe po šest ekipa). Posle zimskog raspusta, takmičiće se 30 klubova. Znači, uspeli smo, zadovoljan je Georgievski.

#### Šta su specifičnosti mini basketa?

- Osnovna razlika između nas i FIBE je što u našoj ligi za tim igra 15 igrača i imamo liniju za tri poena. Ostalo je uglavnom isto. Igra se 4 x 10 minuta bez stopovanja, izuzev poslednja dva minuta 4 perioda. Svako dete mora da igra barem jedan ceo period, tajm-aut traje 30 sekundi i zabranjeno je igranje zonske odbrane. Koš je na visini 2,60 metara, udaljen od linije slobodnog bacanja četiri metra. Igra se manjom loptom, „peticom“. Sve je prilagođeno tom uzrastu.

#### Mini basket tek „hvata“ zalet. Šta ćete raditi 2001. godine?

- Liga Beograda se nastavlja u februaru. Sastav grupa biće promenjen, kako bismo izbegli takmičarski značaj i sve sveli na igru. Ko god želi da nam se pridruži, dobrodošao je i odmah se uključuje u ligu, koja će trajati do leta. A početak godine obeležićemo „Božićnim festivalom“ na Sajmu, 4. i 5. januara. U ovom uzrastu, deci je igra najpreča, a poruka roditeljima može da glasi - pustite decu da se igraju. As se postaje sa mnogo više godina. Do tada, budite strpljivi, neka deca prosto zavole košarkašku loptu. Ovaj vid takmičenja istovremeno je šansa za mlade talente koji rade sa ovom decom.

N. R.

Vlado Bošnjak - Tema sa seminara u Pekingu

# Brzi napad i šut sa pozicije 3 poena

Na samom početku želeo bih da istaknem da je šut sa pozicije tri poena i brzi napad, kao takav, veoma popularan kako kod igrača, tako kod svih progresivnih trenera i publike koja dolazi na utakmice. Zato je jako bitno pomenuti procenat kao faktor za odlučivanje trenera da odigra ovaku vrstu napada.

Dokazano je da 35 odsto ubačenih šuteva sa pozicije tri poena predstavljaju ekvivalentan broj poena šutnutih sa pozicije dva poena ako se šutira procenat od 52 odsto. Ako se ipak poveća procenat ubačenih lopti sa pozicije tri poena na 40 odsto, onda se automatski broj ubačenih poena izjednačuje sa procentom od 60 odsto postignutih koševa sa pozicije dva poena. Ovaj podatak je jako bitan ako želiš da se odlučiš za ovaku vrstu napada. Sledeci faktor svakako je da šut sa pozicije tri poena treba da bude regularni deo tvoga napada. Ne stihjski, iznuđeni šut kreiran iz nepovoljnih situacija po napad i ofanzivni skok, kao nastavak ataka na protivnički koš.

Veliki nedostatak šutu sa pozicije tri poena je da je gotovo nemoguće iznutri odlazak na liniju slobodnih bacanja. To je nateralo mnoge trenere da sa rezervom prihvate ovaku vrstu napadanja na protivnički koš. Vremenom je, zahvaljujući iskustvu iz ame-



Vlado Bošnjak na seminaru u Pekingu

ričke košarke, shvaćeno da višak šuteva sa pozicije tri poena daje veliku mogućnost odlaska na ofanzivni skok te repeticionog šuta u reketu, koji takođe daje mogućnost lakog odlaska do koša i fauliranja od strane protivnika kao

i ponovnog odlaska na liniju slobodnih bacanja.

Postoje pet osnovnih načina za postizanje koševa sa pozicije tri poena:

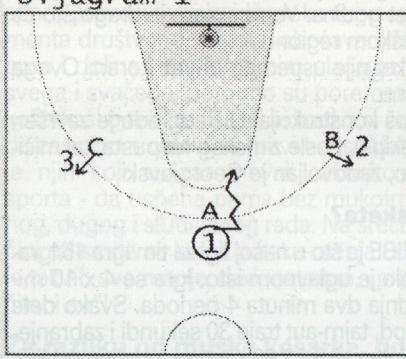
1. iz tranzicije (A. primarni kontranapad; B. sekundarni kontranapad);
2. iz regularnog napada čovek na čoveka;

3. iz napada na zonsku odbranu;
4. iz akcija iz auta (bočnih i čeonih);
5. iz specijalnih akcija dizajniranih za šut sa pozicije tri poena.

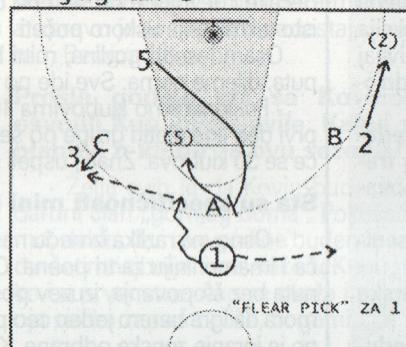
Kod šuta iz tranzicije preporuka mnogih autoritativnih trenera je da se ne koristi šut sa pozicije tri poena u primarnom kontranapadu. Razlog je vrlo prost i sastoji se u tome da je šansa za ofanzivni skok veoma umanjena zbog rasporeda igrača u naredu. Napominjem, da po definiciji primarni kontranapad čine situacije 1:1, 2:1, 2:2, sve do situacije 3:2. Kod situacije 3:3 počinje sekundarni kontranapad, koji daje veću šansu napadu da posle promašenog šut 3 poena i takozvanog „long rebound“ (dugačkog skoka) postoji mnogo veća šansa za ofanzivni skok u kojem napad zaista ima prednost da dominira na skoku.

Kod šuta iz regularnog napada, čovek na čoveka, apsolutno dolaze u obzir sve situacije kao što su prodor u reket pa pas spolja, igraču otvorenom za tri poena šut, otvoreni šut spolja

Dijagram 1

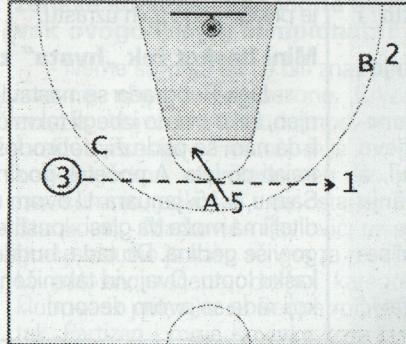
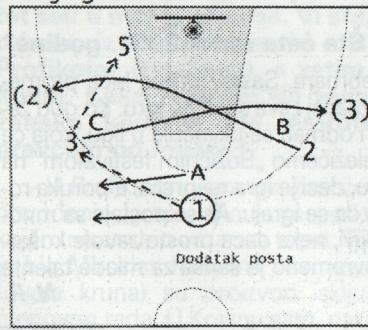


Dijagram 3



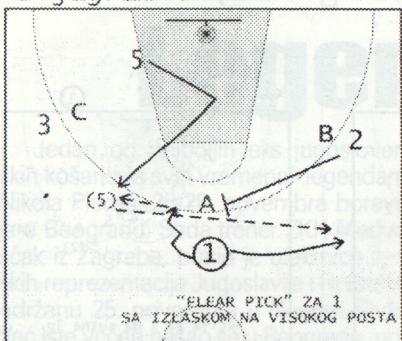
Nastavak Dijagrama 3

Dijagram 2

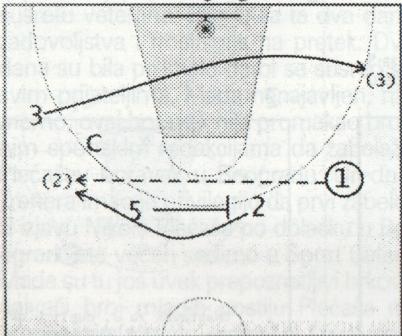


## STRUČNA TEMA

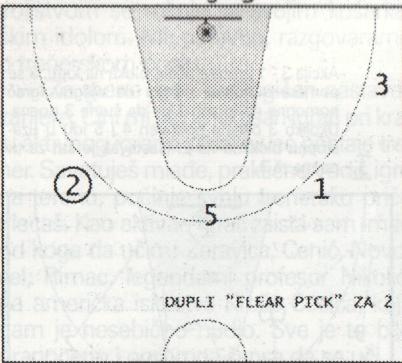
Dijagram 4



Nastavak Dijagrama 4



Nastavak Dijagrama 4



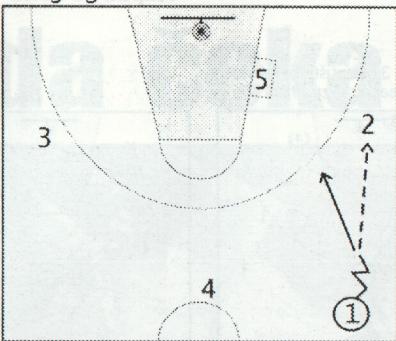
protiv odbrane koja „vara“ tako što igra uz odbranu, dozvoljavajući šut spolja, kao i blokadama koje pomažu šuteru da se demarkira ali i igraču koji postavlja blok da se otvori spolja i sam šutne tri poena šut.

Kod napada na zonu, princip je sličan kao i kod napada čovek na čoveka, ali postoje razlike koje će se videti na dijigramima koji slede.

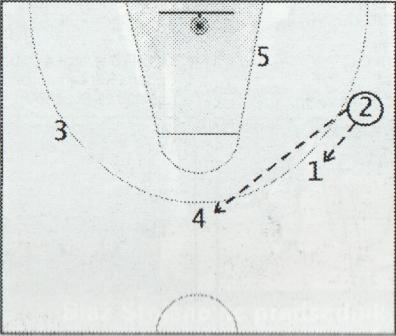
Bilo kako bilo, ko god napada sa šutem sa pozicije tri poena, mora da ima igru u reketu (na centre), mora da prodire po dubini ka reketu i tera odbranu na pomoć, preuzimanje, rotaciju i sve moguće opcije koje dovode do neravnopravnih situacija takozvanih „miss meach“ situacija.

Kod akcija iz auta, kao i specijalnih akcija, dizajniranih samo za šut sa pozicije tri poena, preporuka je ne koristiti mnogo različitih akcija, već nekoliko selektiranih akcija igrača, uz mnogo razumevanja toga što igras. Od najbolje akcije, bolja je najjednostavnija ko-

Dijagram 5



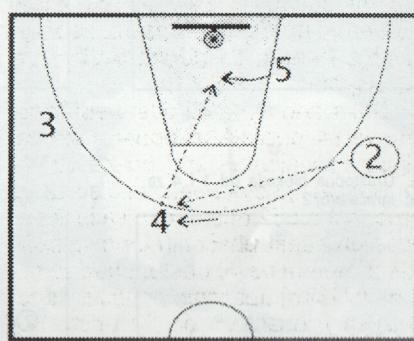
Nastavak Dijagrama 5



Igrač sa brojem 5 mora da se otvori na poziciji srednjeg posta. Igrač sa brojem 4 prati sredinu terena i paralelno sa obručem na poziciji 6,25 metara čeka povratno pas za šut sa pozicije 3 poena (ukoliko je 4 dobar šuter sa pozicije 3 poena).

Igrač sa brojem 2 vraća pas igraču sa brojem 1 i tu se odmah stvara situacija za šut sa pozicije 3 poena.

KOREKCIJA DIJAGRAMA 5



Ukoliko igrač broj 4 nije dobar šuter za 3 poena pomera se malo više na neopterećenu stranu radi pasa centru (5)

ju su igrači u stanju da materijalizuju na terenu.

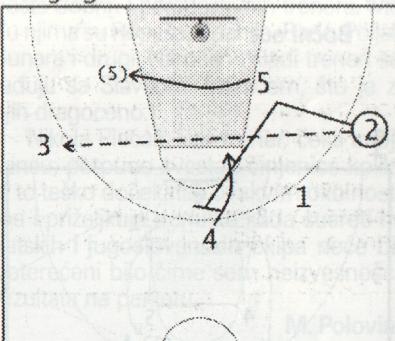
Iskustvo iz američke NBA i Hajskul košarke, gde se igraju četiri četvrtine pokazuje da je gotovo idealno za tim koji poslednji poseduje loptu u napadu na kraju prve tri (možda i sve četiri) četvrtine, da odigra akciju za šut sa pozicije tri poena i tako u novu četvrtinu uđe sa povećanom prednoću od postignutih tri poena ali i psihološkom „injekcijom“ koja daje samouverenost jer si zadnju poziciju u prošloj četvrtini materijalizovao sa tri poena.

Glavna opomena svim šuterima je da dobro paze na noge i linije za tri poena. Često se događa da šuter šutne loptu i postigne koš, a da ne vidi da je delom stopala dodirnuo liniju i umešto tri postigao dva poena. Zato u metodici treninga sa igračima uvek treba raditi na tom elementu, a i uvežbavati šut sa veće distance od 6,25 metara.

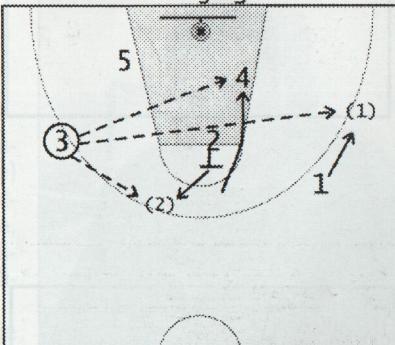
Jedna od najomiljenijih vežbi za šut sa pozicije tri poena je igra 3:3, gde odbrana ne pomaže kod prodora, već ostaje na igraču bez lopte i forsira igrača sa loptom da ide do kraja sa prodorom. Takvo pravilo tera igrača bez lopte da se demarkira, kreće u izmenjenom ritmu i u situaciji primanja lopte bude okrenut ka košu i sa pozicije tri poena odmah ode na šut. Kasniji dijagram pokazaće ideju vežbe.

Radeći na ovaj način vežbamo i odbranu i napad za situacije kada se mora šutnuti šut sa pozicije tri poena. Tokom vežbe igrači shvate veliku neophodnost igre posta koji u reketu i na ivicama reketeta, na više načina pomaže

Dijagram 6



Nastavak Dijagrama 6



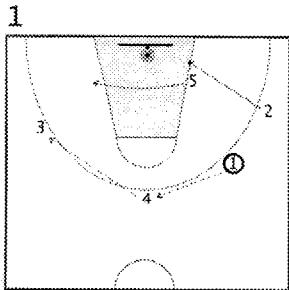
Opcija za igrača broj 2 posle leđnog bloka za igrača broj 4 u reketu iza 1 koji se spušta ispod nivoa penala na poziciji 3 poena

spoljnjim igračima u napadu. Dijagrami koji slede pokazaće ideju vežbe.

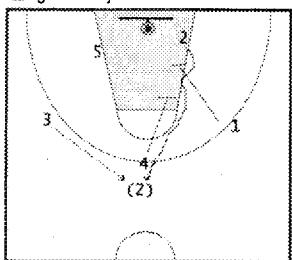
Bitno je od samog početka znati da se pravila vežbe postepeno menjaju i oplemenjuju dodatnim zadacima za odbranu i napad.

# STRUČNA TEMA

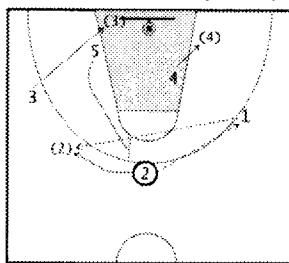
## Regularni napad čovek na čoveka



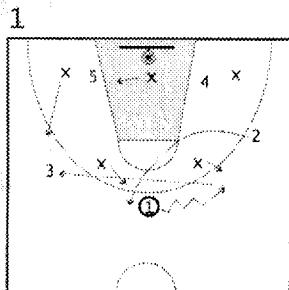
Uzastopna blokada od 1 i 4 za igrača broj 2



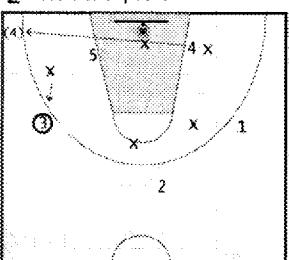
Igrač broj 3 se spušta ka reketu a 5 ide u „flea pick“ za igrača broj 2



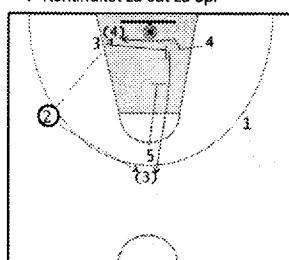
## Napad na zonu



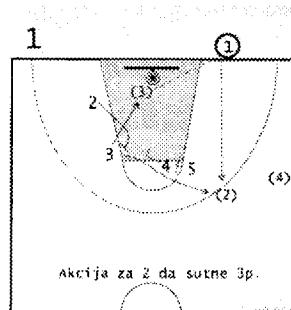
Ukoliko je broj 4 dobar šuter za 3 poena ide ka suprotnom korneru i šutira za tri poena



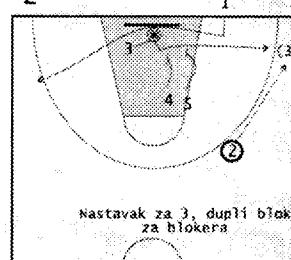
4 Kontinuitet za šut za 3p.



## Akcija iz auta



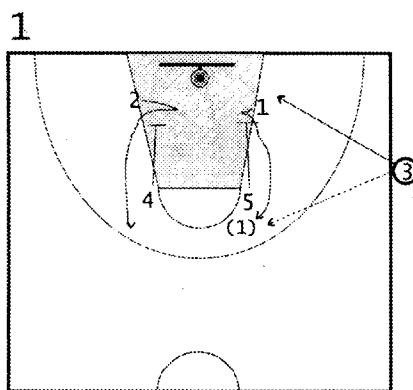
Akcija za 2 da šutne 3p.



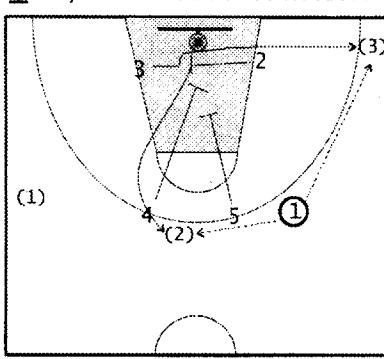
Nastavak za 3, dupli blok za blokera

## Bočni aut

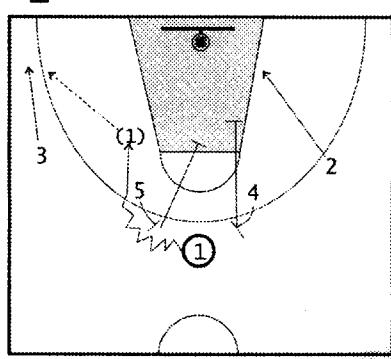
### Specijalna akcija za šut 3 poena



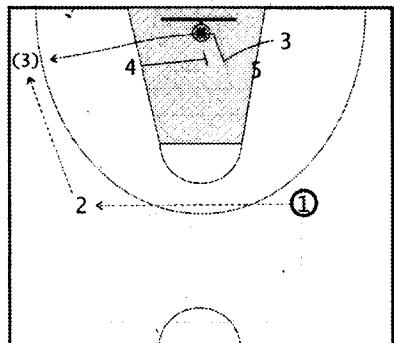
1 Akcija 1 - 2 treba da šutne iz blokada od 3 i 4



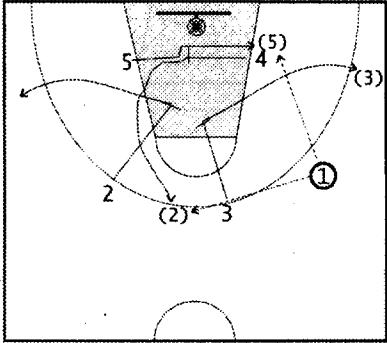
Akcija 3 - 1 prodire posle bloka na lopti, 3 se pomera u korner i čeka da njegov igrač pomogne na igraču 1 pa da šutne 3 poena. Ukoliko 3 ostane pokriven 4 i 5 idu u uzastopnu blokadu na 2. Nastavak je šut za tri poena za 3.



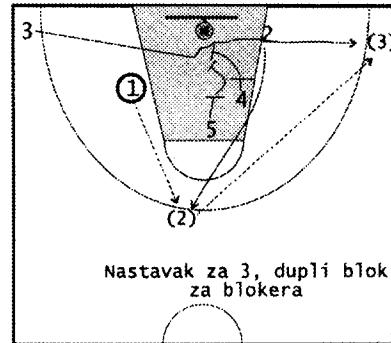
2



2 Akcija 2 - ukoliko je 4 dobar šuter za 3 poena spoljni igrači mu idu u dupli blok



Nastavak akcije br. 3



Nastavak za 3, dupli blok za blokera

Nikola Plečaš u Beogradu

# Legenda čeka šansu

Jedan od najboljih eks jugoslovenskih košarkaša svih vremena - legendarni Nikola Plečaš, 25-26. novembra boravio je u Beogradu. Sada trener ŽKK Medveščak iz Zagreba, pratilo je utakmicu ženskih reprezentacija Jugoslavije i Hrvatske, održanu 25. novembra u Novom Sadu. Već iste večeri našao se u Beogradu, gde je poslednji put boravio 1991. godine, na susretu veterana. Bilo je za ta dva dana zadovoljstva i nostalzije na pretek. Dva dana su bila premalo da bi se susreo sa svim prijateljima. Mada nenajavljen, namerivo, ovaj boravak nije promakao brojnim sportskim redakcijama da zabeleže Plečašev boravak u Beogradu. Urednik Trenera imao je privilegiju da prvi zabeleži izjavu Nikole Plečaša po dolasku u Beograd. Iste večeri sedimo u Sport Cafeu. Mada su tu još uvek prepoznatljivi brkovi, najveći broj mlađih gostiju Plečaša ne prepoznaće, ali zato vremešni čuvan parkinga ne veruje svojim očima i sa zadovoljstvom se rukuje sa svojim košarkaškim idolem. Mi, naravno, razgovaramo o trenerskom poslu.

- Za mene je to bio logičan nastavak karijere. Čini mi se da iskusni igrač pri kraju aktivnog igranja polako već postaje trener. Savetujes mlađe, praktično vodiš igru na terenu, počinje svoju trenersku priču Plečaš. Kao aktivan igrač zaista sam imao od koga da učim: Žeravica, Cenić, Novosel, Rimac, legendarni profesor Nikolić, pa američka iskustva Kreše Cosića, koja nam je nesobično nudio. Sve je to bilo dragoceno i ogromna šansa da se uči.



Blaž Stojanović predsednik KSS, Nikola Plečaš i Milan Opačić njegov kolega i domaćin za ovu priliku

Međutim, nedvosmislen je utisak da su teška vremena učinila da Plečaš još uvek ne dobije onu pravu šansu kao trener. Po izbijanju rata u Hrvatskoj, odlazi u Luksemburg, gde radi dve i po godine. Rekosmo, sada je već drugu godinu na klupi ŽKK Medveščak, koji zauzima sredinu tabele najkvalitetnije ženske lige. Međutim, Plečaš je u timu stvorio sedam kadetskih i juniorskih reprezentativki Hrvatske, koje su budućnost ženske hrvatske košarke.

Plečaš tvrdi da je trenutno u Hrvatskoj

dosta dobrih i perspektivnih trenera. Među njima su Repeša, Spahija, Barić, Poljak, Sunara i drugi. Naročito mladi treneri saraju sa Slavkom Trninićem, što je za njih dragoceno.

Nikola Plečaš, kao trener, čeka svoju šansu, potpuno svestan činjenice koliko je to teško dočekati u ovakvim okolnostima i prizeljkuje trenutke kada susreti hrvatskih i jugoslovenskih ekipa neće biti opterećeni bilo čime sem neizvesnošću rezultata na parketu.

M. Polovina

KSS

## Todorović za stručniji rad

Gordan Todorović imenovan je za stručnog saradnika KSS i koordinatora mlađih selekcija Srbije. Njegovo zaduženje je briga o selektivnom pogonu (igrači rođeni 1986. godine i mlađi), putem kontrolnih i selektivnih treninga u toku godine, ali i boravka u RTC „Požarevac“, u kojem će se najbolji igrači okupljati i detaljnije proveravati.

U tom procesu značajniju ulogu nego do sada, imaće koordinatori osam regiona u Srbiji.

Drugi deo Todorovićevih aktivnosti biće usmeren na poboljšanje saradnje sa stručnim koordinatorima i trenerima u klubovima, sa ciljem da se stručni rad poboljša.

Cilj tog projekta, čije će ostvarivanje uskoro započeti, jeste stvaranje jasne slike o radu sa mlađim kategorijama u Srbiji. Pod tim se podrazumeva: uvid u uslove rada, kvalitet stručnog rada i kvalitet igrača.

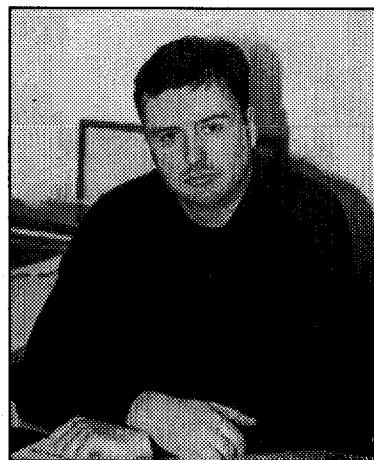
Treći segment aktivnosti novog stručnog saradnika biće ustanovljavanje novog sistema takmičenja u mlađim kategorijama. Do promene sistema takmičenja doći će na osnovu predloga klubova i stručnih saradnika regiona. Zelja i priorite-

tan zadatok je približavanje (ujednačavanje) kvaliteta ekipa u takmičenju i stvaranje liga, koje će omogućiti odigravanje što više kvalitetnih utakmica.

Gordan Todorović je viši košarkaški trener i predavač na Višoj košarkaškoj školi.

Od 1988. godine angažovan je u OKK Beogradu, kao trener mlađih selekcija. Bio je pomoćni trener tog kluba pune tri i po godine, a oprobao se i kao prvi trener ekipe. Radio je i u Partizanu, kao trener kada i pomoćni trener prvog tima. Sa „crno-belim“ je osvojio prvenstvo Jugoslavije, a sa OKK Beogradom - Kup Jugoslavije, oba puta kao pomoćni trener.

Nenad Radovanović



Naši u belom svetu...

# Znanje bez granica

Koliko naših trenera radi u inostranstvu? Nišmo ni slutili koliko je ova tema izazovna i zahtevna. Ispostavilo se da se ne može odgovoriti u jednom broju časopisa. Tačnije, odgovor na ovo pitanje, otvara i mnoga druga pitanja, vezana za sveukupnu sudbinu društva u celini. Činjenica je da su naši ljudi najbolji treneri u inostranstvu. Oni su u najboljim ligama i klubovima Evrope, najcenjeniji su treneri na Starom kontinentu. Njih svi traže. Ali, za njima su krenuli i mnogi mlađi treneri, čini se, pre svega, iz čisto egzistencijalnih razloga. Inostranstvo ih je privatilo, jer dolaze iz zemlje košarke, koja je ovom sportu podrila stručnjake i brojne asove.

U Evropi gotovo da i nema zemlje u kojoj ne rade jugoslovenski treneri, pa čemo ovu temu obraditi po zemljama u kojima su prisutni. O nekima od njih i do sada smo pisali, na neke ćemo skrenuti pažnju ovom prilikom. Izvesno je da ova tema ostaje otvorena, uz poziv svima, koji bi je mogli upotpuniti, da nam se javi i to učine.

**GRČKA:** Elita naših trenera radi na jugu Balkana, uprkos žestokom protivljenju njihovog najuticajnijeg stručnjaka Janisu Joanidisu.

Doskorašnji tandem stručnjaka naše reprezentacije postiže najbolje rezultate. Željko Obradović je šef u Panatinaikosu, ekipi evropskog i nacionalnog šampiona. Dušan Ivković radi u AEK, zajedno sa dugogodišnjim pomoćnikom Milanom Minićem. Slobodan Piksi Subotić je trener Panionisa. Đuro Ost-

jić, prošle godine trener godine u Izraelu, sada je pomoći trener u Olimpijakosu. Treba dodati i da je Dragan Sakota počeo sezonu na klupi Iraklija, sada je bez angažmana.

**ITALIJA:** Bogdan Tanjević, evropski prvak iz Barcelone 1999. godine, produžio je ugovor sa federacijom Italije na još jednu godinu i predvodice „azure“ i na Evropskom prvenstvu u Turskoj ove jeseni.

**ŠPANIJA:** Božidar Maljković i Kosta Jankov predvode Unikahu iz Malage, ekipu koja se trenutno dobro kotira u ACB ligi. Posle osvajanja „triple“ krune sa Limožom i raspada ovog čuve nog francuskog kluba, Duško Ivanović uspešno radi sa Taukeramicom. Čovek sa najdužim stazom na Iberijskom poluostrvu, Mihajlo Miki Vuković čeka novu šansu posle raskida ugovora sa Pamesom.

**FRANCUSKA:** Od odlaska Ivanovića, knjiga je spala na Draška Prodanovića, koji čeka pravu šansu, Savu Vučevića, koji vrlo dobro radi u jugoslovenskom drugoligaškom klu-

bu iz pariskog predgrađa Bondi, dok je Nikola Antić jedan od pomoćnika u Bezansonu.

**SLOVENIJA:** Trojica trenera rade u ovoj državi, a najpoznatije ime je Dragomir Bukvić, do ove sezone, koordinator svih ženskih selekcija u KSJ i trener Vojvodine. Bukvić predvodi najbolju ekipu slovenačke ženske košarke - Ježicu iz Ljubljane.

U prvoj muškoj ligi rade Mihailo Poček, šef stručnog štaba ekipi Savinjski hopsi iz Polzele i Milović, trener Kraškog zidara iz Sežane.

Poček je, pre preuzimanja tima iz Polzele, maja 2000. godine, kao trener radio u Valjevu. Trener mlađih kategorija Metalca postao je 1987. godine, da bi posle dve godine preuzeo prvu ekipu. Valjevskog ligaša predvodio je u I ligi, a 1995. i u tadašnjoj I ligi, sa 32 kluba. U Valjevu je, 1994. godine osnovao i klub Draft.

**NEMAČKA:** Svetislav Pešić je kormilo Albe prepustio Bosancu Emiru Mutapčiću, a pomoćnik Telekoma iz Bona je Predrag Krunić. Veselin Matić radi u trećeligasu Kelnu, a treneri brojnih naših ekipa predvode te niželigaše.

Najuspešniji klub je „Nikola Tesla“ iz Hamburga, čiji je trener Beograđanin Jovica Pejić. O košarkašicama brigu vodi Milorad Pajović, a o mlađim kategorijama Milovan Glišović... Trener i igrač Beobasketa iz Duisburga je Denis Arsić, a zanimljivo je da je trener muške ekipе „Domovina“ iz Bilefelda, žena Milica Spasojević. Na klupi „Starih prijatelja“ iz Diseldorfa sedi Đorđe Vojnović.



**Mađarska: Sekulović**

**MAĐARSKA:** Po mađarskim propisima, stranci ne mogu predvoditi ekipu iz nižih rangova takmičenja. Međutim, u tim ekipama je više naših trenera, ali su, formalno, kao pr-



**Grčka: Obradović i Ivković**



**Španija: Maljković**

## TEMA BROJA

vi stručnjaci prijavljeni Mađari. Zato je i teško utvrditi broj naših trenera u ovoj susednoj zemlji, pa znamo samo za one u prvoligaškim ekipama.

Bivši trener Spartaka, Srećko Sekulović radi u ekipi Falko. Nikola Lazetić trenira Zalaegerseg, Feldi Šandor-Kopešfard, a Zoran Kmežić je na klupi Solnoka.

U ženskoj košarci radi Ladislav Radgeber, prvi stručnjak ekipе PVSK iz Pećuja, ujedno i selektor ženske reprezentacije ove zemlje.

**RUMUNIJA:** Dragan Petričević je angažovan u stručnom štabu nacionalne selekcije.

**ŠVAJCARSKA:** Mića Marjanović je svojevremeno radio u ženskom pogonu KK „Hemofarm“, a sada je šef svih ženskih reprezentativnih selekcija zemlje „sireva i čokolade“.

U Cirihi deluje, za sada, jedini naš kub u Švajcarskoj, nazvan po legendi jugoslovenske košarke - „Korać“.

U njemu radi grupa stručnjaka predvođena Stojanovićem, zaduženim za prvi tim. O devojkama misle Jezerkić i Solomun, a o mladim naraštajima Drocic, Petković, Bošković, Mirković i Jovanović.

**KIPAR:** Iskusni Vlada Đurović trenira „Ahileas“ iz Nikozije, a „čačanska kolonija“ radi u nešto boljoj ekipi.

Igor Kokoškov

## Trener iskorijenih šansi

Jednogodišnji rad u NCAA, studentskoj ligi Amerike, na univerzitetu Misuri, bio je dovoljan da Igor Kokoškov skrene pažnju stručnjaka iz NBA i dobije šansu da bude protagonist najkvalitetnijeg takmičenja na svetu. Usledio je poziv iz Los Andelesa i mlađi jugoslovenski trener postao je asistent u Klipersima, prvi neamerikanac trener u NBA.

- Mislim da to priznanje pripada celokupnoj trenerskoj školi iz koje dolazim i kojoj pripadam. Dolaskom u profesionalnu američku košarku tek sada mogu da sagledam i napravim komparaciju sa uslovima i organizacijom koju smo imali na Misuriju. Bez dileme, Misuri je program koji krupnim koracima grabi napred, očekujemo da bi u narednih par godina bilo realno očekivati da budu učesnici završne studentske lige NCAA.

pi - „Ahileas AGRU“ iz Limasola... Vladimir Andročić je trener muške ekipе, o mlađim kategorijama brine doskorašnji trener mlađih juniora u reprezentaciji Jugoslavije, Dejan Tomić, dok je Nikola Mišović, trener ženske ekipе.

U nekim evropskim zemljama imamo samo po jednog predstavnika: Mihailo Pavičević, nekada trener Mornara i Crvene zvezde, vodi u prvenstvu Finske sa ekipom „HONKA“, Rajko Toroman ne beleži takve uspehe u Belgiji. Njegov „Vevelgem“ nije među prvih šest ekipa. U Poljskoj radi Stevan Tot, a već drugu sezonu u češkoj „Opav“ je i Slobodan Nikolović, iako je Čeh formalno prvi trener.

U ženskoj košarci angažovani su Nedeljko Lazić, kao trener makedonskog „Vardara“, dok u Austriji već više godina radi Ljubiša Obradović, sada trener ekipе „Union“ Kunkring.

Najuspelniji „usamljenik“ je Mi-

odrag Vesović, do pre dve godine žario i palio“ sa devojkama „Hemofarma“. Vesović sada vodi ruski Sankt Peterburg u ULEB ligi.

Najzad, u Republici Srpskoj najbolje ekipe vode Jugosloveni. Na kormilu lidera „Igokee“ je Jovica Antonić. Velimir Gašiću sjajno ide u Kupu „Saporta“ sa „Borac Nektarom“. Nešto slabije timove vode Gordan Marković („Radnik“, Bijeljina) i Branimir Tadić („Leutar“, Trebinje). Ali, ni to nije sve. Naših ima i na drugim kontinentima.

Božidar Petrović je sa juniorima Angle, prošlogodišnji prvak Afrike. Dragutin Čermak je preuzeo najbolji jordanski klub „Ortodoks“, dok sa mlađim reprezentativnim selekcijama radi Nešad Đorđević.

U Libanu je Đorđe Petrović, a arapski svet je baza Miodraga Sije Nikolića (Kuvajt) i Zorana Prelevića (UAR).

Priču zaključuje Igor Kokoškov, prvi Jugosloven u stručnom štabu NBA ligaša. Sa Misuri univerziteta prešao je u Los Andeles Kliperse i radi kao jedan od pomoćnika.

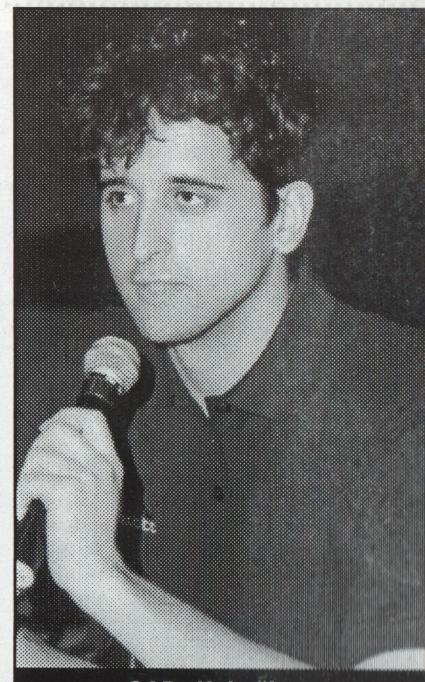
Ipak, kao upozorenje neka posluži zaključak - poslednje veliko ime naše struke sa angažmanom u jakom klubu direktno iz naše lige bio je Željko Obradović 1993. godine.



Švajcarska: Marjanović



Finska: Pavičević



SAD: Kokoškov

## TEMA BROJA

je identično osim imena ove igre. U NBA pravila na košarkaškom terenu ali posebno van njega diktiraju krajnji izgled igre. Igra po četvrtinama, nemogućnost korišćenja odbrambenih sistema, barem ne jasno i vidno, nemogućnost pomeranja strane pomoći ka lopti do linija ograničenja, broj „tajm auta“, ograničenje napada, pa i sam kriterijum suđenja (OBJEKTIVNI i SUBJEKTIVNI, subjektivni se ogleda kroz zaštitu super zvezdi i dominantnih igrača, a objektivni na kontakt igru i zaštitu lopte kod iznošenja u šut) deo su specifičnosti NBA. Pravila van košarkaškog terena, a to su čitava organizacija NBA lige, raspored takmičenja, raspored utakmica, obaveze prema medijima, samo dopunjavaju ovaj nivo i čine ga drugačijim od ostalih ili bolje reći, najboljim na svetu.

Klipersi i ove godine imaju najmlađi tim u ligi, uz Čikago sa prosekom oko 23 godine. Rezultati se tek očekuju.

- Posle ere Leri Brauna iz početka devedesetih mislim da promena u generalnoj strategiji Klipersa tek predstoji. Kao i svaki mlad tim, a posebno na ovom nivou, imamo dosta oscilacija. Možemo da pobedimo svakog, Portland, Finiks, Sijetl, Njujork... ali i da izgubimo utakmice koje ne bi trebali. Stručni štab Klipersa čine: glavni trener Alvin Gentry i pomoćnici Denis Džonson, Džon Hemond, Reks Kalemian i Igor Kokoškov. Sa nama su još kondicioni trener, fizioterapeut sa pomoćnikom, čovek za odnose sa medijima (PR), dva lekara, glavni video menadžer za skouting utakmice, šest mladih pomoćnika koji rade na sistematizaciji podataka i statistika, menadžer za opremu igrača... Operativni deo čine igračka

legenda NBA, generalni menadžer El-džin Bejlor i njegov pomoćnik Endi Rouz, ljudi iz marketinga i administracije i ima ih oko 20 u prostorijama kluba.

Za igrački personal zadužen je Džef Viltman koji je glavni skaut Klipersa. Sa njim su svi treneri u stalnom kontaktu. On uz pomoć skauta na terenu regrutuje igrački, ali i trenerski kadar.

- Moj dolazak je vrlo logičan s obzirom da sam najmlađi pomoćni trener u NBA i da Klipersi imaju najmlađi tim. Rad je u svim aspektima koje sam i uvek imao. Od pripreme i analize treninga, individualnog rada svih igrača, priprema utakmica, skouting... Trener Gentry je fantastičan stručnjak i pravo je zadovoljstvo raditi za njega. Daje punu slobodu i inicijativu u radu. Osećam se vrlo „komotno“ radeći na ovom nivou jer iznad svega je struka.

Šta igraju Klipersi? Igor detaljno objašnjava.

NAPAD: igramo nekoliko formacija napada - open-close 1-2-2, horns iz UCLA - kretanje pa nastavci, pesnica pik-roll pozivi, cross 3,4,5, blast 2-3, 1-4 formaciju. Iz svake formacije igramo nekoliko prozivki zavisno od toga kako želimo da završi. Imamo veliki repertoar, ali sve akcije su kratke zbog ograničenja napada. Pre utakmice se dogovorimo i pravimo izbor šta se iz repertoara posebno koristi, a to zavisi od skoutinga.

KONTRANAPAD: Tim je mlađ i prirodi dosta dinamičan. Imamo više igrača koji igraju više pozicija (LaMar Odom sa 208 cm igra od 1 do 4) tako da dajemo mogućnost da više igrača može da ima slobodu da „povuče kontru“. I dalje se trudimo da imamo pas unapred

i da što pre pasom uđemo u zonu šuta. Nastavci su, ako nema pasa, dribling, ukrštanje krilnih igrača, popunjavanje prvog unutrašnjeg i „pratećeg“, tražimo brzu promenu strane loptom, pravovremeni pas unutra i kretnju posle pasa (najčešće uz čeonu liniju).

Cesto koristimo „drag“ akciju tj. pik-roll u tranziciji jer imamo jedinice koje probijaju i velike koji se iz toga otvaraju u širinu i šutiraju sa poluodstojanja.

ODBRAINA: Preuzimamo dosta, udvajanje po celom sa zadnjim „velikim“ bez rotacija, 1-2-2 zona sa udvajanjem od pola (sa jednim ili dva udvajanja), udvajanje niskog posta sa pozicije (penal) ili (veliki sa strane pomoći), mnogo načina za odbranu pik-rolla, a jedan je kad usmeravamo ka čeonoj pik-roll na 45 samo kao opciju. Zavisi od skoutinga, odbrana od blokada i ostala odstupanja kojih je mnogo, pravimo u zavisnosti od izveštaja skauta, dakle od utakmice do utakmice...

ODBRAINA KONTRE: Za naš tim vrlo bitno! Pravilo Pat Rajlja „nema lakog koša iz kontre, nema lakog koša iz polaganja (zicera). S obzirom da nismo tim koji dobro šutira (posebno bacanja), dakle nema poklona za nas, ne dajemo ni mi protivniku poklone. Odbrana od kontre se dosta radi, podela uloga ko je na skoku, a ko nazad, pa dalja podela igrača u vraćanju u reket... Na ovom nivou košarke kao trener dolazim do saznanja koliko su individualna tehnika i veština, tj. napadačka dominacija bitni. Mislim da predstavljaju dalju budućnost razvoja košarkaške igre, posebno uvezvi u obzir promenu pravila u evropskoj košarci.

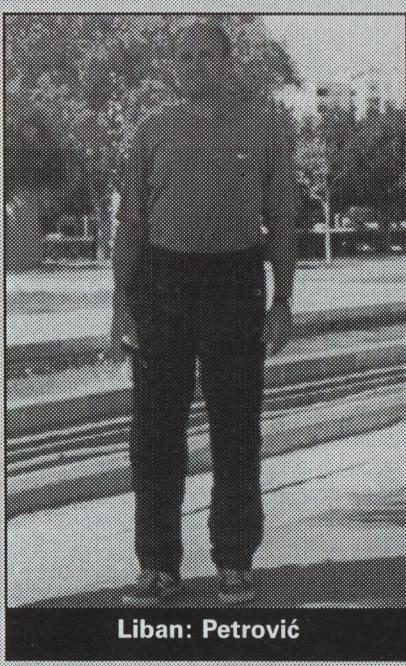
Šapčanin uspešan u Bejrutu

## Jugo škola u Libanu

Jedan od najboljih trenera iz Šapca Đorđe Petrović trenutno uspešno vodi vicešampiona Libana Aritranik

Jugoslovenska košarkaška škola iznedrila je mnoštvo igrača i trenera koji svoj hleb zaraduju širom Evrope i sveta. Sve je više trenera koji u mnogim vanevropskim zemljama demonstriraju svoje znanje kraljice igara. Šapčanin Đorđe Petrović-Kisik, posle uspešne trenerske karijere u našoj zemlji, kad je trenirao mnoge prvoligaške i drugoligaške ekipe: Borac iz Capljine, Slavonku iz Osijeka, šabačku Zorku, Kolubaru iz Lazarevca, Slogu iz Kraljeva, Radnički iz Kragujevca i rada na Kipru, skrastio se prošle sezone u

glavnom gradu Libana, Bejrutu, gde je preuzeo prvoligaša Aritranik. Već u prvoj sezoni u izvanrednim uslovima za rad i sjajnoj atmosferi i prepunom gledalištu na svakoj utakmici, njegov tim je izborio ulazak u finale „plaj-ofa“ i plasirao se na finalni turnir Prvenstva arapskih zemalja gde je sasvim zasluženo dospeo u osminu finala. Tako je ovaj uspešan košarkaški trener iz Šapca nastavio niz uspeha sa Kipra gde je za šest godina rada dva puta doveo svoju ekipu do finale „plaj-ofa“ i finale Kupa Kipra.



Liban: Petrović

Velimir Gašić

# Dobar učenik - dobrih učitelja

Velimir Gašić, trener Borca Nektra iz Banjaluke, pripada najužem krugu naših najboljih stručnjaka. Vrhunac u karijeri dostigao je 1992. godine kada je, kao pomoćnik trenera Partizana Želimira Obradovića osvojio Kup šampiona Evrope sa "crno-belim" u Istanbulu. Gašića je posle toga vodio put u Kikindu, Borac iz Banjaluke, Radnički Jugopetrol, da bi se u februaru 2000. vratio u Republiku Srpsku i opet preuzeo najtrofejniji klub iz ove republike. Pored ponuda iz zemlje i inostranstva Gašić je odlučio da prihvati ponudu Banjalučana, koji su prethodne sezone napravili odličan rezultat u mini ligi Federacije Bosne i Hercegovine. Prvo mesto i plasman u Kup Rajmonda Saporte, najbolja su potvrda Gašićevih kvaliteta, koji će i u ovoj sezoni predvoditi Borac Nektar. Period kada je radio u Partizanu Gašiću je dao potpunu afirmaciju, a o saradnji sa pokojnim profesorom Aleksandrom Nikolićem, Željimirom Obradovićem, Rebom Čorkovićem, Dušanom Vujoševićem... govori sa posebnim ponosom i poštovanjem.

- Životna i profesionalna iskustva u Banjaluci su nešto posebno. Radio sam u sezoni 1995/96. u Borcu kada

- Beirut je divan grad u kome je zaista lepo živeti i raditi. Prihvaćen sam izvanredno i nameravan da u ovom prelepom gradu ostanem najmanje još sezonom-dve, iako imam izvanredne ponude iz Saudijske Arapije. Po završetku rada u Bejrutu planiram odlazak u Brazil. Verujem da će moja ekipa Aritranik već u ovoj sezoni biti prvak Libana i da će igrati na "Mekdonaldsovom" nezvaničnom klupskom prvenstvu sveta - rekao nam je jedan od najuspešnijih košarkaških trenera iz šabačkog kraja Đorđe Petrović, poznatiji po nadimku Kisik.

Trenutno u inostranstvu iz Sapca kao treneri rade i Miša Gojković u Lincu u Austriji i bivša igračica ekipе OKK Sabac Branka Sorak, koja je posle uspešne igračke karijere na Kipru već nekoliko godina i uspešan trener. Verujemo da će njihovim stopama uskoro krenuti još nekoliko košarkaških učitelja iz šabačkog kraja.



Republika Srpska: Gašić

smo izborili plasman u Prvu ligu. Bilo je to veliko iskustvo za mene, jer je rad u Republici Srpskoj bio nešto posebno, s obzirom na sve događaje u to vreme. Radio sam u dosta klubova, ali Borac je nešto posebno. Košarka je ne samo u Banjaluci, nego u celoj Republici Srpskoj, najpopularnija i utoliko imamo motiv više da napravimo dobar rezultat - naglašava Gašić.

Posebna priča je prošla sezona kada je Borac osvojio prvo meseto u mini-ligi na nivou Federacije Bosne i Hercegovine. Iako Borac Nektar po mnogima nije bio ni u užem krugu za prvo mesto.

- Kada je bilo najvažnije ostvarili smo najviše. Navijači su bili naš šesti igrač, na svakoj utakmici bili su nam dodatni motiv. Na deset utakmica u Boriku pratilo nas je više od sedam hiljada ljudi što nas obavezuje na još bolje igre. Još se ne zna da li će se u ovoj sezoni igrati mini liga od početka sezone ili kasnije, ali u svakom slučaju, košarka na ovim prostorima doživjava ekspanziju i utoliko nam je draže što smo bili najbolji - govori sjajni stručnjak o prethodnoj sezoni, ističe Gašić.

Status trenera je promenjiv. Obično su oni krivci za neuspeh, iako često

## Mladi

Rad sa mlađim kategorijama, kako u Partizanu, tako i u reprezentaciji Jugoslavije, potvrdili su Velimira Gašića kao uspešnog trenera. Stvoriti jednog asa često je najodegovorniji i najteži posao za trenera. Gašić kaže da je to veliki izazov, ali i mukotrpni posao koji je uslovjen raznim faktorima:

- Pristup obavezama, obrazovanje, stručnog... kako su važni kada je reč o radu sa mlađim kategorijama. To je veoma delikatan zadatak, koji zahteva mnogo vremena i strpljenja. Stvoriti jednog vrhunskog košarkaša, zaista je poseban izazov, međutim, često se olako preskaču neke stvari. Najvažnije je da od samog starta jednom igraču omogućite da svoj talent usmeri ka radu, odnosno neophodno je da ga stalno usmeravate ka najvažnijim vrednostima u košarci, odnosno životu. Mentalni sklop je jačko važan u karijeri svakog igrača, a posebna stvar je, po meni, koncentracija. Neminovalno je da u košarci nađe na prepreke, razne barijere, ali upravo na takvim stvarima vidi se da li može biti vrhunski košarkaš ili ne - kaže Gašić.

nije tako. Gašić o svojoj branši ima specifično mišljenje.

- Nažalost, od protagonista treneri su postali epizodisti. Protiv toga sam da se izmišlja topla voda, ali očigledno da treneri nisu dovoljno zaštićeni. Obično su oni krivci, iako nema za to dovoljno argumenata. Uspeh jednog trenera ne zavisi samo od njega. Dosta faktora utiče na to, pre svega organizacija kluba, ciljevi, način rada, koncept i još mnogo toga. Čini mi se da se često zanemaruju pomenuti elementi i da obično takvim klubovima sve razbijaju glavu - kaže o trenerskoj branši Gašić.

## Pripremili

**Mirko Stojaković  
Nenad Radosavljević  
Dragan Nikodijević  
Daniela Pinter  
Milan Vučetić  
Dragutin Pašić  
Mirko Polovina**

Uloga oftalmologije u košarci

# Sočivo - rešava problem

Na ideju za ovaj rad došao sam posle izvesnog vremena provedenog u Kabinetu za razrok i slabovidu decu Očne bolnice u Zrenjaninu gde sam i zaposlen. Posle mnogobrojnih pitanja roditelja, čija deca moraju da nose naočare, da li njihova deca mogu da se bave sportom, koljom vrstom sporta - zbog ekonomskog efekta (skupoća naočara), počeо sam da se raspitujem o sportistima - pre svega saveznog ranga, koji su svoje probleme sa vidom rešavali kontaktnim sočivima ili naočarima.

S obzirom da dosta pratim sport znao sam da kontaktna sočiva za vreme utakmica ili za vreme treninga nose Aleksandar Šoštar, Stojko Vranković i kao prvi jugoslovenski sportista koji je nosio kontaktna sočiva pokojni Krešimir Čosić. Počeo sam dalje da tragam i našao sam u svakom, bukvalno svakom sportu, sportiste saveznog ranga koji su nosili ili nose kontaktna sočiva i na taj način rešavaju svoje probleme sa vidom. Čak sam našao podatak da je, po mojim saznanjima, prvi sportista koji je nosio kontaktna sočiva bio Norbert - Nobi Stajls, beskompromisni centarhalf engleske fudbalske reprezentacije polovinom šezdesetih godina popularno nazvan Mesar. Sve podatke sam obradio i objavio na Kongresu oftalmologije Srbije 1997. godine u Novom Sadu gde je rad izazvao dosta pažnje jer do tada niko nije sakupio i sistematizovao probleme sportista sa vidom. Posle toga uspeo sam da se učlanim u Internacionalnu akademiju sportskog vida (IASV) odakle dobijam časopise koji obrađuju sve aspekte vezane za vid i sport.

Iz tih časopisa sam mnogo naučio i proširio svoje znanje iz ove oblasti što ču u ovom radu i prezentovati.

Koje su četiri uloge oftalmologa u sportu?

1. Detekcija - otkrivanje sportista, naročito u mlađem uzrastu koji imaju problema sa vidom - refleksione anomalije kako ih mi stručno nazivamo (kratkovidost, dalekovidost i astigmatizam)
2. Korekcija ovih anomalija - naočarima ili kontaktnim sočivima.
3. Prevencija sportskih povreda oka i
4. Lečenje istih

Što se košarke tiče, počeću sa poslednje dve, zato što su povrede oka u košarci retke - uglavnom se radi o tupim povredama laktom ili najčešće ogrebotine rožnjače noktom (to su površne povrede koje zarastaju za 24-48h).

Prve dve uloge su, po mom mišljenju, za košarku mnogo značajnije, naročito detekcija. Tu mnogo mogu pomoći upravo treneri koji najviše vremena provode sa najmlađim košarkašima i košarkašicama. Kod god trener posumnja da mu igrač ili igračica ne vidi dobro, (ne hvata loptu u kontri ili polukontri, „čkili“ pri izvođenju slobodnih bacanja, ima neprecizne pasove), treba da se konsultuje sa očnim lekarom i obavi dodatni kompletan očni pregled. Neka trenere ne plasi uzrast deteta - kontaktna sočiva odlično podnose deca do 10 godina pa naviše.

Prema podacima IASV postoje brojni elementi za dobar „sportski“ vid, a ja ču ovom prilikom nabrojati i objasniti samo šest koje smatram najpotrebnijim kako za trenere tako i za očne lekare.

To su:

1. Vidna oštRNA
2. Vidno polje - dubinski ili binokularni vid
3. Stereo vid - dubinski ili binokularni vid
4. Total reaction time
5. Kolorna osetljivost
6. Vidna pažnja

**1. VIDNA OŠTRINA** - ovo je najbitniji element jer bez nje svi ostali elementi su nemogući. To se ispituje čitanjem table sa brojevima, slovima ili znacima, prvo jedno pa drugo oko (to smo svi mi prošli na sistematskim pregledima u pojedinim periodima života). To je elementarni pregled za utvrđivanje već pomenutih refrakcionih anomalija oka i ona se koriguje naočarima i kontaktnim sočivima.

**2. VIDNO POLJE** - ili periferni vid je pasivna funkcija oka i ona se ne može poboljšati ili je možda bolje reći da je širina vidnog polja konstantna, iznosi 180 stepeni gledano sa obe oka.

Da bi izazvali vidni stimulus u perifernom vidnom polju moramo na neki način „privući pažnju“ oku da je neko ušao u vidno polje. Na primer, centar dobije loptu od pleja, da bi primetio krilo, igrač na krilnoj poziciji mora da pokaze oku da je tu prisutan - najbolje mahanjem ruke (pokretom) - to je dovoljan stimulus za oko da primeti nekog u perifernom polju.

E sad, BRZINA reakcije na prisustvo nečeg „novog“ u vidnom polju, to je moguće poboljšati i zato sportisti u ekipnim sportovima brže reaguju na spoljne draži i u normalnom životu (u saobraćaju na primer).

S obzirom na veće prisustvo čepića na periferiji moje mišljenje je da (čepići su odgovorni za prepoznavanje boja) boja dresa ima tu dosta veliku ulogu u brzini prepoznavanja novih elemenata u vidnom polju.

**3. STEREO VID** podrazumeva vid sa obe oka, dobru procenu dubine prostora, konkretno, rasporeda igrača u polju. To je funkcija koju neko ima ili nema, ne može se naučiti ili poboljšati.

**4. VREME REAKCIJE** - je individualna osobina u kojoj preovladava mehanizam oko - ruka ili oko - noge. Podrazumeva vreme od trenutka uočenog vidnog stimulansa do zauzimanja zadane forme. Na primer prelazak iz stava u sprint (to je vežba koja se radi u velikoj meri kod svih trenera ali na zvučni stimulans - pištaljka ili udar ruke, a ne na svetlosni što mislim da je mnogo važnije u igri, praksi, prostoru). Može se uraditi na sledeći način: postavi se tabla sa više pojedinačno osvetljivanih polja sa brojevima, paljenjem određenog broja ili znaka treba da se odradi unapred dogovoren zadatak - prelazak iz stava u sprint i slično (voleo bih da saznam od trenera koje su ove vežbe probali sa zvučnim stimulansima pa da probaju sa svetlosnim i da uporede podatke). Funkcija vida je sklona poboljšavanju i povećavanju brzine reakcije.

**5. KOLORNA OSETLJIVOST** - podrazumeva u sebi prepoznavanje boja i osetljivosti oka na različite kontraste boja. Osim za sudije, ne znam da li je ova funkcija toliko bitna za igrače.

**6. VIDNA PAŽNJA** - jedna od aktivnih funkcija oka. S obzirom da viš od 80 odsto informacija u vezi s igrom primamo preko očiju ili čula vida, veliko broj informacija moramo, svesno ili nesvesno, odbaciti. Trener može da sugerise igraču na šta da obrati posebnu pažnju, šta da prati, koji deo terena da posebno gleda kod uigranih akcija ili na primer kod izvođenja slobodnih bacanja kako da ignorise mahanje publike iza koša i slično.

Poseban problem predstavljaju sudije. Koliko sam nezvanično saznao oni nemaju obavezan očni pregled ili možda imaju ali se ne sprovodi. Predlažem da se u dogovoru sudijske organizacije i očnih lekara napravi PROTOKOL za očne preglede koji bi, između ostalog, sadržavao:

- Pregled vidne oštchine
- Kolorna osetljivost i raspoznavanje boja
- Stereo vid

Na koji način rešiti problem vida kod sportista tj. da li koristiti naočare (kakve je koristio Džabar ili Horas Grant) ili kontaktna sočiva?

Moje mišljenje je kontaktna sočiva - pružaju mnogo bolji komfor od naočara, šire je vidno polje, ne mogu da se zamagle, ne smeta im znoj. Danas postoji toliko vrsta sočiva da sam siguran da može za svakog košarkaša ili košarkašicu, bez obzira na uzrast, da se nade adekvatno sočivo.

Što se tiče naočara koje se reklamiraju za trening sa štitnicima koji sprečavaju pogled na dole, da se ne gleda u loptu u toku vođenja lopte, te naočare su dobre i ne mogu oštetiti vid ili suziti polje. Mogu i treba da se koriste.

Umesto zaključka, istaći će da sam ovde samo dotakao određene teme, kako iz oblasti košarke tako i iz oblasti oftalmologije. U svakom slučaju spremam sam na saradnju i ako bilo ko od trenera ima bilo kakva pitanja ili sugestije za unapređenje i dalji razvoj košarke spremam sam na saradnju.

Kao završnu reč istaći će za sve trenere: ako vam dođe dete koje nije naočare, ili ako primete da ne vidi dobro, nemojte ga odgovarati od bavljenja košarkom. Podite sa njim, ako treba, do očnog lekara ili se javite da zajednički rešimo problem na obostrano zadovoljstvo.

Dr Žarko Petrović, oftalmolog

Mihailo Miljanović, kondicioni trener KK Budućnost

# Skokom do brzine

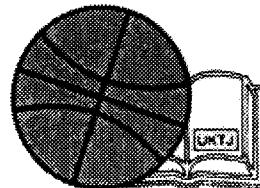
Brzinske sposobnosti igrača su od prešudnog značaja za uspeh. Zbog toga je neophodno da se pokloni izuzetna pažnja izgradnji ovih sposobnosti, naročito kod mladih igrača i njihovom stalnom razvoju tokom igračke karijere. Brzina u košarci je moćna, kako u odbrani tako i u napadu, odnosno u prelazima napad-odbrana i odbrana-napad. Svakako, košarka je igra sa svojom specifičnom tehnikom i taktičkom strukturom, sa specifičnim zahtevima i pravilima, gde je sposobnost brzog izvođenja njenih elemenata i akcija njen najznačajniji imperativ.

U ovom radu se neće zadržavati na teorijskom izlaganju o brzinskim sposobnostima, jer smatramo da je o tome dosta rečeno i napisano. U ovom radu želimo da predložimo neka sredstva i načine na koji se ona razvija.

Znamo da brzina zavisi od eksplozivne snage; u tom cilju predlažemo i smatramo da je najefikasnije vežbe za ispoljavanje brzine - vežbe skočnosti (one pozitivno utiču na startno ubrzanje, dužinu i frekvenci-

ju koraka). Ovde ćemo ih podeliti u tri grupe:

1. Skokovi iz mesta (u dalj, u vis - dosežni, u dubinu)
  2. Skokovi na kratkoj distanci 10-15 m (troskok, petoskok iz mesta, iz zaleta, skokovi sunožno ili sa jedne noge).
  3. Skokovi na dugoj distanci (višeskoci 30-60 m)
- Skokovi iz mesta i skokovi na kratkoj distanci znatno poboljšavaju



(ova vežba je izrazito brzinska vežba i ona je vrlo teška vežba, zbog toga što je potrebno naglo savladati inertno stanje mirovanja tela takmičara).

5. Stafetna forma brzinskog treninga (štafetna forma trčanje su vrlo kvalitetne jer nose u sebi takmičarski karakter i treba ih dosta koristiti).
6. Trčanje niz kosu ravan
7. Reakcija na vizuelni nadražaj (reakcija na kretanje lopte)
- Za košarku naročito značaj imaju vežbe startnog ubrzanja. Mi ćemo ovde predložiti neke:

1. Iz laganog trčanja postepeno počevavati brzinu do 90 % maksimalne na deonici do 60 m
2. Ubrzanje do maksimalne brzine i preko nje i naglo prekinuti i preći u laganu trčanje
3. Iz postepenog trčanja preći u jelenske skokove do maksimalne brzine - 60 m
4. Igrač trči lagano 10 m + 5 m skopa + 10 m sprinta
5. Iz laganog kretanja preći u jelenske skokove, iz skokova u sprint do 60 m
6. Skokovi u mestu (koleno na grudi), iz skokova pun sprint 10-15 m
7. Sa sanduka saskok i pun sprint 10-15 m
8. Lagano ubrzavanje između prepone dok se posle toga prepone energično preskaču

9. Trkački poskoci (jelenski) energično i nisko bez velike faze leta
10. Ubrzanje do maksimalne brzine, pa naglo zaustavljanje i promena pravca kretanja
11. Iz laganog trčanja na znak trenera preći u sprint
12. Razne hvatalice („šuge“)

Jako važna komponenta razvoja brzine je i rad na fleksibilnosti. Uz rad na brzini uvek raditi aktivnu i pasivnu gipkost.

- Ovaj deo intenzifikacije treninga procesa se mora odvijati u uslovima koji u sebi nose takmičarski karakter - karakter pobedničkog mentaliteta.



eksplozivnost i startnost ubrzanje, a na dužoj distanci poboljšavaju dinamiku pokreta za vreme maksimalne brzine. (Preporučuje se pretpletanje vežbi skočnosti sa kratkim sprinterima 20-30 m).

## Metodi razvoja brzinskih sposobnosti

### 1. Trčanje sa ubrzanjem do maksimalne brzine

(razvoj veštine sve većeg ubrzanja do maksimalne brzine). Deonice su: od 100 do 30 m.

- Prvo radimo na dužim deonicama do 100 m, a kasnije sve više skraćujemo do 20-30 m.

### 2. Trčanje sa isključivanjem

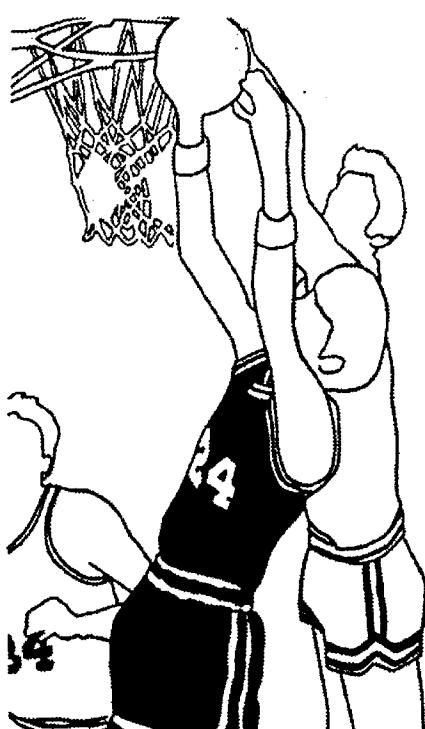
(ovaj metod se zasniva na ubrzanju do pune brzine, zadržavanja na kraćoj distanci, potom kratko isključivanje, pa ponovo uspostavljanje maksimalne brzine...)

### 3. Trčanje sa letećim startom

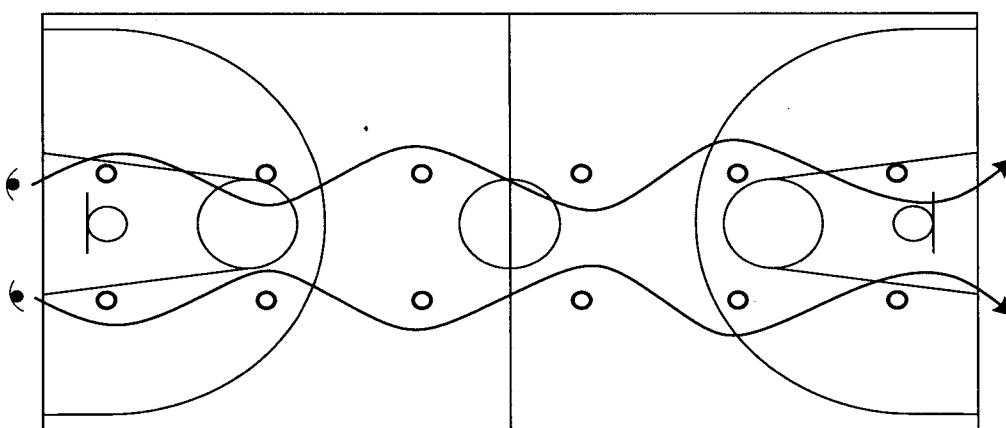
(razvoj veštine dostizanja maksimalne brzine, pokušaj prekoračivanja te brzine (uz očuvanje tehnike i mekoće pokreta))

- U početku koristiti kraće, a kasnije duže deonice: kraće od 10-15 m i duže od 20-30 ... 60 m.

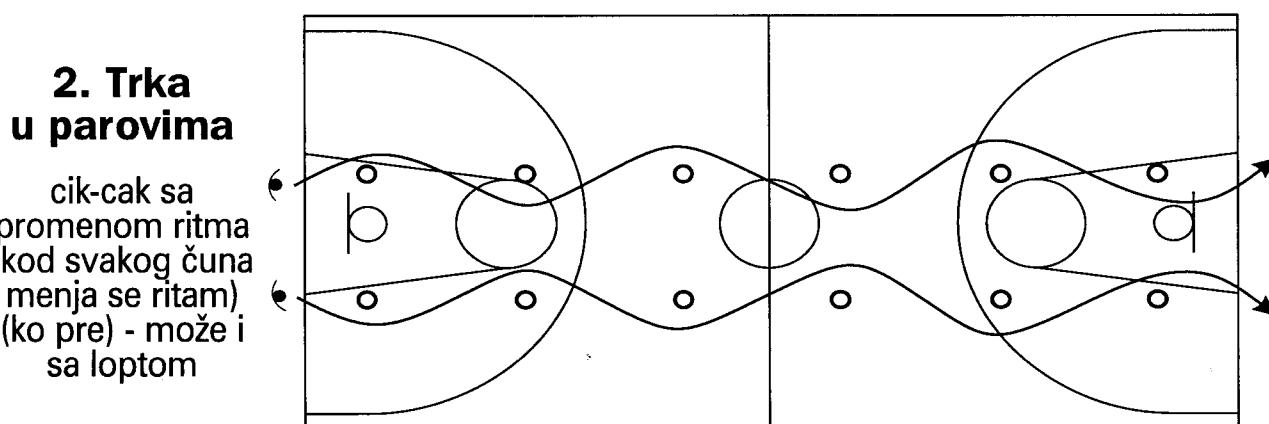
### 4. Trčanje iz raznih startnih pozicija



## Prilog raznih vežbi u parovima koje su takmičarskog karaktera

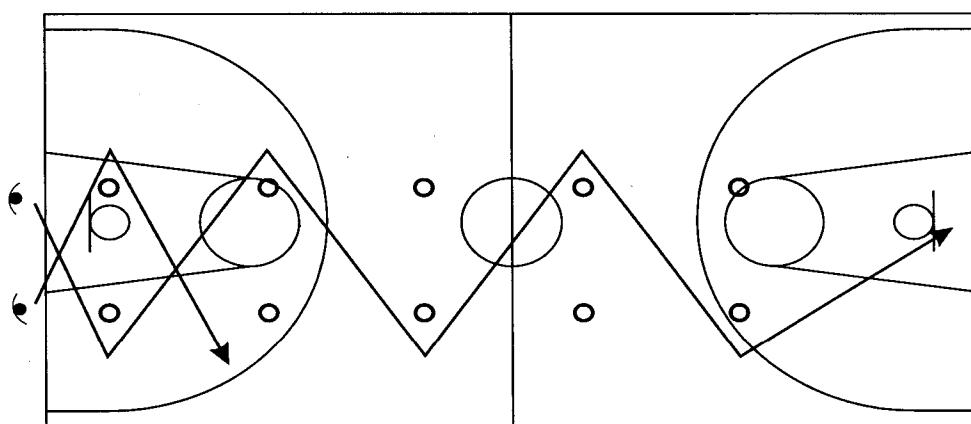


### 1. Trka u parovima - vežba slalom -



### 2. Trka u parovima

cik-cak sa promenom ritma (kod svakog čuna menja se ritam) (ko pre) - može i sa loptom

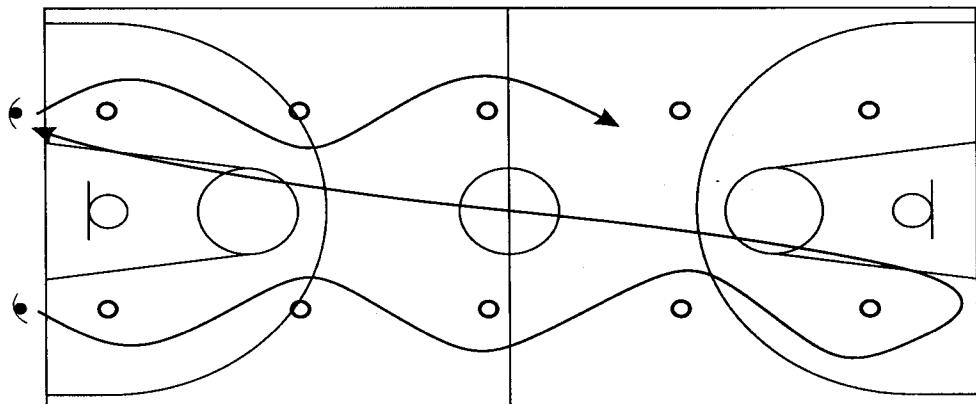


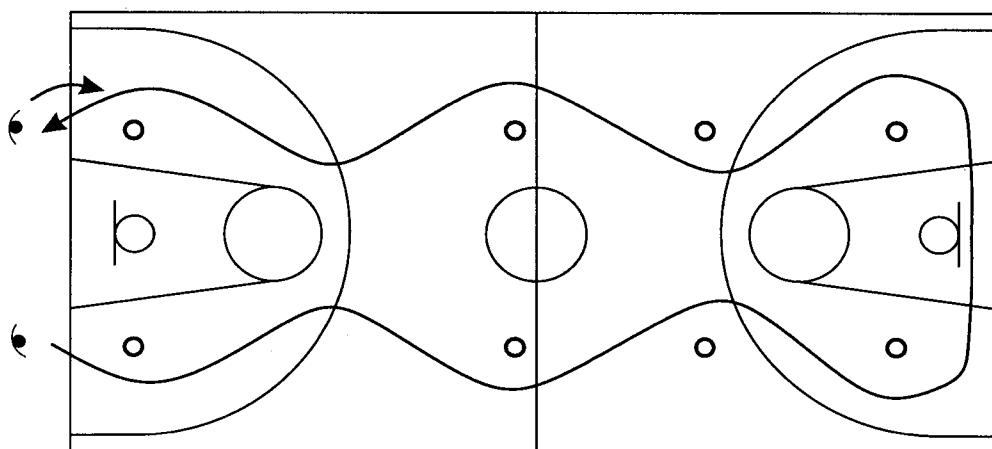
### 3. Cik-cak sa promenom pravca i ritma

(ko pre)  
- može i sa loptom! -

### 4. Slalom i dijagonalom

(ko pre)  
- može i sa loptom! -



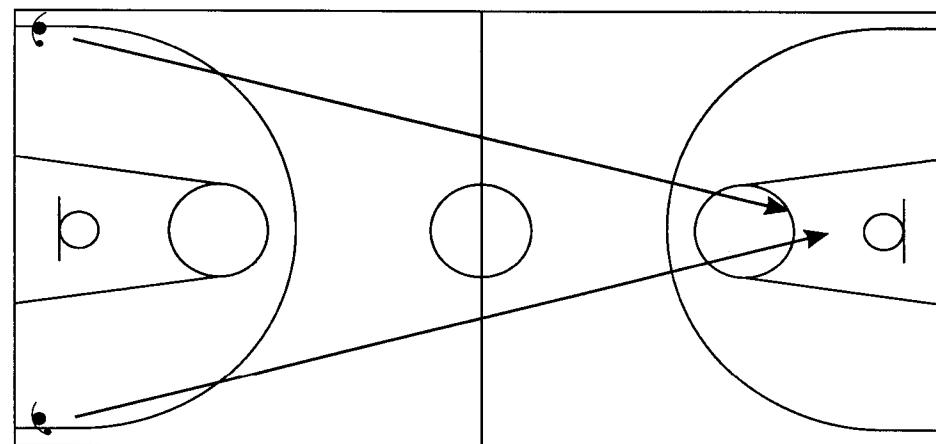
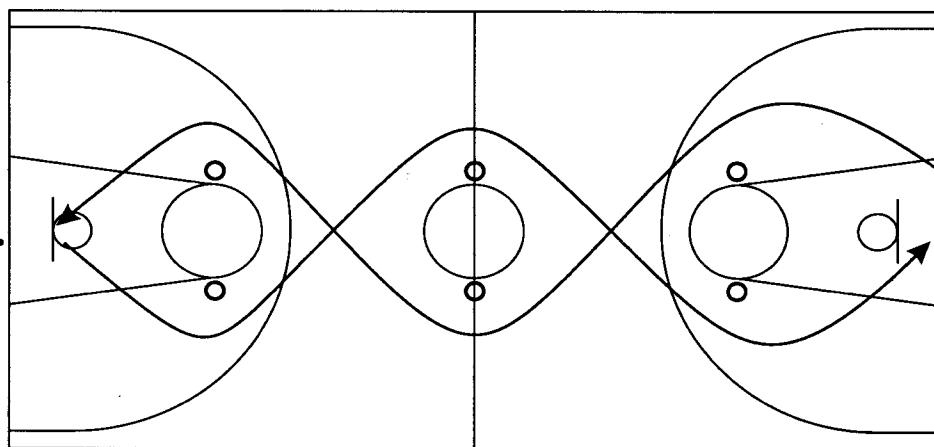


**5. Slalom tamo i nazad**

(ko pre)  
- može i sa loptom! -

**6. Slalom oko krugova**

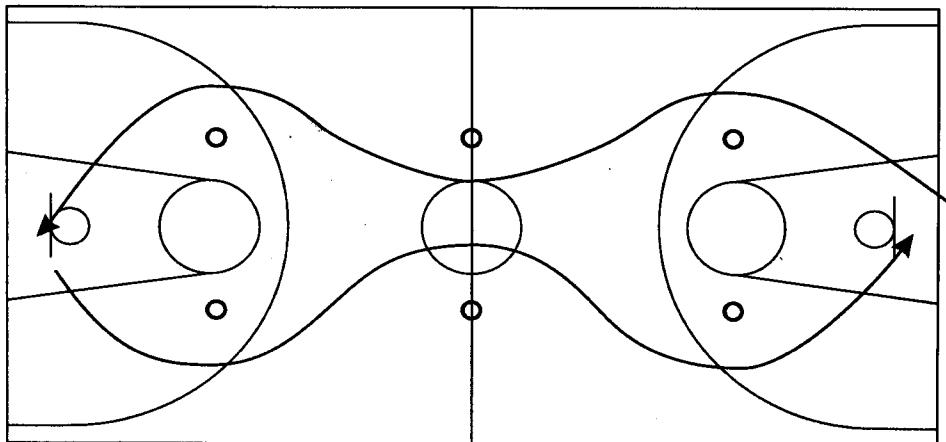
polaganje na koš,  
pa nazad  
isto to.

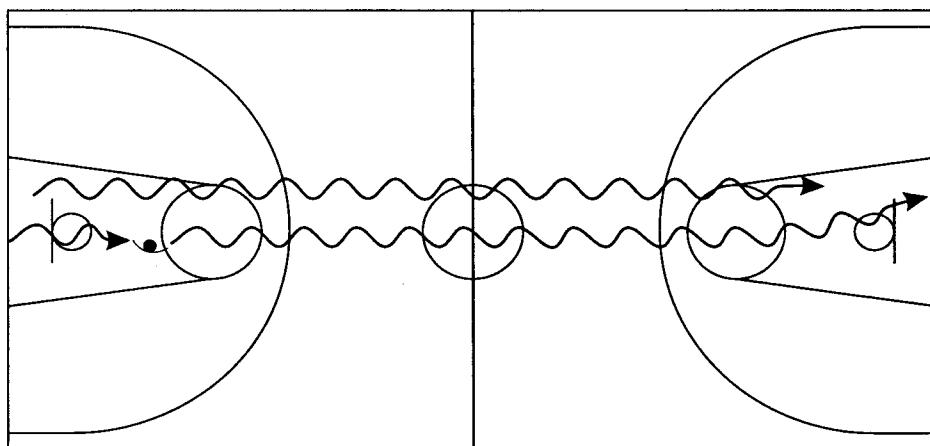


**7. Igrač sa loptom trči da da koš**

a igrač bez  
lopte trči da ga  
spreči da da koš.

**8 . Slalom i šut na koš,  
slalom  
i šut na koš**



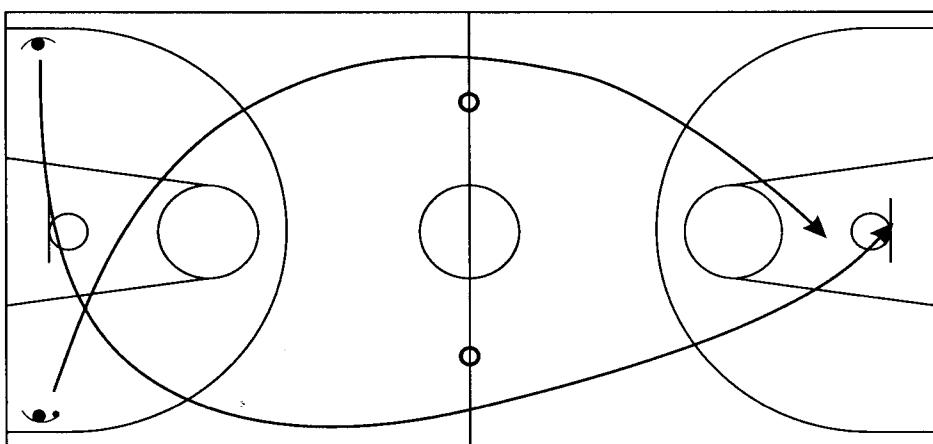


### 9. Igrač na penalu

prima loptu i punim sprintom trči da da koš, a igrač koji je dodao trči da ga osujeti u napadu.

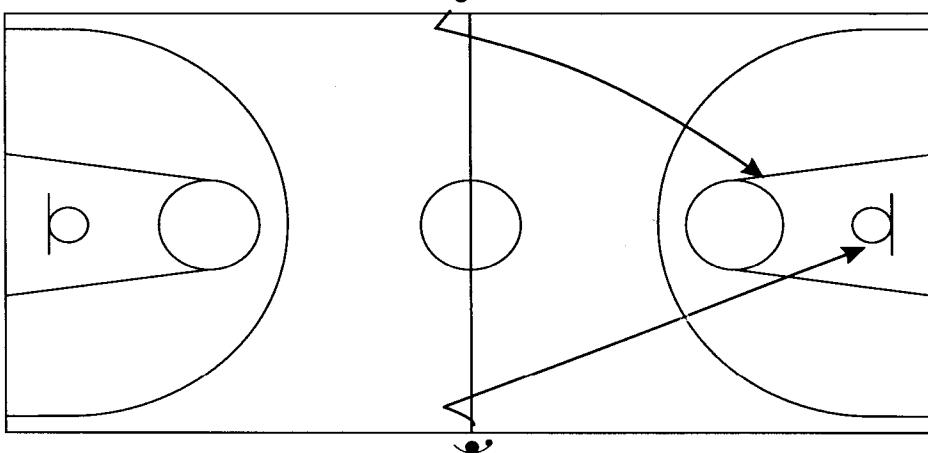
### 10. Igrač s loptom

šutira na koš i sprintuje na drugi koš u odbranu, a igrač koji skuplja loptu sprintom kreće u napad.



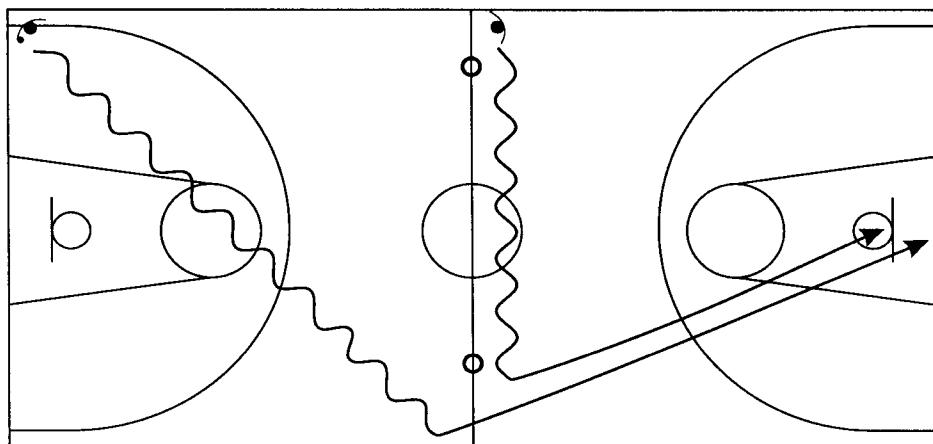
### 11. Igrač s loptom

fintira kretanje i punim sprintom trči na koš, a igrač bez lopte pokušava da ga osujeti.



### 12. Igrač s loptom

punim sprintom oko čuna trči do koša, a igrač bez lopte u košarkaškom stavu pokušava da ga stigne i osujeti.



Srđan Kalembert, legenda jugoslovenske košarke, govori na temu večite dileme: zašto odlični košarkaši često nisu i dobri treneri

# Težak izazov boriti se ponovo za slavu

Srđan Kalembert, legenda srpske i jugoslovenske košarke iz vremena kada se igra pod obručima tek rađala na našim prostorima i Crvena zvezda serijom od deset uzastopnih titula šampionata stvarala jedinstven imidž dostojan Ripljeve zbirke čudesna, zanimljiva je ličnost sa kojom smo razgovarali, uglavnom, na temu večite dileme: zašto odlični košarkaši često nisu i dobri treneri.

Slušamo uvodnu rečenicu Kalemberta koji, izgleda, kao da se sprema na utakmicu, bez obzira što je kročio u osmu deceniju života!

- Dozvolite mi da napravim, bar mali, uvod pre nego što predem na suštinu odgovora na vaše pitanje - pita i nastavlja uvaženi sagovornik - Ne znam ni sam koji je to bio trenutak kada sam počeo da podučavam druge košarkaškoj veštini. Neka to bude, na primer, godinu 1953, kada sam se oprostio od reprezentativnog dresa na EŠ u Moskvi. Ali, još uvek sam igrao za prvi tim Zvezde i ušao u anale crveno-belih upamćen kao jedini koji je od legendarnih deset osvojenih prvenstava odigrao - devet!

**Znači, opredeljivali ste se za profesionalnog trenera?**

- Ne, moja je želja bila da postanem biznismen, jer sam, zbog toga i bio na kraju studija na Ekonomskom fakultetu. Trenirao sam juniore, da pomognem talentovanijima da se što pre „ubace“ u prvi tim!

**Prateći vašu trenersku genezu došao sam do podatka da ste ovim poslom počeli profesionalno da se bavite u Francuskoj?**

- Pa, to je nekako i bilo prirodno, jer sam se rastankom od Zvezde preselio u Francusku, gde sam početkom šezdesetih igrao za Nant i, usput, trenirao ga, osvojio nacionalni kup posle četiri godine rada!

**Otišli ste na kratko u tu zemlju, a ostali, sa manjim prekidima, više od pola veka?**

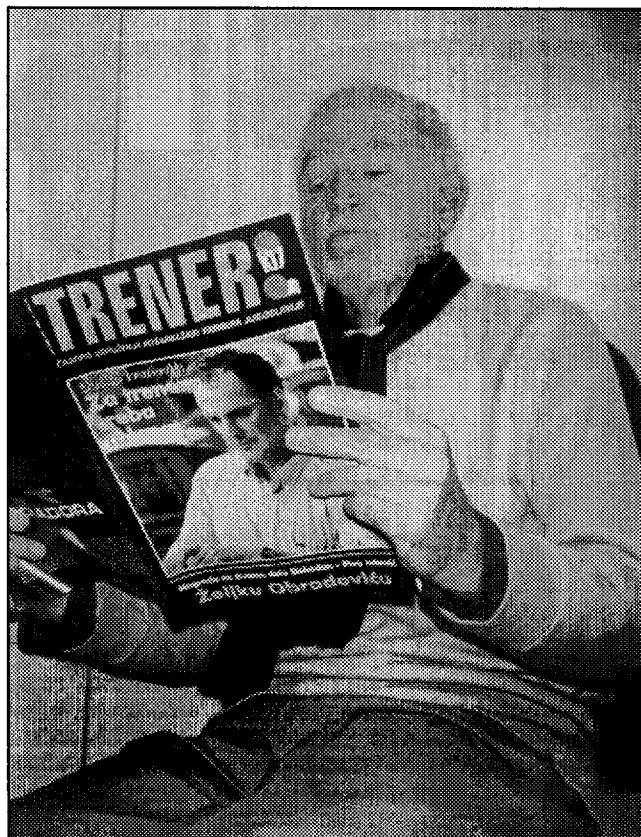
## Igrač

Srđan Kalembert je rođen u Beogradu, počao da igra košarku u 16. godini - 1945. u Crvenoj zvezdi, a reprezentacijski 1947. U Pragu, kada su „plavi“ debitovali na Petom šampionatu Europe. Pojavio se i na Prvom SP 1950. u Argentini, poslednji put 1953. na EŠ u Moskvi, odigravši 45 utakmica u dresu reprezentacije.

- Uspon jugoslovenske košarke počeo je od srebrne medalje osvojene na EŠ u Beogradu 1961. munjevitno da raste, pa su mnogi francuski klubovi želeli da me vide na svojim trenerskim klupama.

**Naravno, cenu za potpis ugovora ste vi diktirali?**

- Varate se, u 90 odsto slučajeva nisam uopšte potpisivao



Srđan Kalembert sa omiljenim časopisom

ugovore, jer sam želeo da budem potpuno sloboden, da odem kada ja to želim, a ne neko drugi! Uostalom, svim direktorima klubova sam, kod spominjanja ugovora, govorio: ja sam jugoslovenski trener i vi nemate te pare kojima možete da me platite! Zeleo sam da držim najviši nivo našeg trenerskog poziva, jer sam za sobom imao i lično veliko iskustvo i velike uspehe koje su ostvarivali „plavi“.

**Dobro, da se približimo prvobitnom pitanju odličan košarkaš - slab trener, ko je bio vaš uzor?**

- Bili su to i naši prvi učitelji koji su uvežbavali Crvenu zvezdu: Bugarin Temkov, Mađar Kamaraš, Nebojša Popović...

**Kakva je bila vaša metodika rada?**

- Moj moto je bio pod znakom RR, odnosno red i rad. Tražio sam od igrača disciplinu i tačnost dolaska na treninge i poštovanje onoga što se dogоворимо, bez obzira što intenzitet mojih vežbi nije bio iscrpljujući. Za fizičke pripreme, obično, birao sam saradnike iz redova atletskih trenera koji su znali da doziraju intenzitet takve vrste rada. Sa igračima sam

bio blizak, ali nikada im se nisam obraćao sa „ti, jer sam poštovao njihov lični intengritet.

#### A, taktika igre, koja vam je najviše odgovarala?

- Na osnovu iskustva, kao i pročitane literature najpoznatijih trenera iz Evrope i Amerike, uobličavao sam svoj način rada, a on se sastojao u dozvoli iskazivanja lične inicijative igrača. To je, kao što vidite, a po tome sam bio i poznat, stil inspiracije, bez šablonu, na radost i košarkaša i publike koja je tako mogla da uživa u igri! Radeći u Francuskoj veliki akcenat igre mojih ekipa stavljan je na dobru odbranu.

#### Onda, u vaše vreme, bila je u modi zona, kako ste stajali sa tom odbranom?

- Prvo, smatram da je čista zona igra slabijih timova. Nарavno, koncepcija zone se menja s vremenom. U moje doba bila je vrlo statična, a onda je od 70-ih bivala sve pokretljivija, sa primesama individualne odbrane.

#### Vaše poimanje košarke?

- Ne zovu je, uzalud, „kraljicom igra“! To je igra, iznad svega, preciznosti i skoka, odbrane, visine i tehničko-taktičke primjenosti, uz, pomalo, sreće!

#### Trenirali ste, svojevremeno, košarkaše splitske Jugoplastike, ali i košarkašice istog kluba?

- Vrhunac rada dostigao sam u Splitu sa košarkašima, kada smo putovali na Interkontinentalni kup u Južnu Ameriku.

#### Džentlmeni

Košarkaši koji su na Kalembera ostavili impresivan utisak na terenu i izvan njih: Cvetković, Kapičić, Dalipagić, Solman, Prug, Korać... za koje tvrdi da su bili i ostali pravi - džentlmeni.

#### Hajdemo na konkretno pitanje: zašto je uvreženo mišljenje da dobar košarkaš ne može da bude i dobar trener?

- Konstatacija ne „pije vodu“ u celini, jer sam poznavao izvrsne košarkaše koji su bili još bolji treneri. Na primer, od stranca Grk Joanidis, Amerikanac Tomljenović, Francuz Binsel, Rus Belov, Italijan Rubini... Od naših Popović, Aleksandar Nikolić, Loci, Dešmar, Željko Obradović...

#### Ipak, to je mali broj od onih koji su uspeli za razliku od onih koji nisu „prošli“ na klupi, mnogi su nestali kao treneri na startu prvih utakmica?

- Tačno je, ima toga, kao što ima i toga da neko nikada nije zaigrao košarku, a znao je uspešno da vodi tim ili je igrao očajno, a izvrsno znao da nauči druge.

#### Govorimo o odličnim košarkašima, da im nije polazilo od ruke da spretno diriguju sa klupe?

- To je čista psihologija! Veliki igrač ne mora da se bori, ispočetka, za veliko ime koje je već stekao. Ukoliko propadne kao trener gubi oreol slave. Niko ne želi da „preda“ prošle trijumfe za buduće promašaje. Retki su oni koji uplove i u trenerske vode i nauče da plivaju uspešno i zajedno sa svojim učesnicima. Koji razlikuju svesno hrabrije ličnosti i zato im pripada dvostruka slava: igračka i trenerska! Vlastimir Ignjatović

Zoran Krečković:

## U Riznici Maljkovićevog znanja

Trenutno trener bez angažmana, Zoran Krečković je načinio koncretan i svakako izuzetno uspešan korak na planu stručnog usavršavanja, uz delimičnu materijalnu podršku Udruženja košarkaških trenera Jugoslavije. O tome Krečković kaže:

- Željā za napredovanjem odvela me je u Spaniju, u Malagu kod našeg cenjenog kolege Bože Maljkovića prvog stručnjaka KK Unika, čiji je asistent, takođe naš trener - Kosta Jankov. U periodu od 1. septembra do 5. oktobra prisustvovao sam pripremnom periodu, što je bilo posebno dragoceno. Maljković je to radio bez odlaska na posebne pripreme i bez treninga posebne fizičke pripreme. Radilo se isključivo sa loptom.

Kao što je to uobičajeno, od Krečkovića smo očekivali i za ovaj časopis, mnogo više stručnih zapažanja i impresija. Međutim, Krečković nam objašnjava:

- Pored toga što sam mnogo naučio na licu mesta i što beležnicu nisam ispuštao iz ruku, prema džentlmenskom dogovoru sa mojim do-

mačinima, nisam u mogućnosti da stručne detalje za koje su, po prirodi stvari, čitaoci ovog časopisa zainteresovani, iznesem i to moram poštovati. Naravno, ne znači da u ličnim kontaktima nisam spremjan da mnoga zapažanja obrazložim. Gospodin Maljković mi je, posebno u svetu novih pravila, nesebično otvorio vrata riznice njegovog znanja i košarkaškog razmišljanja.

Organizacija, planiranje treninga i praćenje postepenog napretka postavke igre u napadu i odbrani, detalji su o kojima sam stekao dragocena iskustva. Maljković je na gotovo svim treningzima akcentat stavljao na napad, a na treningu se radilo u intervalima poluvremena i pauza, kao na utakmici. Naš trenerski mag je najzaslužniji što je interesovanje za košarku, u ovom gradu, impresivno. To najbolje potvrđuje činjenica da su sve karte za ovu sezonu, kapacitet dvorane je 8.500 sedišta, unapred rasprodane.

M. PI.



*Udruženje košarkaških trenera Crne Gore*

# Kritike i pohvale

Protekla godina bila je izuzetno uspješna za trenere crnogorskih klubova. Miroslav Nikolić je sa ekipom Budućnosti osvojio drugu uzastopnu titulu prvaka Jugoslavije, ne doživjevši nijedan poraz na domaćoj sceni, njegov tim sa uspjehom je igrao i u Evropi. Lovčen, sa Miodragom Kadijom na kormilu, hit je Vinston JUBA lige, veoma zapaženu ulogu u Prvoj B ligi igraju Rondovićeva Primorka, Badnjarevićev IBON, Mitrovićev Mogren i Rakočevićeva Gorica, dok košarkašice Budućnosti sa Momirom Milatovićem najavljuju šampionske ambicije. Kraj godine je i prilika da se rezimira učinak Udruženja košarkaških trenera Crne Gore, a najpozvaniji za ocjenu strukovne asocijacije upravo su treneri.

Miodrag Baletić, predsjednik Udruženja košarkaških trenera Crne Gore: Mislim da smo napravili korak dalje u edukaciji trenerskog kadra, što nam je glavni cilj u radu i glavna aktivnost. U tom pravcu umnogome nam je pomogao, odnosno pružio priliku, rad na kampu u Tivtu, gdje smo rad na edukaciji djece upotpunili, odnosno kompletirali i nadgradili trenerskim seminarima, na koje smo dovodili najpoznatija trenerska imena, Duška Vujoševića, Božidara Maljkovića, Svetislava Pešića... Taj rad produžili smo i na jesen organizovanjem seminaru sa poznatim mlađim trenerima kao što su Vladimir



Mijo Kadija

na redovno školovanje i dopunjavanje znanja i informacija.

Ove godine obogatili smo biblioteku trenerske organizacije, prikupili obilje stručne literature i veliki broj video-kasete, omogućili onima koji su se isticali da prate rad najboljih jugoslovenskih klubova, a dali smo i jednu stipendiju za dvogodišnje školovanje na višoj trenerskoj školi u Beogradu. Pravimo napore da omogućimo školovanje naših trenera i u inostranstvu, uključujući i SAD.

Poslije duže vremena uspostavili smo dobru saradnju sa Udruženjem košarkaških trenera Jugoslavije, oni su pokazali da su jako zainteresovani za saradnju sa trenerskom organizacijom Crne Gore.

Planirali smo još zimskih seminara, ali želim da naglasim da će ubuduće kriterijumi za dobijanje licence biti znatno strožiji, oni koji ne budu željni da se edukuju i prisustvuju seminarima neće moći voditi ekipe. Takođe, treba se dobro zapitati ko nam sve vodi i trenira djecu, pa ćemo naredne godine u tom pravcu organizovati akciju sa ministarstvima sporta i obrazovanja, te Predsjedništvom Košarkaškog saveza Crne Gore. Za to će nam biti potrebno dosta napora i sredstava, ali moram da istaknem da imamo veliko razumijevanje KSCG.

Nažalost, takav slučaj često nije u našoj struci, ima mnogo onih koji se ba-

ve trenerskim poslom a ne razumiju naš napor.

Goran Bojanović, predsjednik Skupštine UKTCG: Mislim da smo na edukaciji trenera napravili jako mnogo, napravili smo vrlo ohrabrujuće početne korake na organizaciji kampa za koji želimo da postane tradicionalan. Sastajemo se vrlo redovno, najvrednije trenere sa ovih prostora predlažemo za jugoslovenske selekcije, pratimo sve lige mlađih kategorija i zato je postavljen profesionalac Miodrag Baletić, pravimo okupljanja svih selekcija pod pokroviteljstvom KSCG. Sa tim aktivnostima nastavljemo i za vrijeme raspusta. U dijelu obuke trenera radimo jako puno, e sad, ko je uporan i ko želi da se time ozbiljno bavi, taj će nas pratiti, a ko te naše aktivnosti smatra licencnim seminarima, taj će doći samo da vidi što se radi i da ode.

Imamo koncepciju i za dalji napredak i razvoj trenerske organizacije. Zelimo da i u budućem periodu nastavimo sa ozbiljnim radom, da sami obezbijedimo dvije-tri stipendije za SAD. Ubuduće ćemo imati svoju biblioteku i videoteku, pa ćemo našim trenerima u svakom trenutku moći da ponudimo pravu informaciju.

Miroslav Nikolić: Nemam nikakvog kontakta sa trenerskom organizacijom, ni u Crnoj Gori, ni u Srbiji. Niti oni me ne zovu, niti im se ja mijesam u posao. Ako ja njima ne trebam, oni meni trebaju još manje.

Momir Milatović: Crna Gora sada ima veoma kvalitetne trenere, ali je veliki problem što nemamo dobru asocijaciju.



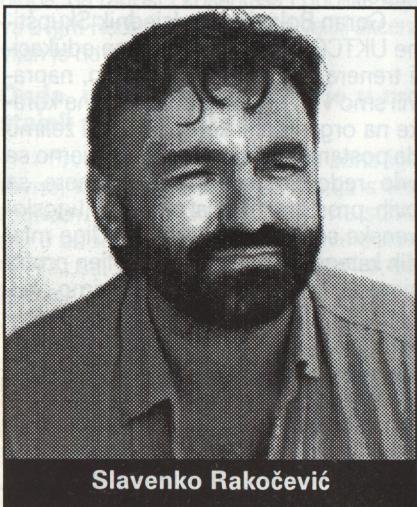
Miodrag Baletić

Bošnjak, Marin Sedlaček, Mihailo Miljanović... Imamo, međutim, problem što naši treneri nijesu naviknuti na redovnu edukaciju, na upotpunjavanje trenerskog znanja. Vjerovatno tu ima i objektivnih problema, koji proističu iz rada u klubovima, ili materijalnog stanja njihovih klubova. Mnogi klubovi nijesu u situaciji da pošalju svoje trenerе



Momir Milatović

Crnogorski sam trener, a do dana danšnjeg nijesam dobio nijedan poziv od trenerske organizacije, makar ne zvanični poziv. Bilo je nekih usmenih poziva po kafanama, uglavnom poslije mojih kritika, tada su ljudi obećavali da će me kontaktirati. Nije to samo problem kod nas, isti je slučaj u čitavoj Jugoslaviji. Ova-



Slavenko Rakočević

kvim načinom, kakvim sada radi trener-ska organizacija, ubrzo ćemo doći u situaciju da nemamo trenera. Ljudi iz naše struke nemaju nikakvu zaštitu, iako mislim da je upravo to ono što nam treba da bi se bavili trenerskim pozivom. Ovakvo, vrlo teško ćemo motivisati mlade lju-de da krenu našim stopama, i ako krenu da se bave tim pozivom, stalna nesigurnost brzo će ih otjerati.

Imali smo zapoženih akcija, organizovali nekoliko izuzetno uspješnih seminara, pa mislim da smo dobro odradili posao. Puno smo uradili na okupljanju svih selekcija, praktično na djelu vidjeli sve ono sa čime u ovom trenutku raspolaze Crna Gora. Uopšte puno pažnje poklanjam radu sa mladima, ali dosta smo uradili i na edukaciji trenerskog kadra. Imamo velike ambicije i planove da u narednom periodu sve to dignemo na još veći nivo, ali koliko ćemo uspjeti zavisiti od mnogo faktora, prije svega od finansija. Slavna trenerska imena, poput Maljkovića, Pešića, Žeravice, dolazila su bez dinara honorara, isključivo privatnim vezama.

Sa druge strane nijesam zadovoljan

saradjnjom sa UKTJ, ali pokušavamo da to pitanje pokrenemo sa mrtve tačke.

Slavenko Rakočević: Mislim da je trenerska organizacija ove godine radi-la dobro, da je u okviru svojih mogućnosti učinila dosta na edukaciji trener-skog kadra. Organizovani su seminari, treneri su imali priliku da se usavršava-ju, tako da se godina može ocijeniti uspješnom. Zvezdan Mitrović: Za razliku od nekoliko prethodnih godina, u posljedne vrijeme Udruženje košarka-ških trenera Crne Gore napravilo je veoma dobar posao. Organizovana su dva izuzetno kvalitetna seminara, vjero-vatno kvalitetnija i od onih organizova-nih na saveznom nivou. Takođe, ljetos je u Titvu veoma uspješno organizovan prvi međunarodni košarkaški kamp „Rastimo“, na kojem su učestvovali naj-eminentniji jugoslovenski i evropski stručnjaci, poput Božidara Maljkovića, Svetislava Pešića, Duška Vujoševića..., a demonstrator je bio Radoslav Nesterović, košarkaš NBA ligaša Minesote. Mislim da su svi koji se bave trenerskim pozivom, imali od koga i šta da nauče.

A. Vučković

Saša Vujnić uči djecu Grblja prvim košarkaškim koracima

## Recept iz Drniša

Saša Vujnić, 29-godišnji košarkaški zaljubljenik i entuzijasta iz Kotora, imao je pomalo neobičan životni, samim tim i košarkaški put. Ponikao je u DOŠK-u, malom klubu iz Drniša, koji je bio filijala mnogo slavnijeg i poznatijeg Zadra i iz kojeg su u Jazine stigli Stojan Vranković, Ivan Sunara, Ivica Zurić, Veljko Petranović (i Mihovil Na-kić je prve korake načinio u DOŠK-u, ali je potom prešao u Cibonu). Vujnić je prošao sve starosne selekcije u drniškom klubu, ali je potom zbog rata morao preći u Crnu Goru. Slijedeći životni tj. košarkaški put, jer kako kaže, između toga se u njegovom slučaju može staviti znak jednakosti, obre se u Kotoru gdje je jedno vrijeme igrao, a potom počeo i da se bavi trenerskim pozivom.

- Aktivno sam se bavio košarkom sve do 1994. godine. Tada sam sa ku-mom Momom Kneževićem u Kotoru počeo da radim sa mlađim kategorija-ma. U Kotoru je prije toga bio zanemaren rad sa najmlađima, pa smo, uz ne-koliko poznanika, prijatelja i roditelja, praktično krenuli od nule. Uspjeli smo da obezbijedimo termine za treninge, da sakupimo određen broj djece i da startujemo sa ozbiljnjim radom. Edu-kovali smo se, učili, radili i napravili

određeni plan kako da svake godine idemo uzlaznom putanjom, stepenicu po stepenicu. Ubrzo smo imali više od 150 klinaca i to je sve funkcionalo ka-ko treba sve do 1998. godine, kada sam napustio klub. Upravo ta godina bila je jedna od najuspješnijih u istoriji kotorske košarke - bili smo pionirski princi Crne Gore, a sa seniorima smo iz druge prešli u prvu crnogorskiju ligu i to sve sa sopstvenim kadrom - priča Vujnić.

Tu je završena jedna epizoda nje-gove trenerske priče, nova je počela u Grbaljskom polju.

- Kada sam napustio KK Kotor, po-šao sam u Grbalj, u Radanoviće i tam-o otvorio školu košarke. To funkcioniše sasvim dobro, imamo četrdesetak klinaca u tri kategorije - dvije kategorije dječaka i jednu djevojčica, od 85. do 91. godišta. Riječ je o talentovanoj dje-ci za koju već postoji interesovanje na-ših poznatih klubova. Plan mi je da u Grblju formiramo Omladinski košarka-ški klub, ali trenutno nam za to nedostaje dvorana. Ipak, uspijevamo da treniramo i do tri puta dnevno, ali igra-mo uglavnom prijateljske utakmice. Prije dvije godine učestovali smo na JUBAK-ovom kampu u Bijeloj i tam-o ostvarili zapažen uspjeh, osvojili tri



zlatne medalje. To je bilo veoma lijepo iskustvo jer su djeca mogla da napreduju, da redovno treniraju i uče od kvalitetnih stručnjaka. Mislim da je takav kamp idealna stvar za djecu koja počinju da se bave košarkom.

Vujnić kaže da je redovan posjetilac košarkaških seminara, susreta na kojima se puno može naučiti od starijih kolega.

- Zelio bih da istaknem ogromnu pomoć od svih trenera koji rade u Crnoj Gori, nikada se nije desilo da se obratim nekom od njih a da mi se nije izašlo u susret. Pomenuo bih Miodraga Baletića, Gorana Bojanića, Vesku Kašćelana, ali i ostale stručnjake sa ko-jima se srećem na seminarima koji se održavaju u našoj zemlji. Što se tiče nekog mog trenerskog uzora, onda je to svakako Duda Ivković. A. V

Milovan Stepanić, trener KK NIS Vojvodina

# Tri neizbežna obračuna

Sudeći po „mršavom“ učinku ekipe u završnici prvog dela prvenstva i Kupu Radivoja Koraća novoangažovanom šefu stručnog štaba novosadskog prvoligaša predstoji odlučno razračunavanje sa privilegovanim igračima, sudijskom „inercijom“ prema novajlji u ligi i - sopstvenim temperamentom.

Stepandić je u Novi Sad došao „na go-to“: sunovrat ekipe nakon „prvog dela“ prvenstva bilo je nemoguce odmah zaustaviti. „Fenjer“ je bio čvrsto u rukama surovog rasporeda takmičenja u finiju domaćeg šampionata (Partizan, Radnički, Hemofarm), potpomognutog teškom artiljerijom iz „Zučkovog kupa“ (Turk Telekom, Fenerbachce). Period, u kojem „biju Srbi, al biju i Turci“ je, veruje kormilar Novosađana, na izmaku: biće, veli, priliike da se dode do malo daha, a strpljivu publiku, „koja nam, možda, daje i prevelik kredit“, moli za još malo strpljenja, jer „napredak u igri je evidentan pa se može uskoro očekivati i njegova materijalizacija pobeda u domaćem prvenstvu“.

Za opstanak u Prvoj ligi, ostvarenje skromnog cilja koji su postavile nesrećne okolnosti, neophodno je pobediti 7 ili 8 puta, što uopšte nije nerealno, optimistički tvrdi Stepanić, ukazujući i na to, da NIS Vojvodina jedina među ugroženim timovima ima pobjedu na strani (protiv Beope-

trola). Sudeći, međutim, po skromnom učinku ekipe na kraju prve faze našeg najelitnijeg takmičenja, šefu stručnog štaba novosadskog prvoligaša predstoji odlučno razračunavanje „u hodu“ sa pojedinim privilegovanim igračima (koje je, između ostalog, za svoj neuspeh javno okrivio i prethodni, „startni“ trener Srđan Antić), poslovičnom sudijskom inercijom prema novajljama u ligi i sa - sopstvenim temperamentom.

Stepandić priznaje da je prvi put došao u tim koji nedovoljno poznaje ili nije učestvovao u njegovom početnom selektiraju. Dodaje odlučno da ga kratkoročni angažmani - ne interesuju. Međutim, hteo, obreo se u poziciji „spasioca“, „bay watch - trenera“:

- Interesuju me, sada, samo dve stvari: da na vreme obezbedim opstanak i da se odmah otpočne sa pripremama za sledeću sezonu, da se stvorи novi tim. Prinudeni smo da se uigravamo na presudnim mečevima, da „u trku“ menjamo navike... Teško je, dakle, i igračima i meni. A što se tiče privilegija, moja filozofija je: što bolji igrač, to veća prava ali i - obaveze. Kod mene niko neće imati kredit niti tapiro na mesto u timu. Oko „privikavanja“ igrača na to zasad nemam nikakvih problema. Međutim, kada je u pitanju disciplina u igri, tu ima problema. Dešava se, recimo, da igrač

blagošću oništači ečv ečupem ač pčr ri  
u ino illa soce aade toneti minemz  
spona iščeku iščeku iščeku iščeku iščeku



Milovan Stepanić

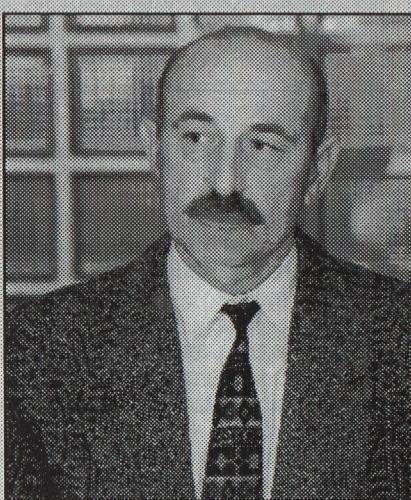
promasi slobodno bacanje, zicer ili kontranapad i da odmah zatim „zvizne“ trojku u petoj sekundi. To su navike koje se ne otlanjanju preko noći. Upravo tu treba i tražiti dogovor na pitanje da li spadam u trenere koji „prave“ igrače: mislim da to jesam. Prvi izdanak, s njim sam i igrao, je Grušanović. Tu su i Šarenac, Lazarević, Vlatko Ilic, Đuric, Negovanović. U Čačku sam učestvovao bar malo (presudno je učestvovao on sam) u stvaranju Milišavljevića... I još nešto: svi oni koji su trenirali kod mene i u 32., 35. godini igraju i razmišljaju kao mladići. Trudim sa da im usadim pobednički mentalitet i volju za treningom, da

## Sinhronizovano do preokreta

Čovek, koji se u najdelikatnijem trenutku („vlasničke“ transformacije NIS-a, čišćenja kluba od bivših političkih moćnika i „neumerenog“ takmičarskog posravnja ekipe) lati najodgovornijeg, direktorskog posla, Jovo Malešević, vidi izlaz u hitnoj i celovitoj sinhronizaciji svih poluga kluba. Optimista je, kaže, kada je u pitanju angažovanje novog Upravnog odbora, na čelu sa Đordjem Petrovićem, čovekom iz samog vrha Naftne industrije Srbije. Iako Maleševićeva vizija razvoja KK NIS Vojvodina daleko premašuje sadašnje nametnute „dnevne“ domete, koji se svode na nepopularnu borbu za opstanak, priznaje da se njegov „trenutni angažman“ svodi upravo na to. Nastoji zapravo da pomiri zahtev vlasnika i uprave Kluba i surove realnosti, da se „čedo“, koje je nastalo sticajem neuobičajenih poslovno-političkih okolnosti, „odljuči“ i odnega u respektabilnog rivala na jugoslovenskoj košarkaškoj sceni. Naftni gigant, koji je stao iza Kluba, smatra Malešević, garantuje da će se tom poslu prići maksimalno ozbiljno. Predstoji, doduše, „filigranski“ zadatak da se ta objektivna snaga kanališe (finansijski osmisli i poslovno opravda) i sinhronizu-

je sa „proizvodnim“ pogonom trenera Stepanića. Direktor Malešević je, inače, zadovoljan što je u kritičnom trenutku (nakon iznenadnog odlaska jednog od ključnih igrača, centra Raičevića), u tim došao iskusni Mijajlo Grušanović, koga, uz Tomaševića, smatra najboljim „dostupnim“ rešenjem u zemlji u ovom trenutku. Uveren je, takođe, da je jedan od presudnih uslova za ulazak ekipe u „prolećne mirne vode“ - dovođenje kvalitetnog plemejkersa. Tek tada, kada se svi konci u ambiciozno zamišljenom košarkaškom projektu koji se zove NIS-Vojvodina konačno pohvataju i, u ovom trenutku prilično raštimovani upravo - igrački orkestar dovede do poželnog „tonaliteta“ i, što je takođe jako važno, sa zahtevnom novosadskom publikom sklopi „pakt o nenačadanju“ i „ugovor“ o prihvatanju pozicije šestog igrača, Jovo Malešević namerava da pretoči svoju viziju uzornog kluba evropskog kalibra - u praksi. Veruje da se uopšte ne radi o dalekoj budućnosti.

Z.P.



ih što je moguće više pravilno košarkaški usmerim. Trener stvara igrače, ali i oni, u mnogo većoj meri no što se misli - utiču na formiranje trenera.

U saopštenju KK NIS-Vojvodina, posle utakmica sa Slogom i Partizanom, se „javno ukazuje“ na suđenje „na štetu kluba“ te da je „i dalje prisutno lobiranje sudija na svim nivoima“. Na utakmici sa Beogradačima, tehnička greška dodeljena treneru Stepandiću skupu je koštala ekipu: za par sekundi, sticajem nes (p)retnih okolnosti, primljeno je nekoliko, možda, presudnih koševa...

- Trudim se da što manje komentarišem suđenje, ali ne uspevam uvek. Tom

prilikom objašnjenje je bilo da sam nepravilno izvršio izmennu i da sam izašao iz prostora koji je ograničen za trenere. Prijaznjem da u nekim situacijama idem i namerivo na tehničku, ali ovoga puta to nije bio slučaj. Mislim da sam je dobio apsolutno nezasluženo.

Milovan Stepandić je i inače veoma „uočljiv“ trener. Na utakmicama je, po pravilu „šesti“ igrač. Publike je tek „sedmi“. Doduše ne uvek, kao onomad, u svojoj ekipi. Publike to, uprkos svemu, smatra šarmantnim i svrstava ga u malu grupu trenera sa kojima uspostavlja „ljubav na prvi pogled“. Uprave klubova, međutim, u tu ljubav previše ne veruju. Zato su konflik-

ti na liniji Stepandić - uprava česti. Iskusni košarkaški znalac ih najčešće razrešava - uspesima. Ipak, ima li šanse da se oni blagovremeno izbegnu?

- Ja sam već gotov trener, i to je moj način vođenja utakmica. Zato smatram da ne treba da se „obračunavam“ sa samicim sobom. Onaj ko me angažuje, ne treba da se zaluđuje time da može da me promeni, nego treba da proceni da li mu takav tip trenera treba ili ne. Iz mog ponašanja je vrlo vidljivo da na svakoj utakmici, bez obzira na kvalitet tima - želim pobedu. Kada bih odsedeo svih 40 minuta, svi bi rekli da sam prodao utakmicu...

Zdenko Pop

*Predrag Badža - trener škole košarke u Bajmoku*

## Sportsko mesto na severu Bačke

U Bajmoku, naselju nedaleko od Subotice, gde živi nešto više od 10.000 stanovnika, od čega oko 3.000 Ličana-kolonista, doseljenih pretežno iz Drežnice i Jasenka posle Drugog svetskog rata, sportski život i uspevi sportskih klubova su na veoma zavidnom nivou. Ukupna sportska aktivnost ovog, po mnogo čemu specifičnog mesta, ogleda se kroz rad nekoliko renomiranih klubova, koji su postigli veoma zapažene uspehe i najviši rang, kako na lokalnom i regionalnom, tako i na jugoslovenskom nivou, a košarkašice pionirskog uzrasta iz Bajmoka, u veoma jačoj konkurenciji u Zrenjaninu, postale su prvakinja Jugoslavije.

Značajan pečat sportskom životu ovog severnobačkog mesta svakako je dao i košarkaški klub „Radnički“, Bajmok, koji je beležio svoje uspehe u vremenu svog postojanja, od 1975. do 1993. godine pod stručnim nadzorom trenera prof. Tomice Rada-nova. Prava je šteta što se ovaj klub ugasio, jer osim problema finansijske prirode, nije bilo drugih problema. Da je opstao verovatno bi i on išao stopama ostalih bajmočkih klubova i našao možda svoje mesto ispod jugoslovenskog koša - priča nam 37-godišnji Predrag Badža, nekadašnji igrač ovog kluba, a danas veoma perspektivan i talentovan trener koji trenira generaciju pionirskog uzrasta u Bajmoku.

### Kako je došlo do osnivanja škole košarke u Bajmoku?

- Škola košarke u Bajmoku zaživila je odmah po gašenju košarkaškog kluba „Radnički“ 1993. godine, pod okriljem sportskog društva, a na inicijativu bivših igrača (Zrnić Branislava, Čupurdija Sime i Tatalović Sime), teško se mireći sa činjenicom da košarke više nema u Bajmoku, a koji su ujedno ušli u Upravu - Predsedništvo škole košarke. Takođe je usaglašeno da škola košarke radi samo u okviru Osnovne škole „Vuk Karadžić“, uzrasta od

V do VIII razreda. Odziv dece je bio veoma velik. U prvi mah bilo je više od 50 dečaka, kao i grupa od 30 devojčica. Zahvaljujući direktoru Osnovne škole „Vuk Karadžić“, gospodinu Zrnić Đuri, dobili smo adekvatne termine u poslepodnevним časovima - 4 do 6 termina nedeljno. Na predlog osnivača ove tako željene škole, kao bivši košarkaš sa iskazanim stručnim i organizacionim sposobnostima, imenovan sam za koordinatora, a potom za trenera škole.

### Pod čijim uticajem ste krenuli trenerskim stazama?

- Po prestanku igračke karijere počeo sam da se bavim trenerškim poslom, za koji sam imao ambiciju još dok sam bio igrač. Ljubav prema trenerškom pozivu ulio mi je jedan od najboljih i svakako najuspešnijih valjevskih trenera, osvajač više evropskih i svetskih medalja i nagrada u mlađim uzrastima, a kasnije i tvorac jakog valjevskog „Metalca“ - Luka Stančić. Pošto sam imao u ekipi ulogu organizatora igre, to se iskustvo i sposobnost prenela kasnije i na ulogu trenera - kaže Predrag.

### Škola bez članarine, a trener bez nadoknade?

- Retka smo škola košarke gde nema članarine. Radimo i takmičimo se uz pomoć sponzora i roditelja dece. Najveću pomoć u radu škole, kao i u svim manjim sredinama, pružaju roditelji dece, kako u nabavci opreme, tako i u troškovima putovanja, sudija i drugih troškova, koje iziskuju takmičenja. Ja treniram bez nadoknade, iz ljubavi prema košarcima, mlađom uzrastu i sportu uopšte. Za uložen rad i trud najveća mi je satisfakcija i nagrada, kao čoveku i sportisti, uspešna igra moje dece i kad neko od dece ode u klub reno-mea za igre u reprezentaciji regiona I. Nekoliko dece je ubrzo zaigralo i za prve ekipu (seniore) u manjim košarkaškim ekipa-



ma, kao što su Bačka Topola, „SU-KOŠ“, i „TOMI-BASKET“ iz Subotice i dr.

Primaran mi je cilj, kao čoveku i treneru, da od deteta stvorim, ne samo dobrog igrača, tehnički doteranog, već i dobrog čoveka i plemenitu ličnost. Deci dajem jednaku šansu da se dokažu. Svi igrači pod košem su jednaki i ravnopravni. Želim da naglasim da sam učesnik svih jugoslovenskih seminara, predavanja naših istaknutih trenera i sportskih stručnjaka, te koristim svaku priliku da se uz pomoć stručne košarkaške literature maksimalno ospozobim za rad.

### Kakva je budućnost košarke u Bajmoku?

- Zahvaljujući uspesima dece i profesionalnog odnosa prema sportu i košarci, pokreće se inicijativa da zaživi i seniorska ekipa, čiji bi nosioci igre bila deca, koja su bila prvi uspešniji polaznici ove škole 1993/94, a koji su sada uzrasta od dvadeset godina. Rado bi se vratili u svoj matični klub da mu pomognu, da se vrati gde mu je mesto, da ponovo u Bajmoku zablišta košarka punim sjajem. Imamo za to sve preduslove - igrače, divnu sportsku halu, adaptiran sportski rekreacioni centar, sa terenima i ostalim sadržajima, a koji je gotovo uvek popunjeno mladim i talentovanim igračima - završava Predrag Badža.

Dobrije Pavlica

Moja iskustva iz SAD

# Dva sporta sa istim imenom?

Piše: Vladimir Bošnjak

Za svojih pet provedenih godina u američkoj košarci, radeći na četiri univerziteta (Feris Stejt Univerzitet, Big Repids Micigen, LSU Beton Ruz, Luizijana Tek Univerzitet Roston, Luisiana, Central Florida C.C. Ocala, Florida) i godinu dana stažiranja u NBA timu (Milvoki Baks) i istovremenog rada u američkoj srednjoj školi (Homs-Ted Hajskul), uspeo sam da nađem opis odnosa između američke i naše košarke. U davno datom intervjuu, povodom prvih iskustava stečenih u NBA ligi, Vlade Divac tada tek novopečeni stranac u američkoj košarci, kratko je prokomentarisao rečima: „Američka i evropska košarka su dva različita sporta sa jednim istim imenom!“

Da li je sve baš tako različito, drugačije i nikako adaptivno na one druge uslove i filozofiju razmišljanja o košarci?

Mislim da je to i danas, nažalost, neistraženo pitanje, na koje oni koji znaju odgovor često čute i ne pričaju o toj veoma šakljivoj temi, a oni koji ne znaju o čemu se radi, koji su američku košarku gledali preko NBA ol star revijalnih utakmica, na još veću žalost daju komentare, teze i kreiraju stereotipna klišeizirana mišljenja.

Razlike sigurno postoje, mnoge od njih su na duži rok i nepremostive, ali čitajući pojedine izjave, intervjuje i analize predstavnika obe košarke, smatram da je trenerski svet kod nas, zasluzio da čuje i drugačije mišljenje, pogotovo od onih, koji su svoja radna iskustva neposredno sticali na „drugoj strani“ u dugom vremenskom intervalu. Prvu razliku, koju sam ja uočio a koja ne spada u do-

men analize uslova za rad (ko ima čistiju salu, više pomoćnih trenera, koševa, lopti, opremljeniju teretu, air condition koji radi u sali i sl.) osetio sam kao trener kadeta KK „Partizan“ na „sopstvenoj koži“, prilikom učešća moje tadašnje ekipe na poznatom Internacionalnom turniru u Milvokiju u SAD (Milvoki Juth International Festival).

Nikada pre toga nisam video toliko mlađih igrača u životnom dobu između 15 i 18 godina, za naše srpsko-evropske standarde, veoma oskudnog i siromašnog, znanja u tehničkom smislu, sa tako niskim igračima (od plejmejkera ispod 180 cm do centra često ispod 200 cm) da na tako lak način dobijaju utakmice, i tako brzo, u hodu rešavaju taktičke i sve one druge probleme, koje im protivnik zadaje, kao američki omladinski timovi na tom festivalu košarke.

Tek nešto kasnije radeći u njihovim ekipama, shvatio sam poruku američkih kolega svojim igračima, da svako može da ide na ofanzivni skok, trči u kontranapad i brže se vraća u odbaranu od svojih protivnika. Ono što sam već tada video je da u toj, za mene savsim novoj košarci nema nekoliko, meni do tada često vidljivih stvari: mnogo lako primljenih koševa, lakog i lagano prenosa lopte preko polovine terena i prestanka svih aktivnosti napadača kada saigrač šutne loptu na protivnički koš. Naravno, i tada sam znao da naši omladinski timovi češće dobijaju američke omladinske timove na internacionalnim takmičenjima, ali je za mene bila potpuna novost da sve do NBA (profesionalnog nivoa)lige sva organizacija sporta leži po školama i njihovim takmičenjima.

Čikago Buls nije nikada posedovao juniorskiju ili kadetsku ekipu, Madžik Džonson zvezda američke košarke iz Mičigena, čovek koji je bio najbolji košarkaš u srednjoškolskoj i univerzitetskoj košarci u toj američkoj državi svih vremena, profesionalnu karijeru nastavio je u kalifornijskom La Lejkersu a ne u Detroit Pistonsu. Pomenuti

Medžik Džonson, Majkl Jordan i Lary Bird mogli su, kao i svi ostali poznati i anonimni studenti-igrači, da treniraju, organizovano, sa loptom i pod rukovodstvom trenera samo šest meseci u periodu od oktobra do aprila, a ostali deo vremena su morali da treniraju ili sami sa loptom ili kondiciju sa sa kondicionim trenerom (teretana i atletski trening).

Njihovi igrači, prema saznanjima koja sam odmah sticao, imali su u proseku, 50 odsto manje treninga tokom sezone od evropskih vršnjaka. Priče o američkim kampovima, mestima gde se pakleno radi i stiče novo znanje, napreduje u tehnici, apsolutno su odgovarale istini uz jednu ogragu, vremenski faktor je bio jako limitirajući. Oni su mogli da treniraju na tim kampovima ne više od mesec dana u godini. Ostatak vremena sale su bile prazne za košarku i prema tržišnim principima poslovanja drugi sportovi bi zauzimali mesta „igri pod obrucima“.

Kako je selekcija za mnoge sportove slična, a pokreti koji se uče u različitim sportovima često, anahroni i kontraproduktivni za onaj drugi sport, mnogi američki igrači u maloletnom uzrastu veoma su zaostajali za svojim vršnjacima u Evropi, a pogotovo kod nas, po standardima koji su važili i važe za naše prostore. Mlad i neiskusan, ali željan razgovora sa svojim kolegama iz američkog trenerskog okruženja, nisam se libio da pitam za motive ovakvom načinu rada.

Zbunjen činjenicom da američki kolega nemo posmatra kako njegov talentovani igrač, van košarkaške sezone, trenira neki drugi sport, neke tude-anahrone pokrete, kako po mom mišljenju, gubi vreme ne trenirajući košarku, pitao bih često da li su ovakva pravila slučajnost, plod stihije ili neko smatra da je ovakva organizacija sporta za najmlađe nešto što je najbolji pristup brige o talentima. I tada sam znao da je i u našoj (evropskoj) košarci bilo slučajeva da najbolji igrači počnu košarkom da se bave u po-

## STRUČNA TEMA

slednjem razredu gimnazije (Dalipagić), da su neki igrači (Dalipagić, Tomašević) bili talentovani fudbaleri koji su preskočivši nekoliko stepenika u košarkaškom obrazovanju, direktno sa fudbalskog stadiona stigli do seniorskih ekipa Partizana i Crvene zvezde. Takođe, jasno mi je bilo da su najbolji košarkaši na svetu, dolazili upravo iz američke košarke. Razna, u našem srpskom stilu, pravdanja „Pa to su crnci“ i u onom vremenu, od pre 10 godina, bila su tanka i ničim dokazana, jer sam bio toliko otvoren za nova saznanja, da sam morao priznati da Lari Bird, Pit Marović, Kevin Mek Hejl, Džordž (Đuro) Mikan nisu bili crnci. Neki od njih u atletskom smislu su čak zaostajali za vršnjacima iz naše košarke.

Odgovore na sva pitanja, nisam mogao dobiti odmah, jer osim onoga što čovek vidi svojim očima mnogo jaču impresiju uvek je ostavljalo predubeđenje, već oformljeno stereotipno mišljenje, ono što si do juče mislio da je jedini pravi način. U sudaru, kontaktu i saradnji sa drugom filozofijom, načinom razmišljanja, čak i tehnologijom rada, u početku sam se nadao da ipak ti treneri sa kojima sam bio u kontaktu, nisu originalni predstavnici američke trenerske škole. Svoja prva, trenerska iskustva sticao sam i sebe gradio uz takve seniorske trenere kao što su Milan Minić (već duži vremenski period prvi pomoćni trener Dušanu Ivkoviću u Grčkoj), Dejan Srzić (tada pomoćni trener Moki Slavniću u Crvenoj zvezdi i prvi trener u Partizanu) i pre svega Duško Vujošević (trener šampionske ekipe Partizana), kao i uz masu uspešnih trenera iz omladinskih pogona, klubova u kojima sam radio. Gledajući novi sistem rada, koji koriste američke kolege stalno sam mislio: „Ne ovako Pat Rajli i Bob Najt ne rade. Ovi treneri, koje sada gledam ne predstavljaju originalnu američku školu košarke“.

Vreme je prolazilo, stigao sam do Del Herisa, Dejla Brauna, Džina Smitsona i mnogih drugih još poznatih trenera u SAD, ali se njihov konceptualni prilaz u selekciji, treningu, zahtevima na utakmice uopšte nije razlikovao. Kroz glavu su mi odzvanjale reči profesora Ace Nikolića, upitanog kakva je osnovna razlika između jugoslovenske i američke škole košarke. „Samo je jedna škola košarke na svetu. Ame-

rička!“ - gotovo ljutito je odgovorio profesor i nastavio: „Uzmite samo jednu temu iz košarke, šut. Pitajte svakog američkog trenera nešto na tu temu dobiceće gotovo istovetne odgovore. A naši treneri od njih 10 upitanih imali biste 11 drugačijih odgovora. „U međuvremenu, američki treneri koji su mi bili „sumnjivog znanja“, totalni antipodi našim trenerima kod Džim Vulridž, napredovali su i sa pozicije univerzitetskog trenera, dotični je dogurao do prvog pomoćnog trenera u Čikago Bulsu.“

Način rada, koji sam u Jugoslaviji pratilo, u njemu učestvovao i preko njega saznavao novosti iz moderne košarke, bio je dijаметрално suprotan onome što sam video u Americi. Bar tako mi se činilo, na prvi prvi pogled. Od pristupa u selekciji igrača, stvaranja kostura tima, vežbi zagrevanja i istezanja do rada na tehnicu i taktici i pre svega onoga što jednog trenera razlikuje od drugih, a to je korekcija u radu sa igračima. Za sasvim druge stvari naši treneri zaustavljaju trening, prekidaju vežbu, koriguju igrače, od svojih američkih kolega!

Kako sam sazревao i sebe počeo da gradim kao trenera po standardima američke filozofije košarke primetio sam, gotovo za nerviranje, odnos prema greškama u tehnicu koje prave igrači sa loptom. Ispravke su postojele, ali nikako ne kao kod naših trenera. Ako nešto ne ide savet bi bio: „Ne pokušavaj to da radiš na utakmici. Ti to još ne možeš ili nije to tvoga igra“. Još od srednjoškolskog uzrasta do viših nivoa dobar napadač nije onaj koji može da izvede lep prodor ili da doda lep pas, već naprotiv onaj koji ima pozitivan odnos asistencija prema izgubljenim loptama. Matematika i egzaktnost, pravili su odmah uočljivu razliku između nas i njih.

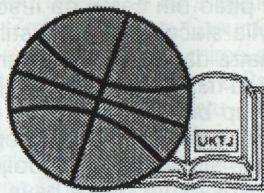
Centri makar bili samo 200 cm visoki (niski?), tvrdoglavu bi bili podstican i učeni da koriste samo dve finte i kretnje sa loptom (mahom zakorak i polu horog) i sa kontaktom, lednjom tenikom, išli bi do koša. Još uvek zbrunjen, odsustvom asortirana finti, vrsta šuteva kod jednog igrača na poziciji niskog posta, morao sam da zapitam svoje američke kolege za razlog te takvog načina obuke igrača. Količko su američki treneri meni bili čudni zbog takvog pristupa u radu sa igračima pogotovo, niskim, rastom limintarnim košarkašima, unapred određenim zarad rezultata (uvek primarnog za svaki nivo košarke u SAD) da odigraju u reketu, toliko sam ja još čudniji bio svojim kolegama u američkoj košarci što im postavljam takva pitanja.

Rastao sam kao trener uz stereo-

tipno učenje: „Mlade igrače, pogotovo visoke, treba prvo obučiti da igraju van reketu. Lakše je obučiti igrača centarsku nego bekovsku tehniku“. Pogotovo je u jugoslovenskoj i evropskoj košarci, igrač visine oko 200 cm bio otpisan, u najvećem broju slučajeva, za igru u reketu. Ako bi se neko i „prevario“ da igrača takvih dimenzija uči centarskoj tehniči, onda bi po pravilu to bila tehnička igra bez kontakta, popularni „fejt avej sat“, nepregledna uvežbavanja bacanja unazad od igrača u odbrani, tako da su sudije na utakmici roditelji od igrača sa loptom, nema sanse da bi odsvirali faul na napadaču. Zaista, bio sam veoma čudan sa takvim pitanjima svojim američkim kolegama, a i oni meni sa njihovim načinom rada.

Prvu i pravu pomoć, pružio mi je legendarni američki trener Dejl Braun, koji je trenirao danas možda najbolje centra na svetu Šakil O' Nila u jednoj od najjačih američkih univerzitetskih ekipa LSU (Luzijana Stejt Univerzitet). Iskusni trener koji je održao bezbroj seminara po Evropi, imao mnogo igrača iz naše košarke, umesto bilo kakvog teoretskog objašnjavanja zašto i zbog čega se nešto radi, dao mi je kasetu sa utakmicu Hjoston univerziteta iz 1985. godine. Bez ikakvih preteranih instrukcija, zamolio me da analiziram igru centra ekipa Hjoustona, sami mi rekavši: „Pazi, ovaj crnac nije američki crnac, on je student iz Nigerije koji igra na tom univerzitetu!“

Gledao sam utakmicu i zapazio crnca koji baš kao i američki igrači koristi samo kontakt i bez mnogo finti i vrsti šuteva ide protiv Patrika Juingga do koša, bez straha iako je dobrih nekoliko centimetara niži i fizički slabiji. Bilo je čudo gledati ga kako daje koševe bez mnogo pokušaja da izbegne kontakt sa fizički dominantnijim protivnikom. Tek na liniji slobodnih bacanja primetih nešto u šta od početka nisam mogao ni da slutim - igrač iz Nigerije koji je šutira slobodna bacanja zvao se Hakim Olajdžuvan. Onaj isti koji je u NBA ligi svih ovih godina demonstrirao nepregledan repertoar finti, šuteva, nekrunisani kralj već pomenute Fejt Avej Saj igre. Došao sam kod trenera Brauna sutradan pitajući ga: „Zar je to onaj isti Olajdžuvan koji sada igra u NBA ligi?“ Dobivši potvrđan odgovor čuo sam i sledeći komentar koji će pamtitи dok god budem bio trener: „Upamti Vladimi-re sve je automatizam u životu! Ako neko prvo nauči da beži od igrača, nikada ga kasnije neće naučiti da pride protivniku i odigra sa kontaktom. Kako da odemo na liniju slo-



## STRUČNA TEMA

bodnih bacanja kada igrač samo beži od svog čuvara?

U mojoj glavi dilema više nije bilo, učiti centre uopšte igrače da igraju bez kontakta i licem na koš u njihovom najranijem uzrastu, uopšte ne znači da će oni kasnije u zreloj dobi kontakt igru naučiti. Hakim Olajdživan je sebe unapredio u viši nivo tek u NBA ligi, kao što je Medžik Džonson postao dobar strelac sa linije slobodnih bacanja u LA Lejksersim. Ali, obojica su imali bazu pa je bilo lako nadgradivati ih. Ono što je generalno bila praksa u našoj košarci je da su mnogi igračima davali nadgradnju bez valjane osnove. Još jedan igrač, Del Elis ceo svoj košarkaški vek u srednjoj školi bio je klasična petica, niski post. U daljem igranju u univerzitetskoj košarci na čuvenom Džordžiji Tek univerzitetu, svoju igru na toj poziciji oplemenio je pomeranjem na mestu visokog posta ili krila, popularnu četvorku. Isto igrač, igrao je dobrih 15 godina u NBA ligi kao klasičan šuter-trojkaš. Kuriozitet je da je Del Elis u periodu igranja za San Antonio Spurs postavio nesvakidašnji rekord - sam je dao više trojki u celoj svojoj karijeri nego klub San Antonio Spurs otkako su u NBA ligi uveli šut sa linije 3 poena. Jeden od klubova gde je Del Elis igrao u svojoj NBA karijeri bio je i Milvoki Baks. U njegovoj poslednjoj godini igranja za dotični klub, ja sam imao tu privilegiju da posmatram sve njihove treninge i da budem statističar na utakmicama koje su igrali kod kuće. Protiv Sarlot Hornetsa naš junak je bio sa šutem spolja nerešiva enigma protivniku. Trener Hornetsa je upotrebio poslednji adut ubacujući, legendarnog Magzi Bogza igrača ne višeg od 165 cm. da igra održanu protiv veoma šuterski raspoloženog Del Elis. Takvu taktiku je već primenio, na svetskom prvenstvu u Španiji, Lute Olsen trener američkog nacionalnog tima, kada je istog igrača stavio protiv raspoloženog Dražena Petrovića i našeg nacionalnog tima. Mi smo tu utakmicu izgubili, a do tada nezaustavivi Dražen ili nije od niskog, a brzog Bogza mogao da dođe do lopte, a i kada bi primio pas, svaku loptu, po navici spuštanu ispod grudnog koša, gubio je od agresivnog protivnika.

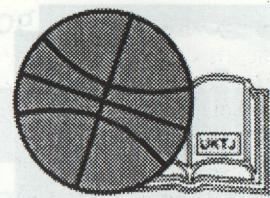
Sa istom idejom, prepostavljam, i trener Sarlot Hornetsa ubacio je u igru svoga džokera za agresivnu odbranu na spoljnim pozicijama, u nadi da će napraviti preokret na već izgubljenoj utakmici. Tada se za naše evropske uslove dogodilo čudo, Del Elisa izmenio je poziciju sa igračem koji je igrao u reketu i u maniru najbolje demonstratora za centarsku

tehniku, preko visinski inferiornog Bogza, u tri sledeća napada svaki put poentirao na poziciju centra. Poslednji napad se završio tako što je nemoćni Magzi faulirao Elisa, ali ga nije sprečio da poentira pod obručima. Za samo minut i po Hornets je primio sedam poena na najlakši mogući način. Ne iz tranzicije, ne preko šuta sa linije tri poena, Bogz je lako poentirao sa linije niskog posta i to kažnjavajući takozvani Mismec (niži igrač čuva višeg) u odbrani. Ako bi pažljivo objektivne kolege, čitajući ovaj članak pogledale samo neke od situacija u konstantnom preuzimanju igrača na utakmicama, u našoj ligi shvatice da razlika između njihove i naše košarke nije samo u crncima, zakucavanju lopte i uslovima za rad.

Razlika bez sumnje postoji, ali se ona ogleda u tome kakvo je značenje pojma tehnike i taktike, u funkcionalnosti nekih pokreta koje igrači naprave, uspešnosti istih izvođenja kroz statistički učinak (asistencija, poentiranje, ukradena-osvojena lopta, postavljanje za faul u napadu), a ne u estetskom izgledu izvedenog pokreta, „umetničkom dojmu“ samog potresa koji je igrač napravio. Egzaktnost, jasni principi u selektiranju prioriteta u košarci su osnovna razlika između njih i nas. Kao što su, ubedljivo sam, razlike između naših uspešnih trenera u inostranstvu i njihovih uspešnih trenera u selekciji prioriteta veoma minorne.

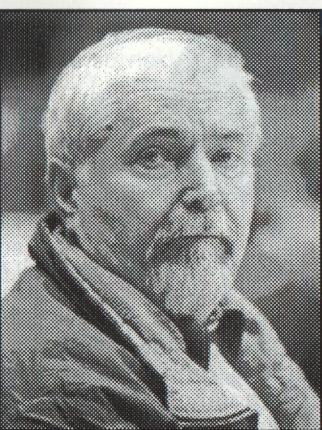
Ono što je osnovna greška, po mom uverenju, naših trenera u analizi rada američke ili naše košarke su poređenja! Od ikompatibilnog poređenja uslova za rad, igrača (u stilu ko ima, a ko nema crnce), do poređenja naših najboljih trenera sa njihovim prosečnim trenerima ili obrnuto. Pripadam onoj grupi ljudi koja smatra da bi bilo idealno kada bi svaki naš trener bio Ivković, Maljković, Obradović, Vujošević i dr. Ali, problem ne-sposobnosti naših igrača da kazne preuzimanje u odbrani (za razliku od svojih američkih kolega) neće izlečiti poređenje Ivkovića sa Pat Railiem ili Vujoševića sa Bob Najtom. Nikada u našoj košarci nije bilo više privatnih škola košarke, mlađih igrača koji vanredno idu u gimnaziju (čitaj uopšte ne idu u školu), sa masom individualnih treninga koje će tek neki njihovi američki vršnjaci imati u tolikom broju kada napune nekoliko godina staža u NBA ligi, a tako malo „košarkaške pismenosti“ na terenu kao što je to slučaj sa današnjom košarkom kod nas.

U to ime poštujući razmišljanje profesora Aleksandra Nikolića o samo jednoj školi košarke na svetu, vraćam se na početak ovog teksta i priči



o kaminu koji peče one koji su blizu i koji ukoliko si suviše daleko ne može da ti pomogne da se ne smrzneš. Mislim da je trenutno stanje kod nas takvo da smo blizu tome da se smrzemo nego da izgorimo. Višak informacija nikada nije smetao progresu, pogotovo ne našoj košarci koja je doskoro ne samo zahvaljujući talentovanim igračima, već i uz veliku pomoć naših trenera, pripadnika nekoliko generacija učenika američke škole košarke. Onih istih koji su išli na po nekoliko sezonskih usavršavanja u razne prekooceanske škole, univerzite i profesionalne timove. Rezultati tog usavršavanja bili su vidljivi od prvog trenutka kada su se isti vratili na naše područje. Sadašnji rezultati nacionalnih selekcija, enormna igračka vrednost najboljih naših igrača i trenera po evropskim klubovima predstavlja pored nesumnjivog ličnog talenta, harizme i pobedničkog duha istih, već i minuli rad vezan za ranija usavršavanja naših najboljih trenera u američkoj košarci.

Kvantitet u radu ne znači uvek i kvalitet, a da citiram još jedanput legendarnog profesora Acu Nikolića: „U košarci, svako danas je u stvari, juče. Istorija je za muzej, niko ne živi od starih uspeha!“ Ni mi analogno profesorovo sentenci, ne možemo da se uvek oslanjamo na uspehe naših slavnih kolega u inostranstvu i reprezentaciji. U košarci po profesoru Nikoliću, sve je sutra. Pre 10 godina kada bi Saša Đorđević preuzeo Tonija Kukoča, ovaj viši ne bi ostao da šutira trojke na 9 metara od koša, već bi na kontakt i centarsku tehniku isao da poentira. U obrnutom slučaju, ovaj niži bi naglo promenio ritam i u prodoru višeg a sporijeg protivnika obišao i otišao do koša. Ovakvu košarku odavno ne gledamo na našim terenima i ligama, što nema nikakve veze sa uspesima naših najboljih stručnjaka i igrača u inostranstvu. Zato oslanjajući se na iskustva naših slavnih prethodnika iz domaće košarke, uz najnovije parametre za organizaciju treninga pozajmljene iz američke košarke, trenerska vrsta kod nas, imaće uz konstantno stručno usavršavanje preko trenerske škole i rada po klubovima i kampovima, šansu da započne novo poglavje iz istorije našeg najtrofejnijeg sporta.



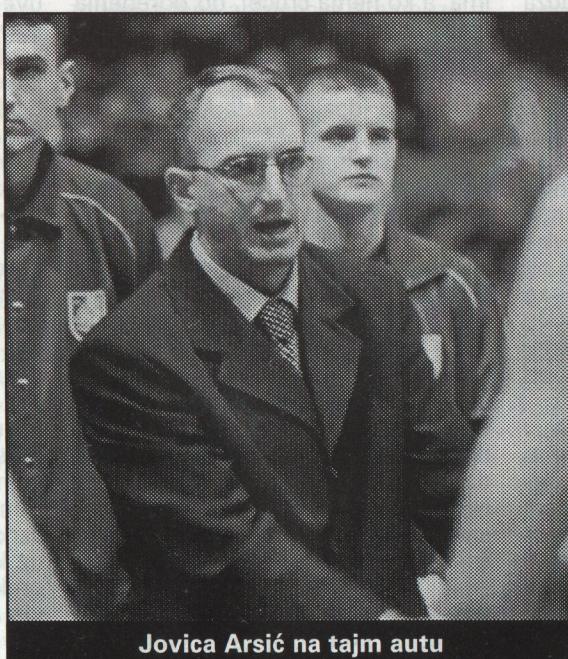
Piše:  
Dušan Stamenković

- Uverio sam se u kvalitet kola Prve A lige (1998/99) video čime raspolazem.

**Uprava Zdravlja je odustala da se prema nekim košarkaškim imenima odnosi kao prema svecima, pa je posle kadrovskog debakla iz prethodne sezone odlučila da Jovica Arsić ostane prvi čovek struke, ali da se prema njegovim zahtevima kreće u radikalno podmlaćivanje ekipe.**

- Koliko god da nekome izgledam mlađ, u zrelim sam sportsko-stvaralačkim godinama. Zbog neugodne povrede kolena leve noge, prerano sam završio igračku karijeru i posle operacije ukrštenih ligamenata mogao sam da igram još koju sezonu u srpsko-ligaškim klubovima, ali i da jednovremeno, u Vladičinom Hanu (Morava Meca) i Nišu (Student) proverim svoje mogućnosti u novom poslu. Košarka je moj život, vreme i rezultati su potvrdili kako je moje opredeljenje ispravno pa mi ne pada na pamet da trener-ski poziv zamenim ni za ambasadorski. Princip podmlaćivanja je zaživeo, od iskusnijih u Zdravlju su ostali samo Mitić i Nišavić. Doprud je konačno kod mene postao starter, kao i novajlije Miroslav Marković i Marko Cvetković koji su tražili puteve i priliku za pravu afirmaciju. Ako ovako nastave sa radom, verujem da imaju perspektivu.

**Nova pravila, ponajpre ubrzana igra daju priliku mlađima, bržima, veštijim i spremnjim da se iskažu?**



Jovica Arsić na tajm autu

koliko poslednjih kola Prve A lige (1998/99) video čime raspolazem.

**Uprava Zdravlja je odustala da se prema nekim košarkaškim imenima odnosi kao prema svecima, pa je posle kadrovskog debakla iz prethodne sezone odlučila da Jovica Arsić ostane prvi čovek struke, ali da se prema njegovim zahtevima kreće u radikalno podmlaćivanje ekipe.**

- Tu je priliku prvi iskoristio Miljan Pavković koga smo u Leskovac svojevremeno doveli kao veliku nadu i nekada najboljeg igrača Jugoslavije u svojoj generaciji. A eto nismo uspeli da nagovorimo kolegu Trajkovića da ga kao omladinca povede na prvenstvo Evrope, iako je na sparingu u Leskovcu, mogao da se uveri kako odsakače od nekih njegovih izabranika. Doveli smo iz Bijelog Polja Ivana Rabrenovića koji je strahovito napredoval i već je na korak do prave prilike da progrija, strpljivi smo sa mladim i visokim Virlevićem. Eto, bez praktično jednog pojačanja, pod tim podrazumevam igrača za startnu petorku, mi smo stvorili pojedince i ekipu spremne da se ponesu ravnopravno sa najboljim ekipama.

Jovica Arsić je u košarci od svoje 12. godine, prošao je u Zdravlju sve selekcije. Prvotimac u sezona 1988/89 i 1989/90, karijeru u matičnom klubu završio u 21. godini života. Gotovo rekreativno odigrao je dve sezone u Vladičinom Hanu gde je dobro procenio kako se vrhunskom trenerskom karijerom može nadoknaditi zadovoljstvo i sreća prekinuti neugodnom povredom. Osim rada u Moravi i niškom Studentu radio je 1994/95. godine kao trener i juniora u Hemofarmu, dok mu je supruga Danijela branila boje prvoligaša iz Vršca. Dolaze nove pobeđe, sa njima i nove konkretnije ponude nekih novih, najboljih, nekad najpopularnijih klubova i konačno su i u KSS i KSJ shvatili kakav je to stručni potencijal formiran na jugu Srbije. Donosi li novi vek i nove ideje, promene?

Ko je to od jugoslovenskih trenera pobedio Miroslava Nikolića i njegov drim tim iz Podgorice u službenoj utakmici? Samo Zdravlje sa trenerom Jovicom Arsićem na čelu, i to na neutralnom terenu, kup utakmici iz prethodnog ciklusa u Čačku! Ko je to za manje od pola godine naneo tri uzastopna poraza četiri Duška Vujoševića? „Krstaši“ su dva puta poraženi u Kupu (oba puta u Leskovcu), jednom u prvenstvu (jesen u Sumicama). Ko je tako nadigrao i ponizio sastav Partizana na čijoj klupi se tek pojavio Darko Ruso? Opet Zdravlje i opet trener Jovica Arsić. I da ne nabrajamo manje znane ili cenjene. Čuda u Leskovcu nema, a ako i postoji, ono se otelovljuje u funkciji i košarkaškom biću sada već dokazanog trenera Jovice Arsića.

- Zašto bih pristao da nekome budem pomoćnik? Bez uvrede, molim, ne mislim ni ja kako sam poku-

pio sva znanja potrebna da se potvrdim i u drugoj sredini i na širem prostoru. Nedostaje nam i međunarodno iskustvo, igračima ali posebno nama trenerima. U Beogradu se pre može doći do neke uvozne pamet, pogledati i čuti za novine u radu. Ali se ne sme samo zbog toga Leskovac ili neki drugi grad daleko od metropole smatrati košarkaškom provincijom. Pa ko je od vodećih košarkaških autoriteta, igračkih i trenerskih, u poslednje vreme, nastao u Beogradu? Ne prepričujem nikako sebe, ali ne dozvoljavam bilo kakav potcenjivački odnos. Moj status jeste daleko skromniji, a primanja i višestruko manja od nekih trenera, ali im to ne daje za pravo da umišljaju kako bez njih nema državnih prvaka, srpske ili jugoslovenske košarke. Budućnost je jedno upozorenje, mada je to moćna košarkaška sredina, postaće verujem i priznati evropski autoritet. Ali košarku u Srbiji više ne drže ni Crvena zvezda ni Partizan, ponajmanje njihovi stručnjaci.

#### Budućnost košarke u Leskovcu, odnosno jugu Srbije?

- Mi u Zdravlju nismo do kraja doveli organizaciju rada naše, leskovačke škole košarke. Možda i zbog činjenice da naš generalni sponzor tek treba da se odredi prema našoj budućnosti. Ali potencijal ima, među pet najdarovitijih pionira u zemlji, bar trojica su naši članovi. Šira javnost za njih ne zna, čuće tek od naredne sezone kada, recimo Trajković i Labudović, postanu kadetski reprezentativci. Naša deca u vodećim kampovima nisu samo u grupi najtalentovanijih, pojedinci su ubedljivo ispred svoje generacije. I da se ne hvalimo previše, ali je sasvim izvesno da će Zdravljie opstati u konkurenciji vodećih jugoslovenskih klubova samo uz dve pretpostavke: da postane fabrika za proizvodnju talenata i gotovih igrača za tržiste i da se trenerski posao adekvatno vrednuje.

#### Odnosi li se to i na status stručnog štaba seniorskog tima?

- Da. Teško prevladava uverenje kako su naši stručnjaci, ako ne bolji, sigurno ravno-pravniji u znanju i stručnosti sa onima koje smo za dobre pare dovodili. Ali moraće, u protivnom svi afirmisani i perspektivni leskovački stručnjaci, biće prioruđeni da se opredeljuju prema boljim ponudama. Ne može se valjda biti univerzitetski profesor, sa platom koju imaju učitelji. Tek tada će u mom rodnom gradu moći da kažu kako su udovoljili najvažnijim zahtevima, koji pak garantuju izvesnu budućnost košarke u Leskovcu.

#### Hoće li se uskoro bratski tandem na klupi Zdravljia razdvojiti?

- Novu godinu čekam, naravno, kao trener Zdravljia. Verujte mi da ne znam šta će poželeti u novogodišnjoj noći - smeje se trener koji je definitivno prokrčio put u trenersku elitu Jugoslavije.

*Robert Boljoš, mladi trener novog košarkaškog kluba*

## Žestoki klinci Zrenjaninca



Mladi zrenjaninski trener Robert Boljoš na završnoj je godini studija Sportske akademije, diplomski ispit s temom „Posicioni napad protiv odbrane čovek na čoveka“ priprema kod svog mentora prof. dr Pavla Rubina. Poput mnogih trenera, Boljoš je najpre bio igrač, a nakon povrede koju je zadobio 1994. godine, kao član mađarske ekipe Zte zalagerseg, vratio se u Jugoslaviju i posvetio studijama i trenerskom poslu. Od 1998. trenira učenike po školama, a od novembra ove godine, kad je osnovan Zrenjaninac (formalnosti oko osnivanja su pri kraju), u ovom klubu trenira tri grupe: kadete, pionire i mlađe pionire. Ovaj mladi stručnjak (27 godina) strpljivo radi i ne žuri u formiranju igrača.

„Primenjujem samo individualnu tehniku u radu sa decom, jer ih tek pripremam za fazu formiranja u igrače, koju će preuzeti stariji treneri“, kaže za naš list Boljoš. „Još uvek ne radim sisteme ekipne takteke i sisteme napada i odbrane.“

Kao košarkaši, moja deca su se, po nekim elementima igre, pokazala najtalentovanija u ovom regionu. Sa njima uigravam elemente igre, jedan po jedan posebno, a rezultate tog rada proveravamo na utakmicama. Za utakmice ih pripremam shodno kvalitetu protivničke ekipе. Ne igramo previše utakmica, jer poštujem uobičajeni ritam po kojem se deca uželete takmičenja, tako da imamo utakmice na mesec, mesec i po dana“.

#### Postoje li istaknuti pojedinci u vašim ekipama?

- Od mlađih igrača, pionira, ističu se Vukonjanski, Raškov, Seleman, Nenin, Jovanić i Stojčić, iako su i ostali blizu njihovog nivoa veštine. Zapravo, nema velike razlike u igri i kvalitetu koji pokazuju.

#### Osnivanje novog kluba u vašem gradu nije mala stvar?

- Ideja o osnivanju kluba potekla je od roditelja dece koju sam trenirao u školama, prihvatio sam to, a oni su preuzeeli sve finansijske obaveze. Odmah su se našli i sponzori, privatnici, a među prvima vlasnici butika „Haj roud“, „Klišegraf“, „Bona fide“ i drugi. Naravno da očekujem da ova, za sada uspešna mogućnost finansiranja, funkcioniše i ubuduće i da će Zrenjaninac, kada i formalno budu završene stvari oko osnivanja, biti klub o kojem će se u svetu košarkaškog sporta čuti i govoriti.

#### Da li su vaše ambicije usmerene na stručno usavršavanje po uzoru na visoko profesionalne američke košarke?

- Može se reći da mi je visok stil američke košarke uzor, izučavam njihovu igru i primenjujem je prema mogućnostima koje odgovaraju mojim sportskim ambicijama. U mojim ličnim učenjima i sazrevanju najpre su nesebično učestvovala dvojica trenera, Stevan Tot iz Mađarske i Milenko Toskić iz Zrenjanina. Njihova neposrednost i stručnost zaslžuju da ih posebno istaknem.

Zoran N. Jovanov

Dejan Srzić

# Dve i po decenije

Nema ga već poduze u pravom „izdanju“ u jugoslovenskoj košarci, ali Dejan Srzić Susla je uvek tu među nama koji volimo i pratimo zbivanja u „kraljici igara“. Novim vrhunskim rezultatima su 2000. godinu obeležili, pre svih, osvajači, evropskih i domaćih trofeja, Željko Obradović, Dušan Ivković, Duško Ivanović i Miroslav Nikolić, i svojim jubilejom od dve i po decenije trenerskog rada, popularni Susla. Iako gotovo tri sezone ne sedi na klupi nijednog prvoligaškog kluba, a iz ko zna kojih razloga nije angažovan ni u vođenju neke od brojnih reprezentativnih selekcija, što mu je inače specijalnost, to ne znači da Srzić miruje. Naprotiv. Svi koji ga iole dobro poznaju znaju da je tako nešto nemoguće, pošto je Susla i više od 100 odsto čovek košarke. Osnovao je svoju akademiju za individualni rad sa igračima svih godišta, idejama i praktičnim demonstracijama oplemenio svrhu postojanja mnogih kampova širom Jugoslavije i tako utiče na razvoj naših brojnih darovitih mlađih košarkaša. Zašto ne reći da je takvim pristupom indirektno pomogao i kolegama „u trendu“ Željku Obradoviću i Miroslavu Nikoliću. Jer, kroz Susline ruke u mlađim reprezentativnim selekcijama prošli su takvi asovi poput Rebrače, Bodiroge i Tomaševića, koji su doneli brojne titule svojim klubovima.

A, zna se da svaki trener, pogotovo vrhunski stručnjak za rad sa mlađima kao što je Srzić, ostavi i te kakav pečat na razvoj igrača u kadetskim i juniorskim danima. Upravo tada je Susla trenirao, pored pomenutog „trilinga“, bivšeg i sadašnjeg kapitena „plave“ čete Aleksandra Đorđevića i Predraga Danilovića, zatim Nikolu Lončara, Miroslava Berića i njegovog imenjaka Radoševića... Šta tek reći za igrače sa prostora nekadašnje Jugoslavije: Dražen Petrović, Kukoč, Rađa, Komazec, Tabak, Mulaomerović, Cvjetićanin, Mršić, Alibegović, Alihodžić, Jaka Daneli... vrag bi ga znao koga još sve ne od kojih većina još hara evropskim (pa i NBA) parketima i, bez obzira na neke druge „igre“, svoga Suslu ne zaboravljuju! Sa njima je u juniorskim danima Srzić, što u ulozi prvog ili pomoćnog trenera Branislavu Rajačiću, Ruzmiru Haliloviću ili Dušanu Vujoševiću osvojio mnoga zlatna i, ređe, srebrna

## Susla

Osnovao je pre tri godine na Rudniku Susla (nadimak dobio kao dete, jer nije mogao da izgovori „c“ tražeći omiljenu - cuclu) svoj Kamp „Koš plus“ i dvaleta, tačnije do ovog, nije želeo da radi ni u jednom drugom. Onda su ga ubedili da je bitno da promeni mišljenje, pošto su i kampovi - košarka. Tako je ove godine Srzić boravio duže ili kraće u mnogim kampovima... Svuda je prenosio bogato znanje, stečeno između ostalog, i u čuvenom američkom kampu Notre Dame, država Illinois.

I svuda su ga mlađe kolege i deca - obožavali, aplauzom nagrađivali njegove treninge. Deca iz Elemira kod Zrenjanina su mu poklonila kristalnu vazu sa posvetom „Najboljem treneru“.

- Ne volim kada kažu da sam ja specijalista za rad samo na mlađima. Možda ima trenera koji bi prihvatili i takvu ulogu, ali ja ne. Ko zna - zna i sa početnicima i sa onim malo starijima, a o prvom timu i da ne govorimo. Samo treba imati znanja, hrabrosti i bar malo sreće.

odličja sa evropskih i balkanskih šampionata.

A, priča „malog Napoleona“ košarkaških parketa, kako ga je nazvao jedan naš kolega u intervjuu beogradskom sportskom nedeljniku, počinje u sezoni 1975/76. Tada je Srzić posle samo jedne sezone u dresu OKK Beograda u koji je došao nakon sedam godina igranja u mlađim selekcijama Crvene zvezde i bio zvanično najniži prvoligaški košarkaš (173 cm) rešio da se posveti trenerskom pozivu. U Ušću je u prvi mah bio u dvostrukoj ulozi igrač-trener, ali vrlo brzo se odlučio za rad sa svim selekcijama popularnog novobeogradskog kluba „malih“ terena. Put ga je 1977. odveo na Crveni krst, gde je vodio juniore Radničkog, a kraće vreme bio i pomoćnik treneru prvog tima legendarnom Dudi Ivkoviću. Tek nešto duže se zadržao u tadašnjem drugoligašu Vardi iz Višegrada, gde je sa 25 godina bio najmlađi trener nekog kluba saveznog ranga. Nemirnog duha krenuo je 1984. za Grčku i preuzeo prvoligaša Larisu. Jedna sezona je bila dovoljna da ga čuveni solunski Aris sa trofejnim grčkim trenerom Janisom Joanidisom pozove u svoje redove. Za tri sezone pet titula, od kojih ona evropska, svakako, ima posebnu težinu. Uz ostali posao, poseban zadatak mu je bio individualni rad sa Nikosom Galisom, tih sezona najboljim evropskim košarkašem. Sledi odlazak u Panionios i zatim na poziv Dragana

Kićanovića dolazak u Partizan za „kočuća“ prvog tima. Nije se dugo zadržao iz samog jednog razloga, karakterističnog za Srzića: nije mogao da izdrži osećaj da mu neko stalno „radi o glavi“ zbog tadašnje dve struje u crno-belom taboru. Prešao je u Crvenu zvezdu i prvo radio u tandemu sa Duškom Vujoševićem, a zatim bio pomoćnik Zoranu Slavniću.

Još jedan odlazak u Grčku, u Niaris, pa „šetnja“ sa Kumanovom do „B“ lige. Ponovo se vraća na domaće terene sa ekipom zemunske Mladosti, Jugotes-Jedinstvom iz Bijelog Polja, kraća epizoda sa Kolubarom i - srce vuče u Aris, koji je tada trenirao Slobodan Subotić. Njegovim odlaskom u Panatinaikos i Srzić se ponovo obreo u Atini, da bi posle Subotićeve demisije (doveden Željko Obradović), Srzić obreo u Beogradu. Radio je malo sa mlađim reprezentativnim selekcijama, osvojio pet od šest turnira po Mađarskoj i Sloveniji... Sada takav trener čeka novu priliku. Možda za stručnjaka njegovih kvaliteta malo predugo. Međutim, Srzić zna šta i kakvu ponudu hoće, šta može da pruži.

Beše li ono Betovenova „Nedovršena simfonija“? Slinča sintagma mogla bi mirne duše da se primeni i na trenera Dejana Srzića Suslu na košarkaško stvaralaštvo neumornog radnika i ratnika između dva koša. Sa nedavno napunjениh 45 godina života Suslino delo sigurno ima i nastavak.

D. Nikodijević



Bora Cenić

# Bez tehnike - košarka siromašna

Četrdeset godina je prošlo otkako je Borivoje Cenić vodio žensku reprezentaciju Jugoslavije na Evropskom prvenstvu u Sofiji i stigao do petog mesta. Ali, to nije povod za razgovor, mada se odgovor na pitanje - čemu ovaj intervju - i naslućuje pogledom u kalendare. Vreme, kao suštinska mera marljivog rada i velike upornosti Bore Cenića u ženskoj i muškoj košarci.

Poslednje četiri godine proveo je na čelu Komisije za mlađe kategorije KSJ i kao selektor, doprineo osvajaju brojnih odličja sa evropskih i svetskih takmičenja. Nije tajna da je on osmislio program rada mlađih selekcija, koji se i danas sprovodi, ne samo u Jugoslaviji. Cenića su kopirale i neke evropske zemlje, jer, on je čovek koji ima šta da kaže.

- Nekada su treneri mlađih kategorija radili kao volonteri, iz ljubavi prema košarci. Saradivali su, „uzimali“ jedni od drugih. Takmičili su se između sebe, ko će stvoriti više dobrih igrača.

Između njih i trenera seniorskih ekipa nije bilo zavisti. Jedni su bili okrenuti postizanju rezultata, a drugi stvaranju igrača, kadrih da osvoje trofej.

A onda je novac ušao u košarku. Odnosi se polako menjaju. Javlja se i zavist, jer su treneri mlađih kategorija neplaćeni, pa tako manje i cenjeni. Svi žele da rade samo sa seniorskim ekipama, jer samo tako mogu zaraditi.

## Pojavljuju se i prve posledice?

- Gubio se kvalitet pravih juniorskih trenera - stvaralaca. Novi treneri bili su manje ambiciozni i manje stručni.

- Nisu žeželi da stvaraju, već da preko rezultata ostvarenih na brzinu, predaju u seniorsku konkurenčiju.

## Kakvo je stanje u poslednjih desetak godina?

- U tom periodu, pojavljuju se tečajevi i više škole za trenere. Počinje proces njihove edukacije, ali to nije dovoljno. Košarka sve više napreduje i traži veće znanje i angažovanje trenera. Mlađi treneri moraju i sami da rade na sebi, da se usavršavaju.

## Šta savetujete mlađim trenerima?

- Nekada je postojao kult dobre tehnike, ali sve se okrenulo i počelo je, u najvećoj meri, da se radi na taktici. Otuda i šablonska igra, bez ideja. Bez dobre, osnove tehnike nema ni kvalitetne igre, ni igrača.

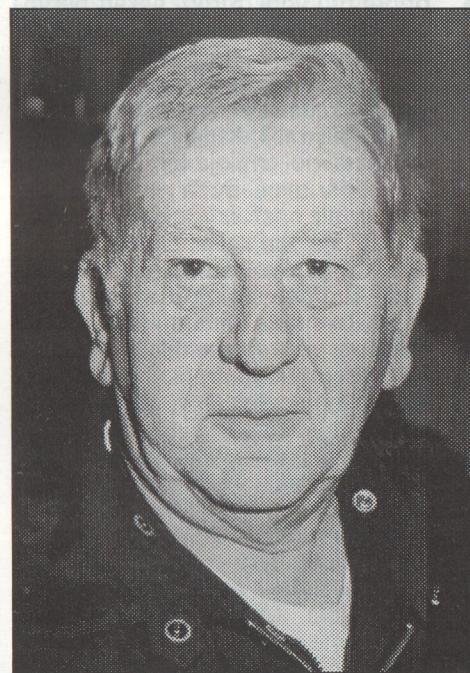
Propozicije sada ne dozvoljavaju, ali

po svaku cenu i dalje treba izbegavati igranje zonskih odbrana kod mlađih kategorija. Time se još više osiromašuje igra u napadu.

Proigravanje igrača u reketu je zapostavljeno. Svi hoće da šutiraju, i to za tri poena. Takva igra je siromašna. U našoj košarci, minoran je broj utrčavanja, a proigravanja iz prodora nisu karakteristika svih igrača na spoljnim pozicijama.

## Da li su to jedini uočeni nedostaci?

- Ne. Ranije smo imali kvalitetniju igru sa centrima. Postojali su igrači spo-



sobni da šutiraju iz pozicija leđima okretnuti ka košu.

... Danas je broj tih igrača manji, a centri se izvlače i često igraju licem okretnuti ka košu. To se ne može nazvati velikom greškom, ali je činjenica da je igra leđima ka košu zapostavljena.

## Šta predlaže struka?

- U okviru Komisije za mlađe kategorije, kao i Više košarkaške škole definisani su zadaci za ozbiljno selektiranje mlađih igrača. Oni će prolaziti kroz treninge na nivou regionala i specijalizovane pripreme različitih kategorija (pioniri, kadeti...).

Time će se povećati broj igrača, koji će kroz klupska takmičenja i naročito, kroz pojačan individualni rad moći da napreduju.

**Organizovanog individualnog rada u mnogim sredinama danas gotovo i da nema.**

- Jedan od velikih problema je što klubovi nemaju određena sredstva potrebna za rad sa mlađim kategorijama, pa često i roditelji plaćaju trenera i plaćaju termine za trening. To je veoma opasno, a dokle god se sve ne vrati u nadležnost klubova, neće biti „zdravih“ odnosa. Da ne pričam da bogatija deca sada obilato koriste svoju prednost. Njihovi roditelji utiču na trenere, a siromasnijoj deci prilika se veoma često ni ne pruža.

Klubovi ne smeju da zaborave da je osnova svakog rada, pre svega individualni rad. Zato je važno obezbediti sredstva i odabrati naj sposobnije ljude, koji će uloženo vratiti stvaranjem novih asova. Vrednost ulaganja u mlađog igrača manja je nego kupovina gotovog igrača i to je suštinska stvar.

... Jasne preporuke date su svim klupskim trenerima koji imaju reprezentativne kandidate za mlađe kategorije da naprave posebne programe za individualni rad i njihovo usavršavanje. Mogućnost kontrolisanja sprovođenja tog vremena, zasad ne postoji.

## Kako se biraju treneri za reprezentativne selekcije?

- Utvrđeni su kriterijumi, pre svih: obrazovanje i zvanje višeg košarkaškog trenera, najmanje petogodinje iskustvo u radu sa mlađima i samostalno vođenje ili učestvovanje u stručnom štabu nekog našeg saveznog ligaša.

Izabrani stiću veliko iskustvo u radu, a postignuti rezultati daju im mogućnost kandidovanja za rad u našim najboljim ekipama. Takođe, na velikim takmičenjima u prilici su da razmenjuju iskustva sa kolegama i učestvuju na seminarima za stručno usavršavanje.

Bora Cenić je predvodio žensku reprezentaciju Jugoslavije na četiri prvenstva Evrope. Bio je šampion Jugoslavije u ženskoj konkurenčiji. Njegovi nekadašnji igrači i igračice svedoče da su veliki rad i upornost njegove glavne karakteristike. Bilo bi još lepše da je osvojio bar jednu evropsku medalju, ali njegovi saveti svakako su korisni. Specifičnu težinu daje im Cenićev dug period trajanja u našoj košarci.

N. Radosavljević

Vladan Tegeltija, SOS kanal



# Znalci, šmekeri, gospoda, stvaraoci...

Bez njih je teško obavljati naš posao. Ostavke, otkazi, postavljenja, saopštenja, konferencije, oni su u žiji iako nisu na terenu već uz njegovu ivicu - košarkaški treneri.

Još od prvih novinarskih dana shvatio sam da od njih dosta zavisi, ne samo u izboru igrača i taktike, već često i naš rad, tačnije članak ili TV reportaža. Ovaj novinarski hleb jedem šest godina pa otuda mogu samo preneti svoje utiske o ljudima sa kojima sam tesnije saradivao u tom periodu, saradivao, ali ne sve i upoznao.

Jedan od najzaslužnijih za moju TV karijeru bez sumnje je Dušan Ivković. Na EP u Atini nedelju dana sam pokušavao da ubedim saveznog selektora da me pusti u autobus sa reprezentativcima da tamo uz izjave zabeležim delić atmosfere, nešto neuobičajeno, drugačije, iza scene. Trajjav start, tačnije igre uprkos pobeda prolongirale su pristanak „Dušana silnog“. Kako je vreme odmicalo igrali smo sve bolje i posle šest pobjeda u grupi, Ivković me je pustio da sa reprezentativcima budem po povratku iz „Marusija“ pred dan odmora uoči završnih borbi. Tada je i snimljen materijal, meni najdraži u karijeri gde su pevali, šalili se i radili bukvально šta su hteli Divac, Saše, Palja i ostali. Na „tapetu“ je bio i Duda koji je maestralno vodio tim, često zažmurivši na mnoge nestaslike, cigarete i slično. Veliki šmeker, šarmer, organizator koji je umeo i da proslavi na pravi način ne samo taj već i druge uspehe. Umeo je da izabere prave saradnike, imao je veliku širinu i fleksibilnost kako sa njima, tako i sa najvećim majstorima „kraljice igara“.

Željko Obradović je trener sa kojim sam debitovao, pred TV kamerama. Veliki radnik, analitičar, čovek koji uz Seada Krdžalića čini mi se

može sve sam. Da skautira, analizira, pripremi i vodi. Strog, nekad nervozan, ali uvek maksimalno predan svom poslu.

Nikada nije odbio intervju, ili izjavu, bilo kada se slavilo, kada smo gubernili u Australiji, kada je dobio sina, jednostavno, uvek je bio na raspolaganju, bar meni. Duda je umeo da izbegne, ali opet sa smeškom, krstaški, da nije obrijan, ali Željko nije. Bio sam na gotovo svim treninzima, video i čuo ono što možda nije za javnost, što spada u intimu tima i to ne običnog, već reprezentacije, ali to nikad nisam zloupotrebio. U autobus se nije moglo dok se ne završi takmičenje, ali kada su osvajane medalje zabrana je padala. Veliki autoritet i ko nije bio u Badaloni, Madridu, Trevizu ili Atini to ne može da shvati. Čoveku ne smeju da prigovore, prihvataju sve, a on im je to vratio titulama.

A kada su se osvajala reprezentativna zlata, Miroslav Muta Nikolić uvodio me je tamo gde niko nije mogao proći. Ni španska, ni grčka policija, često i specijalna, o redarima organizatora ili FIBA da i ne pričam, nisu bili prepreka. Iskren i otvoren, često i više nego što treba, što mu se obijalo o glavu, Muta je od onih trenera koji umeju da naprave selekciju što BFC i Budućnost najbolje ilustruju, ali i od trenera koji umeju da reaguju pravovremeno na utakmici da pročita i reaguje, što mu je jača strana od stvaranja igrača. Ne beži od diskusije, a pamtim kako je umeo nas novinare da upita za mišljenje, savet, da izvadi papir ili salvetu da mu nacrtamo ono šta mislimo. Uvodio me je u svačionice, često i na sastanke, čovek je koga svi u reprezentaciji volje, koji pravi atmosferu, koji je pun duha, ali koji ume i da kaže ono što mu nije po volji i većim autoritetima od sebe. O anegdotama nikad kraja,

ali ona iz Barselone, kada je čuvenom Aitu pružio ruku na upoznavanje i predstavio se kao Lolo Sajnc, sa kojim Katalonac inače ne razgovara, a Muta po frizuri liči, dugo se prepričavala, a u većem šoku od tada svog trenera, bio je Aleksandar Đorđević, koji ih je inače upoznao.

Čovek koji takođe ne može da vas ostavi bez utiska je Milovan-Kime Bogojević. Veliki stvaralac, dobričina od čoveka koji je „stradao“ možda i najviše zbog svoje dobrote i blage naravi. Više voli da radi i trenira nego da izade pred kameru. Tu je već problem namoliti ga.

A za saradnju je uvek spreman Lale Lučić, bez zabrana, bez ograničenja, sa velikim iskustvom, velikog duha, uvek spreman na šalu, nekada i sarkazam kada se gubi. Ne zamera kritiku, pamti, ali ne zlopamti. Jedan intervju sa njim izazvao je reakciju još jedne velike legende, Moke Slavnića, nakon moje nepreciznosti, svrstavši ga u grupu smenjenih Zvezdinskih trenera, mada je Moka sam otisao. Pošto nije mogao da se uključi u emisiju, Slavnić me pronašao posle i koliko mi je bilo krivo što me je pogrešno protumčio, toliko mi je bilo drago što je pomno pratilo moje emisije.

A kada smo već kod emisije, serial „Iz mog ugla“ upravo sa Mokom toliko mi je naneo problema i pritisaka, ali me sa druge strane izbrusio i očvrsnuo. Bez dlake na jeziku, bez kalkulacija, poltronstva, Moka me je naučio mnogo toga, ne samo dok je vodio Zvezdu, peckao me što ja „pratim“ Partizan, često pred kamerama. Naučio me je da u sportskom novinarstvu postoji granica koja deli one koji prenose i opisuju događanja od onih koji ulaze u rizik da ih analiziraju i daju svoje utiske. Uvek sam želeo da uđem u ove druge.

Uz nesporazume sa Mokom bilo je problema sa još dvojicom stručnjaka. Bora Džaković kao trener Zvezde zamerio mi je što sam njegov tim proglašio favoritom pred finalni turnir Kupa u Nikšiću 1996. Nije htio da mi daje izjave jer je smatrao da mu neopravdano svaljujem breme favorita kako pred navijačima, tako i upravom. Sve je posle leglo na svoje, kao i sa Acom Petrovićem iz FMP-a, koji mi je zameralo da ga za razliku od ostalih kolega kratim u svojim pregledima. Ma koliko se razmimo-lazili bilo mi je drago što je čovek pratio moj rad, mereći ga minutama i sekundama, a iskreno govoreći ima trenera koje teško možete ubaciti u minut za izjavu, jer kada se „odvežu“ nema ni tačke ni zareza ni pauze, a Aca, pa i Dule Vujošević to jesu.

Jedan od najstudioznijih trenera, velike strogosti, discipline, kako u igri tako i po drugim stvarima je Darko Russo. Trening i svlačionica su stvar njega i igrača, tu kameri nije mesto. Na konferenciji ume da se i odgovori novinaru na pitanje malo oštire, ili se ni ne odgovori. Veliki radnik koji me podseća po stilu na Željka Obradovića, imao je sa mnom, tačnije ja sa njim, uvek sjajnu saradnju, možda i zato što sam kao klinac bio u ekipi Mladosti iz Zemuna, kao kadet, a on prvi strelac. Drži do sebe, ne da na sebe, načitan, obrazovan, studiozan, nikada zadovoljan, teži perfekciji, pravi učenik profesora Nikolića. Mnogi su pitali da li se ikada smeje, ali mi je posebno draga da smo pre par leta na pripremama na Kopaoniku TV gledaocima pokazali koliko je duhovit i šarmantan.

Upoznao sam i uzeo izjave od mnogih domaćih i stranih trenera, ali posebno mi je žao što nisam mogao više da pratim rad profesora Nikolića, ili Bože Maljkovića za koga na osnovu par intervjuja mogu reći da je veliki gospodin. Sećam se svetskog takmičenja u uličnom basketu kada je Boža uprkos obavezama u Rasingu, došao da na jednom pariskom trgu poseti klinice iz Mirijeva i klinike iz Kragujevca.

Imao sam priliku da pratim rad Ranka Žeravice '95. u Partizanu. Dosta sam kritikovao, pazeći i ceneći veličinu takvog stručnjaka, ali iako sam bio „balavac“ čika Ranko se nikada nije naljutio na mene. Tek sada shvatam neke ideje o ubrzavanju i igri velikog tempa, sa dosta igrača.

I taman kada sam mislio da prividim kraju ovu ispovest, setih se Boše Tanjevića. Ne može, a da ne impresionira. Beogradska škola, sarajevski duh, italijanski šmek.

Milivoje Jovčić

# Pritisak - deo taktike

Iako mu je tek 26. godina, Milivoje Jovčić ima ogromno iskustvo u „sivom odelu“. Sudjeljem je počeo da se bavi sa 16 godina, i za kratko vreme potpuno se afirmisao. U krugu mnogo iskusnijih i daleko starijih kolega, dokazao je veliki talent. Već punih šest sezona na spisku je međunarodne košarkaške federacije - FIBE i pripada krugu najboljih delioca pravde. Za kratko vreme stekao je ogromno iskustvo, što je poslo za rukom možda samo nekolicini sudija. Na terenu deluje sigurno, sa urođenim osećajem za donošenje odluka. Profesionalan odnos prema poslu kojim se bavi svakako je razlog više što ga mnogi smatraju jednim od najboljih sudija iz naše zemlje.

- Bavim se odgovornim i teškim poslom, koji u svakom momentu potrebitno na terenu zahteva punu koncentraciju i posvećenost. Greške su sastavni deo ovog posla, međutim sve zavisi od stabilnosti i spremnosti sudije. Ne želim da govorim o sebi odnosno o kvalitetu suđenja, jer tu su ljudi koji su zaduženi za ocenu. Uvek se maksimalno trudim da odradim posao na najbolji mogući način i to je sve - kaže Jovčić.

Odnos sudije i trenera uvek je specifičan. Jovčić, s obzirom na veliko iskustvo ima i specifično mišljenje.

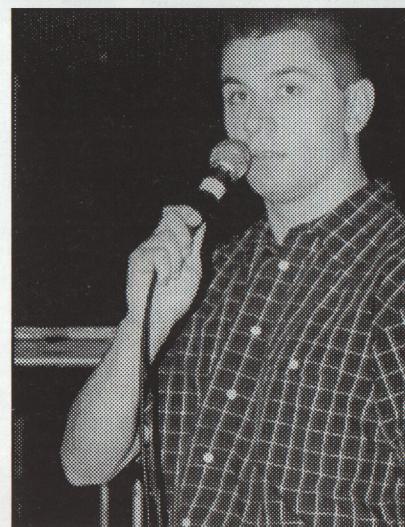
## Jovčić

Jovčić ima specifičan odnos sa akterima utakmice. Ištice da su mu svi isti na terenu bez obzira gde suđi:

- Ekipe razlikujem po boji dresova, a igrače po brojevima. Ništa drugo me ne zanima. Jednostavno, ako želite da uspete u ovom poslu na terenu ne smete da simpatišete nikoga - jasan je Jovčić.

- Normalno da je pritisak na sudije sastavni deo taktike većine trenera, jer pobeda je uvek cilj. Ako trener oseti da može da utiče na sudiju onda svakako će naći način da to sproveđe u delu. Neko to radi na lep način, neko drugačije, međutim opet ponavljam da sve zavisi od samog delioca pravde. Ako ne zauzmete čvrst stav moguće je da će trener uspeti da vas dekoncentriše odnosno pridobije neku odluku koja će mu ići u prilog.

Po Jovčiću odgovornost odnosno



profesionalnost je i u relaciji trener-sudija jedino i najvažnije merilo:

- Dosad nisam imao problema. Jednostavno kao što sam rekao, trudim se da maksimalno profesionalno odradim svoj deo posla. To je zapravo ključ. Ako svi radimo posao kako znamo i umeemo onda nema problema. Ima ekstremnih slučajeva, međutim, ako ste spremni za utakmicu onda nema razloga da se plašite.

Mlađi stručnjak ceni posao trenera. Naglašava da razume u pojedinim trenucima želju stručnjaka da direktno utiču na ishod utakmice:

- Nezahvalno je govoriti o bilo kom poslu kojim se ne bavite. Jednostavno svi su odgovorni za ono što rade, odnosno tako bi moralo da budete. Isto tako ne volim da se neko meša u moj deo posla. Na terenu se tačno zna ko šta treba da radi, kakve su obaveze igrača, trenera, sudija... Jednostavno tu nema nikakve filozofije. Postoje pravila za sve nas koji učestvujemo u igri i trebalo bi toga da se pridržavamo. Biće nama svima lakše ako se tako ponašamo.

Ozbiljnost, odgovornost, rad i urođeni talenat omogućio je Milivoju Jovčiću mesto među najboljim sudijama u Evropi, možda i na svetu. Iza sebe ima ogroman broj kako domaćih tako i internacionalnih utakmica. Suđenje košarkaškom turniru u Sidneju na Olimpijskim igrama, još je jedan dokaz odnosno potvrda o kakvom se sudiji radi. Jednostavno, broj utakmica je najveće merilo kvaliteta Milivoja Jovčića.

D. Pašić

Aleksandra Vujović, Budućnost

# Ponekad i nepravda motiviše

Sa samo 20 godina Aleksandra Vujović svrstala se u red najboljih jugoslovenskih košarkašica. Prošle godine bila je drugi strijelac lige igrajući za Roling, stigla do seniorske reprezentacije, ove sezone najveći je adut Budućnosti u nastojanju da se u Podgoricu prvi put donese jedan trofej u ženskoj košarci. Njeni košarkaški počeci i, kako kaže, gotovo sve što je o tom sportu do sada naučila, vezani su za ime Zorana Đokića, prošle godine tragično preminulog trenera Rolinga.

- Zoran Đokić je bio moj nastavnik biologije u osnovnoj školi u Nikšiću, a ujedno je bio trener u košarkaškom klubu Roling. Tako je pozvao nas nekoliko djevojaka na trening, a da mi praktično nijesmo ni znale o čemu se radi. Ja sam imala sreću da uđem u uži izbor i da u klubu ostanem i kada je on prestao da mi bude profesor. Zavoljela sam košarku. On ima i te kako velikih zasluga što sam birana za sportistu mjeseca u Nikšiću, za sportistu grada Nikšića 1998. godine, kao i za najbolju košarkašicu Crne Gore u istoj godini.

- Bio nam je više od trenera, spreman da nam i u privatnom životu pomogne u svakom trenutku. Što god nam je trebalo, on je bio tu. Znao je da nas motiviše, imao je istančan osjećaj kad nas treba kazniti, a kad nagraditi. Ni ja nijesam bila imuna od kazni, više puta me tjerao sa treninga. Dosta sam impulativna, znam da se iznerviram, pa su i to bile lekcije za moje dobro. Sledеćeg dana, ako sam bila kriva, izvinila bih se, ali ni njemu nije bilo strano da bude prvi koji bi nazvao i pokušavao da razgovorom rješi problem.

Milka Bjelica - Crvena zvezda

## Karadžić - adut broj jedan

Kada neko sa 18 godina bude prvi put pozvan na širi spisak seniorske reprezentacije i odmah uđe i među dvanaest, onda se sa sigurnošću može tvrditi da je u pitanju rođeni pobednik. Sa devet godina se odrekla lastiša i zgrabila narandžastu loptu, a već sa šesnaest godina je u dresu prvog tima Zvezde. Stevan Karadžić, bivši trener košarkašica Crvene zvezde, tvrdi da je Milka Bjelica jedan od najvećih talenata ženske košarke.

- Došla sam u prvi tim Zvezde sa šesnaest godina i tada je počela moja saradnja sa Stevom, osobom koja spada u onu grupu ljudi koji su najzaslužniji za moj igrački razvoj. U početku nije išlo baš sve tako glatko kao što sada izgleda, jer dokazati se kod jednog trenera, a pogotovo kada si najmlađi u timu je nesumnjivo najteži proces. Malo vremena

sjećajući se svog trenera, Aleksandra izdvaja jednu epizodu koja je možda i presudno uticala na njen razvoj, pokazala da ima pravi sportski karakter koji i nepravda može motivisati.

- U Nišu je 1996. godine održano juniorско prvenstvo Jugoslavije na kome je učestvovala i ekipa Rolinga. Ja sam bila kadetkinja, a kako nijesmo imali dovoljan broj igračica juniorskog godišta, nekoliko nas trebalo je da popuni ekipu. Trener Đokić je bio taj koji je o tome odlučivao, a ja se, noć uoči polaska, nijesam našla među pet ili šest igračica moje generacije, koje su bile priključene juniorkama. Bila sam jako razočarana, povrijedjena, na neki način ponižena što nijesam bila među putnicima na juniorsko prvenstvo, a smatrala sam, kao i mnogi drugi „neutralni“ posmatrači, da zaslužujem da budem u ekipi. Naročito me boljelo što je upravo Zoran selektirao ekipu, pa je dobro poznavao moje kvalitete, jer sam bila kapiten u kadetskoj selekciji, vođa tima, jedna od najboljih igračica. Sjutradan sam ipak krenula na put, ali kao 13. igrač, praktično samo kao turista, da uskočim ako se neko povrijedi. To mi je još teže palo.

Nakon povratka, bila sam veoma ljuta, ali i motivisana da radim još više, da ne propustim nijedan trening, da se borim za mjesto u timu. Takav moj pristup dao je rezultat, poslije kratkog vremena od strane drugog trenera pozvana sam u seniorsku ekipu, izabrana se i za mjesto u timu i za minutažu. Prestigla sam sve koje su na tom spisku bile is-



pred mene, što znači da sam brže isla naprijed i više radila.

Ostaće tajna da li je Đokićev postupak urađen „sa predumišljajem“, ali u svakom slučaju dao je rezultat.

- Zoran me je dobro poznavao kao ljestnost, možda me je i namjerno izostavio sa spiska putnika za Niš. Nije htio da mi pokaže koliko me cijeni, već da me natjera da pružim maksimum. Koliko stvarno cijeni moje kvalitete pokazao je ubrzo nakon toga. Kada je postavljen za prvog trenera seniorske ekipе dao mi je kapitensku traku, a jednom prilikom, zadovoljan mojim radom i odnosom prema obavezama, rekao je da će biti kapiten u svakom timu u kojem on bude trener.

A.Vučković

shvatim šta se dešava i zbog čega je moralo to da se desi baš u trenutku naše blistave igre u Kupu Liljane Ronketi gde smo imale dve pobjede i u domaćem prvenstvu tri. Sve se promenilo. Ja sam bila povređena i nisam igrala cele sezone, ali on je i dalje bio moj trener koji je pratio razvoj i oporavak. Uvek sam mogla da računam na njega, a on se trudio da mi omogući što uspešniji povratak na teren. Otišao je a nije zaboravio igračicu koju je on trenirao, što zastupa pokazuje kakav je on čovek. Otvorenog srca, ambiciozan, uporan, uvek spremjan da pomogne drugima.

Nadam se da će imati izuzetno uspešnu saradnju i sa mojim kolegama, rekla nam je za kraj mlada nadar ženske košarke Milka Bjelica.

Bojana Ostojić

Miroslav Berić - Partizan beleške

# Presudno pomogao Savke

Dete košarkaških terena Novog Beograda, prve korake načinio je u svojoj Osnovnoj školi i klubu „Užička republika“, ali vrlo brzo talenat je prepoznat i stigao još u pionirskim danima u Partizan pod burnim okom tadašnjeg trenera pionira Partizana Dejanu Savića-Savketa. Od tada je počelo, slobodno možemo reći, brušenje.

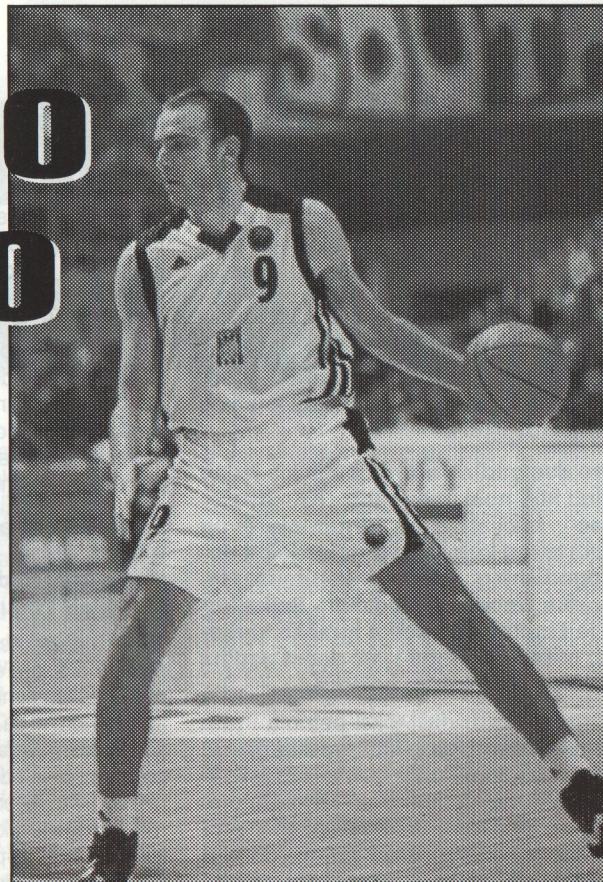
- Kako misli, čemu se nuda, šta očekuje, kako se uklapa u košarkašku svakodnevnicu, na čemu je izgradio sistem vrednosti, kakav je redosled na toj leštici i ko ima presudan uticaj na njihovo formiranje - sve su to pitanja na koje je ovaj stručnjak znao da odgovori i kako da stvori igrače. Znao je satima da radi sa mnom posle treninga i da razgovara, što je najbitnije. Sećam se i situacije kada me je izbacio sa treninga zbog moje „gluposti“, bio sam uvređen i povređen, ali kasnije kada su se glave ohladile objasnio mi je da je to sve bilo u interesu mog napretka i shvatanja obaveza profesionalno - priseća se Mića svog trenera.

Uz lik i karakter mladog trenera, bar onakvog koji dominira van terena, kao i utisak hladnokrvnosti kojim zrači na utakmicama, ne stoji titula lidera, bar ne ona na kakvu smo navikli: drčna, temperamentna...

- Nije baš tako, na terenu ljude uvek poneće atmosfera, digne se tenzija i tada se daje sve od sebe. Uvek je želeo da svoju motivaciju i odnos prema igri prenese na igrače, da zaigramo kao jedan bez isticanja pojedinača, jer košarka je kolektivna igra. Možda to ne radi na isti način kao većina, ali mu ovako uspeva. Za jednog trenera kaže se da je uspeh kada u jednoj generaciji stvori jednog igrača za prvi tim, a on je stvorio u toj generaciji Sašu Đorđevića i mene. U sledećoj generaciji bili su tu Igor Perović i Branko Sindelić, doskorašnji članovi Beopetrola.

Najteži korak za sve profesionalne sportiste je kada se nađu na raskrsnici između škole i sporta, što će se malo više žrtvovati i u tim situacijama je savet trenera neophodan. U vreme kada je Mića Berić bio na toj raskrsnici nije postojala sportska gimnazija koja je današnjim mlađim sportskim nadama od velike pomoći.

- Kada sam bio na tom putu, Savke



mi je mnogo pomogao. Tada sam imao oko šesnaest, sedamnaest godina i ni sam još uvek bio standardni član prvog tima. On je situaciju objasnio mojim roditeljima i predložio im da zadnje dve godine srednje škole završim vanredno, a da nastavim da igram na dvojnu licencu za Partizan i za srpskoligaški klub Ušće. Od haosa u glavi i opšte zbrke utočište sam pronašao u porodici i njemu. Možda je to bio i presudni momenat za moju profesionalnu karijeru i odgovor na pitanje otkud ja po drugi put sa kapitenskom trakom opet u Partizanu.

**Bojana Ostojić**

Bačka Palanka

## Novi početak ŽKK Majevica

Bačka Palanka je ponovo na mapi jugoslovenske ženske košarke. Naime, posle dve godine igranja u nižem rangu takmičenja, odnosno Prvoj srpskoj ligi, košarkašice Majevice su se izborile za povratak u elitno društvo. Ulaskom u Prvu Saveznu ligu došlo je do nekih promena u klubu, došao je novi generalni sponzor HP „Majevica“, čiji će naziv u narednom periodu klub i nositi. Za novog trenera izabran je Dušan San-

trač, bivši selektor kadetske reprezentacije Jugoslavije i tvorac generacije Bačke Palanke koja je igrala zapaženu ulogu u jugoslovenskoj ali i u evropskoj ženskoj košarci, koji za Trener kaže:

- Trenutno sam u Majevici, imam plan da vratimo Bačku Palanku u sam vrh ženske košarke i u Evropu. Znači sve smo podredili tom cilju, imamo punu podršku generalnog sponzora, HP „Majevica“, kojem ovom prilikom za-

hvalujem što su se opredelili na ovaj korak da se vrhunska ženska košarka igra u Bačkoj Palanci. Sto se tiče ambicija kao trener sam uradio sve što sam želeo, jedino mi nedostaju trofeji. To mi je najveća želja, a ja sam ubedjen da će to u vrlo skoro vreme uraditi sa Majevicom. Takođe, ambicija mi je, da budem trener i selektor seniorske reprezentacije Jugoslavije.

**D. Zorić**

*Nebojša Raičević - Rajko:*

# OKK Kruševac - dug rodnom gradu

Kada je u pitanju igra pod obručima ona u Kruševcu ima tradiciju dugu pola veka. Decenijama sinonim za ovaj sport u gradu pod Bagdalom bio je KK „Napredak“. U njemu su ponikli Lega Ivanović, Boban Petrović, Goran Grbović, Dragan Marković, Bojan Obradović, Andrija Čirić i druga, poznata igračka imena u svetu košarke.

**Pre dve godine offormljen je još jedan klub koji nosi ime grada - KK „Kruševac“. Inicijativa za formiranje ovog sportskog kolektiva potekla je od duogodišnjeg igrača i kapitena Napretka Nebojše Raičevića - Rajka koji je i nakon završetka igračke karijere, ostao u košarcu i već deset godina bavi se trenerskim poslom.**

- Ja sam u duši lokal patriota i zato sam s obzirom da je kruševačka košarka spala na veoma niske grane (II Srpska liga) rešio da krenem iz početka. Da pravilnom obukom, usmeravanjem i programom rada koristeći pritom dosada stečeno iskustvo u trenerskom pozivu, radeći po programu Košarkaškog saveza Jugoslavije, stvorim igračku bazu iz koje će u nekom doglednom periodu doći do kvaliteta koji će moj grad ponovo svrstati u red značajnih košarkaških centara u Srbiji. Tako je nastao OKK „Kruševac“ koji se isključivo bavi najmlađim igračima. Pri klubu rade škole košarke za decu uzrasta od 8 do 15 godina (ukupno 180 dečaka i devojčica), a postoje i selekcije koje se takmiče u omladinskoj ligi Srbije. Princip rada u ovom klubu, za koji se zalažem zasnovan je na mom ličnom geslu - košarka košarkašima - tako da sa ovom decom rade isključivo bivši igrači sa duogodišnjim igračkom stazom za sobom koji i praktično mogu da pokažu ono što je najbitnije za ovu igru.

**Pa i Vi ste upravo tako počeli da se bavite trenerskim poslom, s tim što oni imaju od koga da uče, a vi tu privilegiju niste imali.**

- Posle 15 godina aktivnog igranja košarke u Napretku koji je nekada slovio za uspešniji košarkaški klub u ovom delu Srbije (bio je standardni član II Savezne lige u bivšoj Jugoslaviji) odlučio sam da ostanem u košarcu i posvetim se trenerskom poslu.

**Posle dve godine rada sa mladim selekcijama dobili ste šansu da sednete na klupu Napretka kao prvi trener.**

- Imao sam sreću ili nesreću da se veoma brzo upoznam sa onom lepotom ali i ružnom stranom ovog nimalo lakog po-

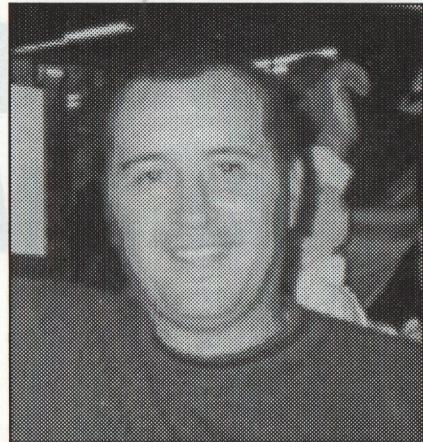
sla. Relativno neiskusan, radeći sa talen-tovanim generacijom, pružajući šansu isključivo mlađim, domaćim igračima uspeo sam da za dve godine postignem veliki uspeh za mene lično, klub i grad. Napredak je postao prvi i nažalost poslednji put u istoriji kluba član I savezne lige. Veliki broj igrača koji su tada bili u Napretku (Miladinović, Mladenović, Ražić, Obradović, Mihajlović) danas su u prvoligaškim klubovima u zemlji i van nje.

**Zasluge za ono što su tada još neafir-misani igrači pokazivali na terenu svakako pripadaju i tada mlađom treneru Raičeviću.**

- To je za mene bilo jedno veliko isku-stvo. Vodio sam ekipu kroz naporno i teško prvoligaško takmičenje, a da pri tom nisam imao sa kim ni da se posavetujem niti od koga da učim. Nažalost to nije bio samo moj problem, to je i danas hendikep svih trenera u uslovno rečeno košarkaškim provincijama. Mnogo je lakše u nekim drugim košarkaškim centrima posebno u Beogradu. Više je klubova i vrhunskih trenera od kojih ima mnogo toga da se nauči. Pošto sam već tada odabrao trenerски posao kao profesiju kojom će se u životu baviti tada sam i odlučio da se usavršavam adekvatno. Upisao sam Višu trenersku školu i diplomirao oce-nom deset (tema: Igra bekova u napadu), savetovao sam se, konsultovao i učio zanat od naših eminentnih stručnjaka. Dragoceno iskustvo sticao sam, a i danas to činim na seminarima i kampovima. Kao nagrada za ono što je pokazao u radu sa seniorima Napretka, pre svega mlađim igračima, u Razvojno trenažnom centru u Požarevcu i na JUBAC kampu usledio je poziv od Zlatana Tomića (koji je radio sa reprezentacijom 1982., budućom juniorskog reprezentacionom). Izazov je bio veliki i svakako počast za još uvek mladog trenera iz „provincije“.

- Za mene je to bilo najdragocenije isku-stvo u dosadašnjoj trenerskoj karijeri. Tri godine sam radio kao pomoći trener u ovoj reprezentaciji sa Tomićem kome dugujem veliku zahvalnost jer mi je pružio šansu i imao poverenja u mene.

Iako ova reprezentacija nije osvojila šampionsku titulu na Evropskom prvenstvu u Zadru (već 5. mesto) mada je kvalitetom i igri zaslужila mislim da će ta generacija momaka 82. predstavljena Bakićem, Aleksićem, Sekulićem, Gajićem, Koprićicom i dr. postići vrhunske rezultate. Ono što će pamtiti iz perioda rada sa juniorskom reprezentacijom svakako je veliki uspeh postignut u Manhajmu na nezvaničnom prvenstvu sveta gde smo osvojili znatnu medalju.



**U to vreme radili ste kao trener u Aleksincu, još jedna „provincija“?**

- U Aleksincu u kome košarka ima za-paženo mesto u društvenom životu svoj-ski sam se trudio da stvorim igračku bazu i mislim da sam u jednom trenutku tu i uspeo. Deset mlađih igrača iz ovog me-sta činilo je okosnicu tima.

**Očigledno je da kao trener prednost i šansu uvek dajete mlađim igračima?**

- U principu podela igrača na mlađe i stare ne postoji, ali sam uvek kada je to bi-lo moguće davao šansu igraču od 17-18 godina nego onome od 30 i više. Imam poverenja u njih i njihovu želju za napre-dovanjem i dokazivanjem trudim se da ot-poštujem. Možda ti mlađi igrači ne vrate treneru ono što od njih očekuje u datom trenutku, ali treba biti strpljiv i to ne samo trener već i ljudi koji vode klub. Nažalost, ti igrači, doduše ne svi, na nesreću malih, a sreću moćnijih klubova potpunu afirma-ciju kao igrači steknu uglavnom kada odu iz ovog grada i kluba. Mnogi pre vremena odu i ne dobiju svi pravu šansu, čime gu-be i oni i klubovi u kojima su ponikli. Velika je šteta što i oni talentovani momci iz Beograda koji ne dobiju pravu šansu u velikim klubovima ne odu na izvesno vreme u manje sredine na „kaljenje“ gde će imati i te kako potrebnu minutažu u igri i steći iskustvo.

**Za vama je relativno uspešna deceni-ja bavljenja ovim nimalo lakim poslom, s obzirom da ste trenerски poziv izabrali kao trajno zanimanje u ži-votu, šta dalje?**

- Očekujem da sada u zrelim godina-ma sa iskustvom koje sam stekao pružim najviše kao trener ukoliko mi se ukaže prava šansa.

Lj. R.

Olimpijada iz novinarske beleške

# Raskorak želja i mogućnosti

Jugoslovenska košarka je na 27. letnjim olimpijskim igrama doživela dekadu i tu dileme nema. Šesto mesto aktualnih svetskih šampiona nije razočaravajuće samo za poklonike basketa u našoj zemlji već je to neprihvatljiv plasman i za vasceli svet. Tim koji je u svom sastavu imao Predraga Danilovića, Dejana Bodirogu, Željka Rebraču, Dragana Tarlaču, Dejana Tomaševića i NBA startera Predraga Stojakovića morao je više i bolje. Šta se to dogodilo u glavama naših igrača posle solidnog starta u „B“ grupi i pobeda nad Rusijom (66:60), Australijom (80:66) i Španijom (78:65)? Stigao je poraz u duelu sa Kanadom (78:83), koji nas je vodio na duel sa Litvanijom u četvrtfinalu, a u eventualnom plasmanu dalje čekala nas je selekcija Amerike. Tu je sve paklo. San o velikom olimpijskom finalu sa NBA timom snova raspršio se porazom od Kanade i usledili su susreti u kojima naš državni tim nije imao nikakvih voljnih prepostavki da zaigra onako kako stvarno može. Psihološka blokada i ko zna šta još odneli su mogućnost učešća u finalu koje je, uostalom, čekao i sav košarkaški svet.

Naravno, stručne analize najpozavnijih dale su već neke ocene o (ne)uspehu plavih na Igrama u Sidneju. Novinarska beležnica je na svoj način skupljala utiske o igrama naših reprezentativaca na Olimpijadi, poslednjoj u ovom veku, ali i o igrama Amerikanaca, Francuza, Australijanaca ili Litvanaca.

Pokušaćemo za Trener da izlistamo deo utisaka iz te beležnice.

Olimpijski turnir je igran u sjajnom ambijentu. Dvorane „Dom“ i „Sidnej Superdom“ su uglavnom bile pune, bez obzira koje reprezentacije su igrale. Najviše znatiželje bilo je za nastupe Amerikanaca, Jugoslovena i dabome domaćeg australijskog tima. Koliki značaj je imao olimpijski košarkaški turnir svedoče i cene ulaznica, koje su dostizale u završnici i hiljadu dolara za najbolja mesta. Međutim ovakvo interesovanje nisu opravdane igre. Da li je turnir bio u nevremu ili je nedostajala realna motivacija, tek Amerikanci su bili na iz-

letu. Njihov život i ponašanje van dvorane pre je ličio na neki turistički tim. Stanovali su van Olimpijskog sela, provodili se u društvu devojaka i supruga, viđeni u kasne noćne sate na najprestižnijim mestima Sidneja i jedva su čekali da se sve okonča. Njihov trener Rudi Tomjanović, utisak je, nije se mnogo trudio da stvori takmičarsku atmosferu, već je bio najsrećniji da su mu svi igrači na okupu, da neki, poput najave Vinса Kartera, ne otpisuju ranije kući! Tim Rudija Tomjanovića je bio sastavljen na način: tu su svi koji su to želeti. Alonzo Morning, pomenuti Karter ili Tim Hardavej i iskusni Geri Pejton su se na utakmicama zabavljali i odradivali zadaču. Njihova forma je bila daleko od ove koju pratimo na početku NBA lige. U letnjoj pauzi jednostavno ovi asovi nisu se spremali za takmičenje već su pre organizovali neki radni posttakmičarski ciklus sa primesama taktičke obuke. Ali, i to im je bilo dovoljno da trijumfuju na Olimpijadi.

Litvanci su igrali izvanredno. Trener Jonas Kazlauskas je tako formirao tim u kojem su nedostajale zvezde Sabonis i Karnišovas da je kolektiv bio odlučujući. Borbenost, dabome i obučenost stvorili su igru koja je oduševljavala sve u Sidnej Superdomu. Litvanci su posle pobeđe na Jugoslavijom bili nadomak trijumfa i nad selekcijom NBA asova. Nedostajao je korak ili bolje rečeno nedostajali su za ovaku utakmicu nenadoknadivi Sabonis i Karnišovas. Sa njima u timu, naše mišljenje je da bi zlato bilo na grudima Litvanaca. Bronzano odličje i utakmica za ovu medalju sa Australijom bila je takmičarski najbolja i doprinela je da se Litvanija proglaši za najtim Olimpijade u Sidneju iako su SAD i Francuska bile na stepeniku više.

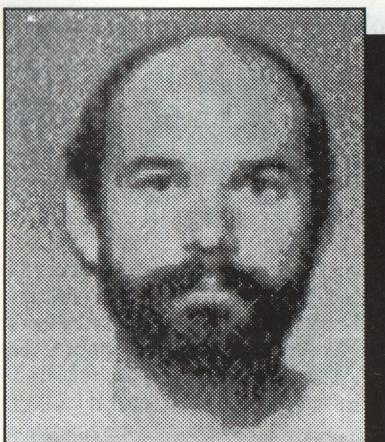
Da je neko pre Olimpijade treneru Francuske Žan Pjer de Vincencu ponudio završnicu zaradio bi poljubac, a srebrno odličje im nije bilo ni u snovima. Finale je bilo već viđeno, očekivao se duel Jugoslovena i Amerikanaca, a evropski šampioni Italijani vrebali su iz potaje, više se razumećući izjavama ne-

go kvalitetom igara u predolimpijskim proverama. Na putu do velikog finala Francuzi su bili neubedljivi. Poraženi su u „A“ grupi od Litvanaca (63:81), Italijana (57:67) i Amerikanaca (94:106) i u četvrtfinalu sa plasirali sa samo dve pobjede (Novi Zeland 76:50) i NR Kina (82:70). I onda smo im mi servirali lakši put ka postolju dobili su Kanadu i Australiju i stigli do Amerikanaca. Protiv ovakvih neambicioznih i rekli bi smo i nespremnih Amera svako drugi u finalu bi imao šansu. Francuzima je bilo dovoljno i srebro, a nama ostaje žal da je propuštena istorijska prilika da se pobedi takozvani Tim snova. Već naredna Olimpijada verovatno neće imati ovako sastavljen nacionalni tim SAD i plavi su zaista propustili priliku da još jednom zadije planetu. Čak nije najvažnije ni to što iz znanih razloga nije bilo u Sidneju Vlade Divca i Saše Đordovića, već nam je neshvatljivo da Rebrača, Bodiroga i posebno Stojaković nisu dali više u meču gde se sve lomilo, protiv Kanadana. Povreda kapitena Danilovića je činjenica oko koje nema rasprave. Saša Danilović je dobro odigrao u Sidneju, ali i bez njega smo morali da dobijemo utakmicu sa Kanađanima, pa i Litvancima. Poraz od Litvanije pre tumačimo kao psihološku barjeru ličnosti koje su izgradile osnovnu motivaciju - igru u finalu sa Amerikancima.

U Sidneju je došlo do određenih promena kvalitetnog vrha. Nije tome, po našoj oceni, doprineo visok nivo igara onih iz „druge lige“ reprezentacija Australije, Francuske, pa i Litvanije, već pre stanovit pad u igri Jugoslovena i donekle Italijana i Rusa.

Suočeni smo sa gubitkom olimpijske medalje koje smo osvajali decenijama u kontinuitetu, ali biće još mnogo gore ukoliko se sada stavi glava u pesak. Odlazak zlatnog tandemu trenera Dušana Ivkovića i Željka Obradovića i skoro imenovanje novih stručnih vođa državnih selekcija samo je prilika da se podvuče crta i bez mnogo emocija projektuju planovi za novi vek i sa generacijama čije vreme dolazi.

Jovan Tanurdžić



**Priredio: Ivan Hajnal  
viši košarkaški trener**

U procesu svog obrazovanja i usavršavanja košarkaški treneri imaju na raspolaganju pristojnu količinu naslova bilo da su u pitanju udžbenici, knjige, istraživački ili stručni radovi, analize ili nešto drugo. Čini se da su od svih mogućih tema najmanje zastupljene one koje su veoma osetljive i nedovoljno egzaktne a razmatraju samopouzdanje i motivaciju igrača, pristup treningu i takmičenju, zadatacima, obavezama, usavršavanju, ciljevima, karijeri. Zatim, teme koje tretiraju pitanja odnosa među igračima, između igrača i trenera, komunikacija između istih, kreiranje i uklapanje uloga svakog igrača u timu, stvaranje odgovarajuće atmosfere u ekipi i dr. Trenerima je najčešće prepusteno da prema svom „osećaju“ bez ozbiljne analize pojedinca i tima i bez dovoljno znanja i sredstava sami rešavaju veoma važnu i složenu problematiku. Svedoci smo često „spartanskog“, pristupa naših trenera ovim pitanjima gde su im nipoštovanje i omalovažavanje igrača najjači „metodski postupci“. Svaki trener je sigurno svestan koliki značaj imaju navedene stavke i kolike se rezerve u napretku igrača i tima u njima nalaze. No, trebalo bi o njima ponešto znati kao i činjenicu da se u Americi, pa i u Evropi, tome posvećuje mnogo pažnje i da to može i drugačije. U ovom broju dajemo skroman prilog u tom pravcu.

#### Samouverenost

Neki treneri utakmice dobijaju agresivnom odbranom čovek na čoveka, drugi to ostvaruju match-up odbranom treći primenjujući razne vrste zona. Neki se oslanjaju na kontranapade dok drugi insistiraju na organizovanom napadu i otvorenom šutu. Svaka od ovih strategija može doneti pobjedu ali isto tako i poraz ukoliko se igra bez samouverenosti. Samouveren tim može uspešno da igra bilo koji napad i da postavi bilo koju odbranu. Dakle, ključ nije u tome šta se

# Više od motorike

igra već koliko tim veruje da sa tom igrom može biti uspešan.

Svi uspešni treneri znaju da je vođenje ekipa mnogo više nego uigravanje šema i akcija. Spoznaja onoga što leži u srcima i mislima njegovih igrača daleko je iznad toga. Stvoriti samouveren tim je sigurno jedan od najvažnijih zadataka jednog trenera. Samouverenost je jedan od onih neopipljivih činilaca koji omogućavaju da se tim uzdigne na viši nivo kvaliteta. Kao trener treba da prilikom ocenjivanja svoga rada odgovorite na sledeća pitanja: Na koji način svakodnevno povećavam samouverenost kod svojih igrača? Da li činim nešto što im umanjuje samouverenost?

#### Svakodnevni napor u pravcu jačanja samouverenosti

Dok neki treneri prepuštaju slučaju da se samouverenost sama po sebi na volšeban način pojavi u timu, uspešni treneri je svakodnevno, svesno izgrađuju i razvijaju. Isto tako kako se napad i odbrana mogu unaprediti može i samouverenost. Ukoliko već ne radite na tome, pokušajte uz nekoliko sledećih preporuka:

1. Pokazujte stalnu veru u sposobnosti i potencijal vaših igrača. Kažite i pokazite svojim igračima da verujete u njihovu uspešnost kroz reči i dela. Postavite visoke ali realne norme koje očekujete od svog igrača te mu pomožite da ih ostvari. Ubedite ih da mogu da dostignu svoje želje i očekivanja ukoliko ulože neophodno vreme i napor. Vaše verovanje u njih može ih ili uzdići ili slomiti. Bez obzira da li je reč o igraču koji je tek potencijal za budućnost ili o najboljem šuteru u ekipi kome je forma u padu vaše nesmanjeno poverenje je često ključni faktor u njihovom uspehu. Igrač veoma brzo može da oseti kada je trener „odustao“ od njega. Zapamtite da igrači veoma često nisu svesni toga koliki su im potencijali i koliko dobri igrači mogu da budu. Stoga im je potreban strpljiv i samouveren trener da bi svoje potencijale realizovali.

2. Naglasite odgovarajuću pripremu kroz kvalitetan trening. Odgovarajuća priprema daje igraču za pravo da se oseća samouveren. Kvalitetne pripreme i treninzi su cena uspeha. Prema tome vi i vaši igrači morate shvatiti važnost maksimalnog zalaganja na treninzima. Stvar je u tome da vaše igrače treba dovesti u stanje da očekuju da budu uspešni jer su to zaslužili svojim napornim radom.

3. Koristite treninge da simulirate različite situacije iz igre. Znajući šta mogu

očekivati je sledeći važan faktor za jačanje samouverenosti. Simulirajući različite situacije iz igre vaši igrači uče kako od njih očekujete da reaguju u igri jer su to vežbali. Sumnja i konfuzija dolazi kada se igrači nalaze u situaciji u kojoj ranije nisu bili ili nisu sigurni šta iz nje mogu očekivati. Situacija u kojoj vaš tim gubi sa pola koša pet sekundi pre kraja sa loptom u posedu ne bi smela da bude prva takva sa kojom se vaš tim sreće. Kreirajte svoje treninge tako da vežbate napad protiv najrazličitijih odbrana i sa druge strane sve vrste odbrana. Vežbajte često situacije sa svim mogućim varijantama „tesnog“ rezultata u samoj završnici utakmice.

4. Postavite treninge i vežbe tako da igrači mogu postizati male ali brze napretke. Istrukujte da pokušavate da unapredite samouverenost isto kao i fizičke sposobnosti. Postavite izazovne dnevne ciljeve koji su realno dostižni tako da igrači dnevno mogu da uočavaju napredak. Mnogi treneri po sličnom „receptu“ u pripremnom periodu zakazuju najpre utakmice sa slabijim ekipama da bi kasnije igrali sa jačim. Ovi mali uspesi sa slabijim ekipama će pomoći da se stvoriti jaka osnova samouverenosti koja će kasnije doneti rezultat kada se bude igralo sa boljim timovima.

5. Pridajte značaj uspehu sa specifičnom pažnjom i iskrenom pohvalom. Koliko je vaš trenerski rad pozitivan a koliko negativan? Istraživanje je pokazalo da uspešni treneri prosečno na svaka tri pozitivna instrukcijska komentara daju jedan negativan. Dakle bolje je komentarisati pozitivne aktivnosti („Dragane tvoj dribling u pravcu popravka ugla dodavanja centru je bio odličan“) nego negativne („Dragane tvoj pas centrima je očajan“). Previše trenera pokušavaju da pobede terajući svoje igrače da se plaše grešaka umesto da ih ohrabruju i nagradjuju za njihovu igru. Postavite zadatke i ciljeve da bi se naznačile i afirmisale dobre stvari koje vaši igrači učine. S druge strane pridajte mnogo manje pažnje njihovim greškama.

6. Stvorite atmosferu gde se greške shvataju kao normalna pojava a ne kao nešto zbog čega treba strahovati. Iako greške mogu biti frustrirajuće one isto tako mogu biti shvaćene kao povratna informacija koja ukazuje da se rešenja moraju tražiti na drugi način. Greška kao povratna informacija daje igraču šansu da nauči lekciju i da popravi svoju igru. Ukoliko povučete igrača iz igre posle njegove prve greške shvatiće da je greška fatalna te će brzo izgubiti samouve-

renost. Greška kao fatalni čin proizvodi opterećene igrače koji će se pre koncentrisati da ne naprave grešku nego na preduzimanju bilo kakve akcije ka košu. Dopustite igračima da uče kroz greške koliko god je to moguće.

7. Učite igrače kroz korekciju grešaka. Najbolji za to je „sendvič metod“. To znači da se unutar dva pozitivna komentara nalazi negativan. Na primer: umesto da kažete „To je bilo najgore postavljanje centra koje sam ikada viđeo“ reći ćete „Vidim da vredno radiš“ (pozitivan) „ali mi ti ne možemo dati loptu u toj poziciji“ (negativan). Ostani iznad bloka i sedi na kolena odbrambenog igrača tako da ti sledeći put možemo dodati loptu“ (pozitivan). Sendvič metoda vam omogućava da konstruktivno kritikujete igrače ne narušavajući im samouverenost. Na taj način oni se više fokusiraju na korekciju greške nego na samu grešku.

8. Pridite jakim utakmicama i ostalim važnim situacijama kao „izazvani protiv izazivača“. Što je utakmica značajnija i situacija stresnija to trener mora da bude samouvereniji, pribraniji i kontrolisани. Igrači će to osjetiti i „nahraniti“ se vašom samouverenošću i mirnoćom. Prirodno je da će često gledati u vas i tražiti vaš smirujući uticaj. Podsetite igrače da im dobre pripreme kroz koje su prošli daju za pravo da se nadaju da će postići uspeh. Koristeći gore navedene sugestije sigurno ćete stvoriti samouverene igrače koji će dostići svoje prave potencijale.

#### Mentalna snaga

Kada razmišljate o najboljim košarkašima sveta najčešće se divite njihovim fizičkim sposobnostima koje im je priroda podarila. Međutim, ono što ih je zadata iznelo na sam vrh jeste njihov mentalni pristup igri. Najbolji primer za to je super zvezda Majkl Džordan. Lako je priroda obdarila Jordana brzinom, skočnošću, visinom, njegovo najjače oružje bila je mentalna snaga. Tokom čitave svoje karijere Džordan je odskakao svojom mentalnom snagom od svih svojih protivnika. Mentalna čvrstina bila je ta koja mu je donela mnoge individualne nagrade kao i šest titula NBA šampiona.

Šta je to činilo Džordanovu mentalnu čvrstinu?

#### 1. Posvećenost

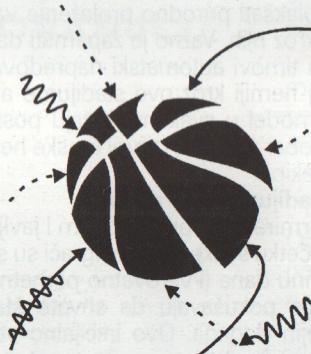
Džordan se zarekao od najranijih dana da će dati sve od sebe da bi bio najbolji. Bio je dovoljno motivisan da trenira koliko god je trebalo da bi svoju igru doveo do perfekcije bez obzira da li ga je trener gledao ili ne. Tokom svoje karijere stalno je razvijao nove aspekte u svojoj igri kao što je razvijao i svoje telo u teretani. „Uvek sam verovao da ako ullaže rad rezultat mora doći. Nikada ne radim stvari polovično“ reči su Majkla Džordana.

#### 2. Takmičarski duh

Džordan je verovatno jedan od najvećih takmičara koji je ikad živeo. Bez obzira da li je u pitanju košarka, posao ili golf, Džordan je uvek imao intenzivnu želju da pobedi. Protivnici na terenu su brzo naučili da ga ne izazivaju ogovaranjima jer im je on uvek uzvraćao višim nivom igre ponižavajući ih. Takmičarski duh čine dve stvari: ogromna želja za pobedom i nepodnošljivost poraza. „Uvek sam imao za cilj da budem najbolji. Smatrao sam da ukoliko me već ističu kao jednog od najboljih u igri da to moram i da dokažem.“

#### 3. Samouverenost

Džordan je imao ogromnu samouverenost. Čak i kad je mogao da ima slobodno veče Džordan je išao na trening. Njegova samouverenost je plod ogromnog rada koji je uložio u svoju igru. Ono dolazi takođe i od činjenice da se uvek fokusirao na pozitivne stvari umesto da se plaši grešaka.



„Nikada se nisam obazirao na promašeni odlučujući šut. U bilo kojoj akciji uvek razmišljam da ću biti uspešan“

#### 4. Liderstvo

Majkl Džordan je bio neprikosnoveni lider Bulsa. Održavao je igru svojih saigrača na visokom nivou. Ukoliko bi se bilo koji igrač usudio da razjedini tim ili da se opusti, kao na primer Denis Rodman, Džordan bi taj problem odmah stavljao na dnevni red često pre nego što bi to morao trener Džackson. Džordan je zaslužio respekt svojih saigrača zbog svoje posvećenosti, takmičarskog duha i samouverenosti. „Ukoliko iznevrem, posebno ako sam priznat za lidera ekipe, dajem drugima za pravo da učine to isto. Ako lider ekipe uzme sloboden dan ili ne igra punom snagom zašto to ne bi uradili i drugi?“

#### 5. Timska igra

Na kraju, uprkos svim svojim individualnim dostignućima, Džordan je u vreme naučio da je stvarna mera kvaliteta svakog igrača u veličini doprinosa pobedi tima. Umesto da se žali na nedostatke svojih saigrača, Džordan je naučio kako da svoje saigrače učini boljim maksimizirajući njihovu snagu i omogućavaju-

ći im da igraju zapažene uloge. Promenio je svoj fokus sa „ja“ na „mi“. „Talenat dobija utakmice ali timski rad i inteligencija dobija šampionat“ stav je Majkla Džordana. Ako vaši igrači motorički ne mogu biti kao Jordan, na mentalnom planu mogu mnogo uraditi da razviju osobine koje su Džordana dovele do vrha.

#### Faktori koji određuju šampionske timove

Neki ljudi veruju da tim od pet najboljih igrača pobeđuje. Međutim istina je da se pobeđuje sa pet igrača koji se najbolje slažu. Košarka je igra gde igrači moraju da rade zajedno da bi postigli zajednički cilj. Iako je talenat definitivno veoma važan, najtalentovaniji tim na papiru ne dobija uvek prvenstvo. Talenat bez timskog rada je veoma problematičan. Viđeno je previše timova sa sjajnim igračkim potencijalom koji nikada nisu uspeli da svoje potencijale krunišu odgovarajućim rezultatom zbog sebičnosti, ljubomore, konflikata i igrača koji nisu u stanju da prihvate svoju ulogu u timu. S druge strane, postoje timovi sa solidnim igračkim potencijalom ali ne vrhunskim, koji su uspevali da osvoje titule šampiona zahvaljujući timskom radu. Dakle, timski rad je ono što razlikuje vrhunski talent od prosečnog.

#### 1. Zajednički cilj

Sampionski timovi imaju jedan zajednički cilj. Očigledno, za mnoge timove zajednički cilj je da osvoje prvenstvo. To je za tim osnovni, sasvim određeni cilj oko koga se vrte svi ostali. Cilj je čvrsto prihvacen od svih igrača, stručnog štaba i pomoćnog osoblja. Svima je jasno u kom se pravcu i ka kojoj destinaciji tim kreće. Igrači shvataju da se njihovi individualni ciljevi moraju uklopiti u zajednički cilj.

#### 2. Privrženost

Početak sezone može početi sa timom koji je maksimalno usredsređen na zajednički cilj, međutim sezone se često ne privodi kraju na taj način. Privrženost je verovatno najznačajniji faktor koji razlikuje vrhunski tim od prosečnog. Konstantna privrženost zajedničkom cilju tima je jedan od najtežih zadataka u stvaranju tima.

Igrači i treneri rade veoma naporno i izravnavaju svoje obaveze zato što to hoće a ne zato što to moraju. Uz svoju privrženost članovi tima imaju osećaj lične i kolektivne odgovornosti. Igrači jasno razumeju kako njihov individualni izbor i odluke utiču na kolektivni duh i uspeh tima. U timu postoji svest da ukoliko se jedan igrač opusti ne šteti samo sebi već i celom timu. Igrači imaju osećaj odgovornosti i obavezu da daju sve od sebe.

#### 3. Komplementarne uloge

Sampionski tim je sačinjen od individua koji su ponosni da igraju neku od uloga u timu. Ove uloge kada se

harmonično uklope vode ka uspehu. Prema tome svakom igraču je dodeljena specifična uloga i odgovornost što pomaže u celokupnom uspehu tima. Kako individualno nisu potpuno odgovorni za timski uspeh i neuspeh, kolektivno svaka uloga formira sinergistički zbir koji je veći od prostog zbir-a pojedinačnih uloga. Najveći problem u razvoju komplementarnosti uloga jeste činjenica da neke uloge privlače više pažnje i pohvala te se čine kao važnije od drugih. Šampionskom timu je jasno da su sve uloge ključne za sveukupni uspeh tima te svojevoljno prihvataju značaj svojih individualnih uloga.

### 4. Jasna komunikacija

Uspešni timovi komuniciraju skladno na terenu i van njega. Komunikacija na terenu im pomaže da igraju efikasnije. Igrači moraju da komuniciraju u igri kod akcija, blokada, pasova i preuzimanja da bi igrali uspešno. Van terena, igrači moraju stalno da prate timsku efikasnost, menjaju stvari po potrebi kao i da slave uspehe.

### 5. Konstruktivni konflikt

Zajedno sa efikasnom komunikacijom, šampionski tim ima sposobnost da drži konflikte pod kontrolom. Često su treneri i igrači u stanju da koriste konflikt na konstruktivan način u cilju daljeg napretka i jačanja tima. Netačno je da šampionski timovi nemaju konfliktnih situacija jer je to jednostavno nemoguće. Međutim, oni su sposobni da izađu sa konfliktima na kraj ne dozvoljavajući da im oni ugroze zajednički cilj. Šampionski treneri i timovi su uvereni da njihovi zajednički ciljevi uvek imaju prednost nad bilo kojim konfliktom.

### 6. Kohezija

Karakteristika koju poseduju mnogi šampionski timovi jeste iskrena ljubav i poštovanje jednih prema drugima. Igrači vole da provode vreme jedni sa drugima van treninga i utakmica. Uvak nađu vremena i razloga da se nađu zajedno u bioskopu, diskoteći ili fakultetu. Ovo ne znači da su svi igrači deo grupe već da ih većina jeste. Ovaj faktor nije apsolutno neophodan ali može znatno da pomogne timu da igra na višem nivou.

### 7. Pouzdan trener

Na kraju, potreban je pouzdan trener koji će unaprediti, dirigovati i pratiti sve navedene faktore koji karakterišu šampionski tim. Trener ima kritičnu ulogu u ostvarivanju zadatog cilja prateći i održavajući privrženost igrača, dodeljujući i poštujući pojedinačne uloge, komunicirajući sa timom, držeći konflikte pod kontrolom i unapređujući opštu atmosferu u ekipi. Ekipa mora da ima vođu u koga ima poverenja i koji ima veština neophodnu da izvuče maksimum iz nje. Pouzdan trener stvara efikasno okruženje koje omogućava

timu da se razvije do svog punog potencijala.

### Hemija tima

Hemija tima ima kompleksno značenje a mogli bi da je označimo kao ukupno stanje različitih odnosa unutar tima koje timu daje određenu strukturu, na boj i atmosferu ili jednostavnije rečeno: kako se igrači i treneri „vare“ između sebe i kakvo izdanje tima produkta varenja izaziva. Hemija tima nije konstanta već se stalno menja.

Dakle, stvaranje dobre hemije predstavlja najteži posao za jednog trenera jer predstavlja kompleksan problem. Dobra hemija u timu ne dolazi sama po sebi i preko noći već se razvija u toku sezone.

Najbolji način da se unapredi timska hemija jeste razumevanje tipičnih stadijuma kroz koje ekipa prolazi tokom sezone. Postoje četiri tipična stadijuma razvoja timske hemije a uloga trenera jeste da koristi ove stadijume kao putokaz koji će olakšati prirodno prolazeњe vašeg tima kroz njih. Važno je zapamtiti da neće svi timovi automatski napredovati u svojoj hemiji kroz ove stadijume ali će ovaj model u svakom slučaju poslužiti kao dobar vodič za razvoj timske hemije vaše ekipe.

### Stadijum 1 - Formiranje

Formiranje je prvi stadijum i javlja se na početku svake sezone. Igrači su stariji godinu dana (i verovatno pametniji) a prinove pokušavaju da shvate šta se oko njih događa. Ovo inicijalno stanje izaziva uzbudjenje i nesigurnost pošto neki igrači nisu uopšte sigurni da li će opstatи u timu. Ostali znaju da će biti u timu ali su nesigurni oko uloge koju bi mogli da imaju u ekipi. Iskusni igrači će pokušavati da utvrde da li će novi igrači moći da pomognu timu i da li će njihove pozicije biti ugrožene. Naizgled svi igrači će biti srdačni i prijateljski raspoloženi međutim unutar sebe imaju mnoga neraščaćena pitanja koja će kod njih izazivati nespokojoštvo i stres.

### Stadijum 2 - Oluja

Drugi stadijum nastupa kada grupa ili pojedinci sa različitim prohtevima, potrebama i nesigurnostima počinju bliže da se sučeljavaju i takmiče između sebe. Neizbežno, zbog različitosti ličnosti i individualnih ciljeva, konflikt između igrača, trenera, osoblja (ili bilo koje kombinacije između ovih) počinje da narasta. Igrači će testirati vaše standarde baš kao što vi testirate njihove.

Pojedinci će se otvoreno ili prikriveno utrkivati za startne pozicije i lidersku ulogu. Radna etika i negativni stavovi će biti izloženi. Tim će početi da otkriva ko će da igra koju poziciju i ulogu i koliku minutužu bi svaki igrač mogao da dobije.

Zapamtite da svaki igrač ulazi u novu sezonu sa nizom isčekivanja kako će se

stavar po njega i ostatak tima odvijati. Prirodno, konflikt će narastati kada se isčekivanja i želje različitih individua posle nekoliko nedela sučele. Ono što mnogi treneri ne razumeju i ne poštuju u potpunosti jeste činjenica da je „Olujni“ stadijum neophodan i važna je stepenica u razvoju tima. Vaš cilj kao trenera nije da spričete nadolazeće konflikte, što je naravno nemoguće, već da te konflikte kanalise u pozitivnom pravcu za razvoj igrača i tima. Vaš pristup konfliktu je od odlučujućeg značaja za uspešan razvoj tima. Upozorite svoje igrače na činjenicu da ne mogu svi da se slože i da vole jedni druge svo vreme sezone i da je to normalna i neophodna stvar u stvaranju stabilnog tima. Ključna stvar je kako će vaš tim konstruktivno rešiti neizbežne konflikte. Obično se na početku sezone igrači upute kako da rešavaju konflikte tako da se kasnije „Olujni“ stadijum lakše može kontrolisati.

### Stadijum 3 - Normiranje

Ovaj stadijum se javlja kada vaš tim počne da se privikava na postavljena pravila i standarde. Obično su ti standardi postavljeni u pisanoj formi i usaglašeni ali tokom sezone ipak evoluiraju. Očigledno je da vaše timske norme koje obuhvataju stavove, radnu etiku, timsku podršku, nastavu itd. imaju ogroman uticaj na uspeh vašeg tima. Kao trener važno je da timske norme naprave i održavaju dobru atmosferu. Igrače treba ohrabrvati da otvoreno diskutuju, uspostavljajući i prateći standarde koji oni žele da postave sami sebi na terenu i van njega.

### Stadijum 4 - Izvršni

Ovaj stadijum je verovatni cilj svih timova. On nastupa posle stadijuma „Normiranja“ i nastupa samo ako su efektivni standardi postavljeni i čvrsto prihvaćeni od svih. Tim počinje da deluje kao kohezivna grupa gde se članovi poštaju i veruju jedni u druge. Oni znaju šta mogu da očekuju jedni od drugih a to donosi osećaj utehe, poverenja i trajnosti. Treneri često govore o žetvi na kraju sezone. Ova faza je upravo to kada tim radi kao dobro podmazana mašina. Na nešreću ova faza nije garantovana na kraju sezone. Da bi do nje došlo neophodno je da vaš tim uspešno prođe stadijum konflikt-a. Isto tako neophodno je da u fazi „Normiranja“ postavite efektivna pravila i standarde ne bi li sebi i svom timu obezbedili ulazak u „Izvršni“ stadijum.

### Opšti problemi u razvoju tima

Timovi mogu ići napred i nazad u određene stadijume tokom sezone posebno kada se pojave novi izazovi i zahtevi porastu. Povrede, konflikti i porazi mogu prouzrokovati da se tim vrati u predašnji stadijum (iz stadijuma „Normiranja“ u stadijum „Oluje“). Stvaranje stabilnog tima je kompleksan proces koji se stalno menja i koji se stalno mora pratiti i prilagođavati.

[www.olsta.de](http://www.olsta.de)

[www.olsta.de](http://www.olsta.de)

[www.olsta.de](http://www.olsta.de)



### Dobrodošli!

**olsta** je specijalizovana za zastupanje profesionalnih sportista, trenera i klubova. Naš cilj je pružanje usluga radi premošćavanja nepotpunih informacija, umanjenja nesigurnosti i distanciranja naših klijenata od tehničkih problema kako bi se u potpunosti posvetili svojoj delatnosti.

### Filozofija i vizija

Konsultovanje je kompleksno pružanje usluga. Kompetentnost i iskustvo su vrlo važni i moraju se postići marljivim radom što nije dovoljno za uspeh. Za to su još potrebbni instikt i energija koji hrane našu viziju i pretvaraju je u konkretne koncepte. Prema toj ideji osećamo obavezu 365 dana u godini.

### Odnosi sa javnošću, marketing i komunikacija

Nekada je bio dovoljan marljivi trening i uspeh na takmičenju. Danas profesionalni sport traži stalno bolje rezultate, pozitivan imidž, popularnost, harizmu i korektan nastup prema medijima. **olsta** stvara ove vrednosti. U prvom planu je pozitivan imidž klijenta pre prezentacije potencijalnim partnerima. **olsta** stvara tržišnu vrednost sprovodenjem agresivnih reklamnih kampanja, strateški odabranim javnim nastupima i ugovorima o opremi.

### Finansijsko konsultovanje

Mnogi profesionalni sportisti se nalaze u jedinstvenoj poziciji da ostvare nadprosečno visoke zarade u karijeri. **olsta** im omogućuje finansijsko planiranje koje garantuje materijalnu sigurnost tokom i nakon sportske karijere. Iz tog razloga **olsta** blisko saraduje sa odabranim i renomiranim institutima za finansijsko konsultovanje i bankama.

### Pravno savetovanje

Oblast pravnog savetovanja nosi mnoga loša iskustva profesionalnim sportistima. Kako bi se sprečili nesporazumi **olsta** saraduje sa kompetentnim advokatima koji garantuju komercijalni uspeh zaključenih ugovora o nastupanju i reklamiranju.

Head office  
President: Oliver Stanković

Königsteiner Str. 2  
61350 Bad Homburg v.d.H.  
Germany

Tel: +49-(0) 6172-9689-60  
Fax: +49-(0) 6172-9689-69  
Mob: +49-(0) 171-7073715  
e-mail: OStankovic@olsta.de

### Partneri

Odnosi koji su zasnovani na razmeni mišljenja, medjusobnom poverenju i razumevanju su ključni u našem poslovanju. Takav stav je doprineo da stvorimo krug partnera koji nam omogućava individualno poslovanje.

DSSI - Dutt Sport Services, Inc. Houston, Texas, USA  
NBA Agencija - plasman igrača u Evropu, NBA CBA  
Zastupa: Shawn Kemp-a, N. Van Excel, Detlef Schrempf

Predstavništvo - Branch:  
Direktor: Goran Ristanović  
P. R. Menadžer: Tanja Hrnjak Živojinović

Yugoslavia, Beograd  
Zvečanska 62

Tel: +381 (11) 369-30-33  
Fax: +381 (11) 369-22-55  
e-mail: olsta@beotel.yu

IESP USA - International Exchange and Study  
Programme Eugene, Oregon, USA  
Agencija za školovanje dece od 15 do 18 godina u SAD  
radi usavršavanja jezika, košarke i drugih sportova

ADVOKATSKA KANCELARIJA KRGOVIĆ  
advokat za YU tržište

S-F-S Sport & Financial Service, Heilderberg, Nemačka

World Wide Financial Management Group,  
LLC Indianapolis, Indiana, USA

Unisign  
Webdesign, Brechen, Nemačka



# DIADORA

Beograd: BVS COMMERCE SYSTEM TC Piramida, TC Banjica, Tel: 3228-064; CARVEL Bul. Vojvode Mišića 14 (B. Sajam hala 12 Tel: 655-508, TC Piramida Tel: 176-1112; CHERRY Kneza Višeslava 63, Tel: 5321-090, Požeška 67a, Tel: 542-190, AUTHENTIC Ćika Ljubina Tel: 328-3128, 29. Novembra, Hotel Grad i Konaci, Kopaonik; DJAK Balkanska 29, Tel: 231-946, Knez Mihajlova 19, Tel: 620-828, Prizrenska 9, Tel: 688-691; KODRO V Bežanijska 47; TREND Trg Nikole Pašića , Tel 3233-446, Terazije 31; TREF 1 Pešački prolaz Albanija, Tel: 3341-975; TREF 2 Pešački prolaz Terazije; Smederevo: ARIES MV 17. Oktobra 8, Tel: 026/ 231-728; Šabac: ENSO V.Jovanovića 7, Tel: 015/ 345-003; Čačak: BUFFALO Bata Jankovića 82, Tel: 032/ 225-594, Trg Ustanaka bb, Kragujevac. DERBY Miloš Pijade 10 , Tel: 034/ 222-591; Paraćin:ICARUS Kralja Petra 1, Kocka 2, Tel:035/ 563-276; Obrenovac: LORIS Miloša Obrenovića 116, Tel: 8721-172; Valjevo: OGI Kneza Miloša 5, Tel:014/ 223-720; Požarevac: PREMIER Lenjinova 2, Tel:012/226-099; Novi Pazar: REKIĆ Mur bb, Tel: 020/ 316-832; Vršac: ZORDEX TRADE Žive Jovanovića 46, Tel:013/ 822-975; S.Mitrovica: RUBIS Žitni Trg, Tel:022/ 21-3232; Kragujevac: SPORT AS Grada Sirena 15, Tel: 034/ 331-644; Loznica: SPORT PLUS Jovana Cvijića bb, Tel:015/ 876-566; Kraljevo: SPORTS MAN TC Skala, Cara Lazara 72/3, Tel: 036/ 25-625; Leskovac: SPORTSKI GRAD Bulevar Oslobodjenja 35, tel:016/ 21-2329; Vrbas: 3M Maršala Tita 56, Tel: 021/ 730-612; Novi Sad: SPRINT Podz. peš. prolaz bb, Tel: 021/ 24-232, Dunavska,Tel:021/25-763; Gornji Milanovac: TIM Kneza Aleksandra 37, Tel:032/ 725-614; Ruma: RUBIS Ulica Glavna bb, Tel:022/ 429-003; Užice: TOP SPORT Vojvode Masića 1 , Tel:030/ 518-691. Zlatibor TC Prodavnica 2; Srđobran: ZMAJ Zmaj Jovina 3, Tel: 021/ 731-148; Podgorica: EUROCOP Slobode 74, Tel:081/ 225-945; Budva: MEGASPORT Njegoševa 111, Tel: 086/ 53-451; Herceg Novi: BM TRUST Save Kovačevića 22, Tel: 088/ 21-104; Kotor: POPAJ SPORT Stari Grad 323/324, Tel: 082/ 12-242;